

Aika 15.12.2025, klo 17:00
Paikka Tampere-talo, kokoustila Duetto 1-2

Käsiteltävät asiat

- § 185 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**
- § 186 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 187 Läsnäolo- ja puheoikeudet**
- § 188 Tiedoksi merkittävät asiat**
- § 189 Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten vaalin korjaaminen toimikaudeksi 2025–2029**
- § 190 Muutokset vuoden 2025 talousarvioon**
- § 191 Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029**
- § 192 Entisen Kulkutautisairaalan ja Kärysaunan myyminen sekä tontin 837-106-95-52 myyntiä koskeva esisopimus**
- § 193 Yleiskaavoituksen työohjelma 2025–2029**
- § 194 Asemakaava nro 8804, Peltolampi, koulun alueen muutos asumiseen**
- § 195 Valtuustoaloite polkupyöräilijöiden ja sähköpotkulaudoilla ajavien ajamisen poistamiseksi yksisuuntaisilla kaduilla vastavirtaan – Arto Grönroos ym.**
- § 196 Valtuustoaloite luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi infrahankkeissa - Tampereen vihreä valtuustoryhmä**
- § 197 Valtuustoaloite ultraprosessoidun ruoan poistamisesta päiväkotien ja koulun ruokailusta - Lassi Kaleva ym.**
- § 198 Valtuustoaloite Tampereen kaupungin palveluissa tarjottavan ruoan valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden valintakriteereiden päivittämiseksi - Marika Puolimatka ym.**
- § 199 Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä - Brigita Krasniqi, Inna Rokosa ja Mitja Tapio ym.**
- § 200 Valtuustoaloite tamperelaisten lasten kouluteiden turvallisuuden ongelmakohtien selvittämiseksi – Mirja Salmijärvi ja Hanna Sareila**
- § 201 Valtuustoaloite humanitaarisen avun tarjoamiseksi Gazan lapsille – Mahmoud Machaal ym.**
- § 202 Valtuustoaloite humanitaarisen yhteistyön käynnistämiseksi Gaza Cityn kanssa ja ystävyyssuhteen selvittämiseksi – Atte Virolainen ym.**
- Valtuustoaloite historiallisen kärysaunan ottamiseksi takaisin**

-
§ 203	käyttöön Tampereella - Julia Sangervo ym.
§ 204	Valtuustoaloite monikriisinhallinnan vahvistamiseksi Tampereella - Mirja Salmijärvi ja Milka Hanhela ym.
§ 205	Valtuustoaloite Ahvenisjärven ja Suolijärven Sonninotsanlahden luonnonmukaiseksi eheyttämiseksi - Mahmoud Machaal ym.
§ 206	Valtuustoaloite Tampereen kaupungin toiminnan ihmisoikeusvaikutusten järjestelmällisen arvioinnin kehittämiseksi - Merve Caglayan ym.
§ 207	Kokousraportit
§ 208	Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

Osallistujat

Kummola Kalervo, puheenjohtaja
Julin Sofia, 1. varapuheenjohtaja
Sangervo Julia, 2. varapuheenjohtaja
Minkkinen Minna, 3. varapuheenjohtaja
Kaunisto Kalle, sihteeri
Aaltonen Mikko
Aleksovski Atanas
Asp Antti
Eskelinen Riina-Eveliina
Evilä Tommi
Grann Hanna-Maria
Gustafsson Jukka
Halinen Aino
Hanhela Milka
Hanhilahti Vilhartin
Helimo Matti
Hiltunen Kari-Matti
Hirvelä Juho
Hirvonen Mira
Holmqvist Ronny
Ikonen Anna-Kaisa
Ivanoff Antti
Jaatinen Tuula
Jussila Anne-Mari
Jussila Perttu
Jäntti Aleksi
Järvenpää Elina
Järvisalo Vilma
Kaivonen Kirsi
Kajander Kerttu, Nuorisovaltuuston edustaja
Kallio Kalle
Kampman Ulla
Kannonlahti Katja, Viestintäjohtaja
Karjalainen Miisa
Kirjavainen Johanna
Klami Laura, Lakiasiainjohtaja
Korhonen Laura
Koskela Mikko, Talousjohtaja
Kostiainen Leena
Kuitu Pilvi
Kuusipalo Saana
Leino Ida
Lindell Raija, Viestintäpäällikkö
Lindén Lauri
Linnamaa Reija, Johtaja
Loukaskorpi Johanna
Lyly Lauri
Machaal Mahmoud
Moilanen Anna
Mustakallio Jaakko

Nevanperä Lauri
Nikko Patricia, Juristi
Nurminen Ilmari
Nurminen Mikko, Johtaja
Ovaska Jouni
Penttilä Aino, Viestintäpäällikkö
Perämaa Juha, Juristi
Porttikivi Ilkka
Priimägi Oliver
Puisto Sakari
Puolimatka Marika
Pursiainen-Hautala Sirpa
Puskala Tarja, Hyvinvointijohtaja
Rajala Petri
Riikonen Rasmus, Luottamushenkilö
Salmi Pekka, Johtaja
Salmijärvi Mirja
Sirén Jouni
Skön Erika
Suomi Iia-Elisabeth
Taina Anneli
Tanus Sari
Tapio Mitja
Träskbäck Jocka
Tynkkynen Oras
Uotila Mats
Vigelius Joakim
Viitanen Pia
Viitaniemi Riikka, Johtava juristi
Vikman Sofia
Virolainen Atte
Vänskä Laura
Wecksten Anna-Leea, Viestintäpäällikkö
Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

§ 185

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

§ 186

Pöytäkirjan tarkastus

Päätösehdotus

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Ronny Holmqvist ja Anna-Kaisa Ikonen (varalle Antti Ivanoff ja Tuula Jaatinen).

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 22.12.2025.

§ 187

Läsnäolo- ja puheoikeudet

§ 188

Tiedoksi merkittävät asiat

Kaupunginvaltuusto, § 189, 15.12.2025
Kaupunginhallitus, § 229, 12.05.2025
Kaupunginvaltuusto, § 103, 02.06.2025
Kaupunginvaltuusto, § 114, 16.06.2025
Kaupunginhallitus, § 514, 01.12.2025

§ 189

Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten vaalin korjaaminen toimikaudeksi 2025–2029

TRE:2640/00.00.03/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 189

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Taina Lehmuskoski, puh. 044 423 5633, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Valtuuston 16.6.2025 § 114 päättämä kiinteistötoimitusten uskottujen miesten vaali kumotaan ja toimitetaan uusi vaali.

Valitaan kuusi kiinteistötoimitusten uskottua miestä toimikaudeksi 2025–2029.

Tiedoksi

Kumotussa päätöksessä valitut henkilöt, valitut,
Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.pirkanmaa(at)
monetra.fi, Terhi Kokkonen, Maanmittauslaitos Tampere, Satu Franssila,
Ari Kilpi

Liitteet

1 Infokirje uskottujen miesten valinnasta

Kaupunginhallitus, 12.05.2025, § 229

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Valitaan kuusi kiinteistötoimitusten uskottua miestä toimikaudeksi 2025–2029.

Perustelut

Kiinteistönmuodostamislain 4 §:n mukaan kiinteistötoimituksen suorittavat toimitusinsinööri ja kaksi uskottua miestä (toimitusmiehet).

Saman lain 6 §:n mukaan kunnanvaltuuston tulee valita kuntaan uskotuiksi miehiksi vähintään kuusi henkilöä valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Uskotun miehen tulee olla kiinteistöasioihin perehtynyt ja paikalliset olot tunteva henkilö. Vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen on lisäksi voimassa, mitä käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä. Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Uskotun miehen palkkion, korvausten ja päivärahan määräämisperusteet ja määrän vahvistaa Maanmittauslaitoksen keskushallinto. Uskottuun mieheen sovelletaan muuten mitä kuntalaissa säädetään kunnan luottamushenkilöstä.

Tiedoksi

Valitut, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.
pirkanmaa(at)monetra.fi, Terhi Kokkonen, Maanmittauslaitos Tampere,
Satu Franssila, Ari Kilpi

Kaupunginvaltuusto, 02.06.2025, § 103

Valmistelijat / lisätiedot:
Klami Laura

Päätös

Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Päätösehdotus oli

Valitaan kuusi kiinteistötoimitusten uskottua miestä toimikaudeksi 2025–2029.

Tiedoksi

Valitut, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.
pirkanmaa(at)monetra.fi, Terhi Kokkonen, Maanmittauslaitos Tampere,
Satu Franssila, Ari Kilpi

Kokouskäsitely

Johanna Loukaskorpi ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Valtuusto päätti yksimielisesti, että asia jätetään pöydälle.

Liitteet

1 Infokirje uskottujen miesten valinnasta

Kaupunginvaltuusto, 16.06.2025, § 114

Valmistelijat / lisätiedot:

Klami Laura

Päätös

Johanna Loukaskorven ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätösehdotus oli

Valitaan kuusi kiinteistötoimitusten uskottua miestä toimikaudeksi 2025–2029.

Perustelut

Asia jäi pöydälle 2.6.2025 kokouksessa.

Tiedoksi

Valitut, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilopalkkiot.
pirkanmaa(at)monetra.fi, Terhi Kokkonen, Maanmittauslaitos Tampere,
Satu Franssila, Ari Kilpi

Kokouskäsittely

Johanna Loukaskorpi teki seuraavan ehdotuksen:

Kiinteistötoimitusten uskotuiksi miehiksi valitaan toimikaudeksi 2025–2029:

Ari Moskari

Sari Nieminen

Salla Eckhardt

Veera Villikari

Petri Vesämäki

Jukka Peltokoski

Matias Mena

Joanna Leino

Eemeli Tuominen.

Liitteet

1 Infokirje uskottujen miesten valinnasta

Kaupunginhallitus, 01.12.2025, § 514

Valmistelijat / lisätiedot:

Klami Laura

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Valtuuston 16.6.2025 § 114 päättämä kiinteistötoimitusten uskottujen miesten vaali kumotaan ja toimitetaan uusi vaali.

Valitaan kuusi kiinteistötoimitusten uskottua miestä toimikaudeksi 2025–2029.

Perustelut

Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 16.6.2025 § 114 kiinteistötoimitusten uskottujen miesten vaalista toimikaudeksi 2025–2029. Yksi valittu jäsen ei täytä lain vaalikelpoisuuden edellytystä. Kiinteistötoimitusten uskotuksi mieheksi ei saa lain mukaan valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias.

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 23.6.2025 päätösten täytäntöönpanosta. Päätös laitettiin täytäntöön. Kaupunginvaltuuston päätös tulee kuitenkin ratkaista uudelleen hallintolain 50 §:n mukaisena asiavirheen korjaamisena ja toimittaa uusi vaali.

Kiinteistönmuodostamislain 4 §:n mukaan kiinteistötoimituksen suorittavat toimitusinsinööri ja kaksi uskottua miestä (toimitusmiehet).

Saman lain 6 §:n mukaan kunnanvaltuuston tulee valita kuntaan uskotuiksi miehiksi vähintään kuusi henkilöä valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Uskotun miehen tulee olla kiinteistöasioihin perehtynyt ja paikalliset olot tunteva henkilö. Vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen on lisäksi voimassa, mitä käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 2 §:n mukaan lautamiehen tulee olla käräjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä. Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Uskotun miehen palkkion, korvausten ja päivärahan määräämisperusteet ja määrän vahvistaa Maanmittauslaitoksen keskushallinto. Uskottuun mieheen sovelletaan muuten mitä kuntalaissa säädetään kunnan luottamushenkilöstä.

Tiedoksi

Kumotussa päätöksessä valitut henkilöt, valitut, Luottamushenkilömuutokset, luottamushenkilöpalkkiot.pirkanmaa(at)monetra.fi, Terhi Kokkonen, Maanmittauslaitos Tampere, Satu Franssila, Ari Kilpi

Kaupunginvaltuusto, § 190, 15.12.2025
Kaupunginhallitus, § 511, 01.12.2025

§ 190

Muutokset vuoden 2025 talousarvioon

TRE:554/02.02.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 190

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Talousjohtaja Mikko Koskela, puh. 040 133 4422, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään liitteessä 'Muutokset vuoden 2025 talousarvioon' esitetyt muutokset. Muutosten jälkeen tilikauden tulos on 66,0 milj. euroa negatiivinen ja nettoinvestoinnit 240,0 milj. euroa.

Tiedoksi

Mikko Koskela, Vesa-Matti Kangas, Anniina Ylä-Mattila

Liitteet

- 1 Kh 1.12.2025 Muutokset vuoden 2025 talousarvioon
- 2 Kh 1.12.2025 Talousarvion sitovien erien ja poistojen arvioidut poikkeamat

Kaupunginhallitus, 01.12.2025, § 511

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija, Koskela Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Vuoden 2025 talousarvioon tehdään liitteessä 'Muutokset vuoden 2025 talousarvioon' esitetyt muutokset. Muutosten jälkeen tilikauden tulos on 66,0 milj. euroa negatiivinen ja nettoinvestoinnit 240,0 milj. euroa.

Perustelut

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2025 talousarvion 11.11.2024. Alkuperäisessä talousarviossa kaupungin tilikauden tulos oli -39,6 milj. euroa ja nettoinvestoinnit -225,0 milj. euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettomuutos talousarviossa on 120,6 milj. euroa. Kaupunginvaltuusto on

tämän jälkeen päättänyt muutoksista talousarvioon 16.12.2024, 17.2.2025 ja 13.10.2025. Näiden muutosten jälkeen tilikauden tulos on -55,9 milj. euroa ja nettoinvestoinnit -253,7 milj. euroa ja investointien tulo-rahoitusprosentti on 31 %.

Tampereen kaupungin hallintosäännön 63 pykälässä todetaan seuraavasti: "Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana, kun muutostarve on katsottu tarpeelliseksi, ja niin, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana. Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi tehdä talousarvion muutosesitystä.

Muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus toiminnan tavoitteisiin, tuloarvioihin ja määrärahoihin. Talousarviopoikkeamista, joita ei ole hyväksytty talousarviomuutoksina valtuustossa, on annettava selvitys toimintakertomuksessa."

Tilintarkastaja on antanut suosituksen esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi joulukuussa suurimmat tiedossa olevat, ennustetut negatiiviset poikkeamat ja investointien alittumiset.

Ennustetut poikkeamat talousarvioon

Talousyksikkö on arvioinut viimeisimmän talouskatsauksen tietojen pohjalta talousarviomuutosten tarvetta, ja yhdessä palvelualueiden ja konsernihallinnon kanssa tarkentanut talousennustetta.

Koonti talouden talousarviopoikkeamista on liitteenä. Liite ei sisällä aivan kaikkia tulos- tai rahoituslaskelman eriä. Valtuustoon nähden sitovien erien lisäksi koonnissa on esitetty poistojen ja arvonalentumisten arvio.

Käyttötalouden poikkeamat ovat pääosin positiivisia ja yhteenlaskettuna tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan mahdollisesti noin 7,4 milj. euroa muutettua, voimassa olevaa talousarviota parempana. Toimintakate-ennuste on budjetoitua heikompi asunto- ja kiinteistölautakunnalla ja yhdyskuntalautakunnalla. Poistojen ja arvonalentumisten arvioidaan nettona toteutuvan noin 4,5 milj. euroa budjetoitua suurempina. Korkotulojen ja -menojen arvioidaan toteutuvan nettomääräisesti noin 1,2 milj. euroa talousarviota parempina. Myös muut rahoitustulot ja -menot mahdollisesti toteutuvat suunniteltua parempina.

Investointien ennustetaan alittuvan noin 14 milj. euroa. Ainoa ylitys, josta esitetään talousarviomuutosta, on yhdyskuntalautakunnan 0,3 milj. euroa.

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettaneen 164 milj. euroa, mikä on 20 milj. euroa muutettua talousarviota vähemmän. Lainojen lyhennykset ovat noin 4,9 milj. euroa talousarviota suuremmat.

Positiivisista käyttötalouden poikkeamista ei esitetä talousarviomuutoksia varovaisuusperiaatetta noudattaen. Kaikkia tilikauden tapahtumia ja tilinpäätöskirjauksia ei vielä ole tiedossa. Negatiiviset käyttötalouden

ennusteet ja investointien poikkeamat sekä poistojen ja arvonalentumisten poikkeamat esitetään tehtäväksi talousarviomuutoksina.

Talouslyksikkö on koostanut esityksen talousarvion muuttamisesta yksiköiden esitysten perusteella.

Muutokset käyttötalouteen

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakatteeseen esitetään noin 3,7 milj. euron heikennystä, mitä selittää pääosin vuokratulojen alittuminen ja tonttien myyntien viivästyminen.

Yhdyskuntalautakunnan toimintakatteen arvioidaan toteutuvan reilut 1,7 milj. euroa talousarviota heikompana. Merkittävimmät poikkeamat johtuvat rakennuslupamäärien laskusta ja siitä johtuvista tulonmenetyksistä. Toisaalta keskustan suurten rakennushankkeiden valmistuminen on kasvattanut katulupatuottoja.

Muutos poistoihin ja arvonalentumisiin

Suunnitelman mukaisten poistojen ja arvonalentumisten arvioidut poikkeamat talousarvioon ovat yhteensä -4,5 milj. euroa. Poikkeamia esitetään hyväksyttäväksi pois lukien ammatillisen koulutuksen poistojen alitus 0,1 milj. euroa, joka sisältyy käyttötalouden ennusteeseen, koska ammatillisella koulutuksella sitovana eränä poikkeuksellisesti tilikauden tulos. Esitettävät talousarviomuutokset heikentävät tilikauden tulosta näin ollen 4,6 milj. euroa.

Yhdyskuntalautakunnan, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan sekä konsernihallinnon yhteisten erien poistojen ja arvonalentumisten arviot ovat talousarviota suurempia, muilla poikkeamat positiivisia. Konsernihallinnon yhteisten erien poikkeama liittyy Tavase Oy:n antolainasaamisten poistamiseen. Tällä hetkellä kaupungin kirjanpidossa on 0,72 milj. euron arvoinen lainasaaminen Tavase Oy:ltä ja siitä osakaskumppanit kattavat 20,6 prosenttia Tampereen kaupungille. Tampereen nettotappioksi jää näin ollen noin 0,57 milj. euroa, joka poistetaan kirjanpidosta.

Muutokset investointeihin

Kasvatus- ja opetuslautakunnan investointien arvioidaan toteutuvan noin 0,55 milj. euroa talousarviota pienempinä. Alitus aiheutuu pääosin varhaiskasvatuksen ennakoimattomien kohteiden sekä Ojalan päiväkodin ja koulun investointien säästöistä sekä Lamminpään esiopetuksen käyttöönoton siirtymisestä elokuulle 2027.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankemäärärahaa esitetään vähennettäväksi 7,2 milj. eurolla. Suurimpina poikkeamina talonrakennushankkeissa on Lamminpään koulun rakennus 2:n uudisrakennus ja Tampereen Lyseon lukion perusparannus.

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelman investointimäärärahoja esitetään vähennettäväksi yhteensä 3 milj. euroa. Hiedanranta-kehitysohjelman investointeja esitetään vähennettäväksi 1,4 milj. euroa.

Yhdyskuntalautakunnan perustoiminnan nettoinvestointien ennustetaan ylittävän talousarvion 0,3 milj. eurolla investointien rahoitusosuuksien budjetoitua heikomman toteuman vuoksi. Joukkoliikennelautakunnan investoinnit alittivat talousarvion 0,45 milj. eurolla, koska matkalippujärjestelmän investointi rahoitettiin pääosin konsernihallinnon ICT-kehittämismäärärahasta.

ICT-kehittämisinvestointien arvioidaan toteutuvan 1,41 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Muutokset kohdennetaan ICT-kehittämisen kokonaisuudessa eri kehittämissalkuille.

Asunto- ja kiinteistölautakunnan pysyvien vastaavien myyntituloja esitetään pienennettäväksi noin 2,8 milj. euroa.

Talousarviomuutosten yhteenveto

Esitetyt muutokset heikentävät talousarvion tulosta yhteensä noin 10,1 milj. euroa. Muutosten jälkeen tilikauden tulos on 66,0 milj. euroa alijäämäinen. Positiivisia toimintakatteen alitusennusteita ei ole huomioitu talousarviomuutoksina varovaisuusperiaatetta noudattaen. Jos marraskuun tilanteessa ennustetut alitukset huomioitaisiin, tilinpäätösennuste olisi noin 50 milj. euroa alijäämäinen.

Esitetyt muutokset pienentävät talousarvion investointeja noin 13,7 milj. euroa. Muutosten jälkeen nettoinvestoinnit ovat -240,0 milj. euroa ja investointien tulorahoitusprosentti on 31 %.

Esitykset ja koonti esityksistä sitovuustasoinnain ovat liitteenä. Lisäksi liitteenä on koonti talousarviopoikkeamista.

Tiedoksi

Mikko Koskela, Vesa-Matti Kangas, Anniina Ylä-Mattila

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden talousjohtaja Mikko Koskelalle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistui ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Kh 1.12.2025 Muutokset vuoden 2025 talousarvioon

2 Kh 1.12.2025 Talousarvion sitovien erien ja poistojen arvioidut poikkeamat

Kaupunginvaltuusto, § 191, 15.12.2025
Kaupunginhallitus, § 510, 01.12.2025

§ 191

Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

TRE:2328/00.01.03/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 191

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija

Valmistelijan yhteystiedot

Hyvinvointijohtaja Tarja Puskala, puh. 050 595 1079 ja
hyvinvointikoordinaattori Jaana Ylänen, puh. 040 800 7874, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 hyväksytään.

Tiedoksi

Tarja Puskala, Jaana Ylänen, Hanna Karojärvi

Liitteet

1 Kh 1.12.2025 Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Kaupunginhallitus, 01.12.2025, § 510

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston hyväksyttäväksi:

Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029 hyväksytään.

Perustelut

Hyvinvointisuunnitelman laatiminen perustuu lainsäädäntöön ja kunnan vastuuseen edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kaupungin uudistettu hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2029 ohjaa kaupungin hyvinvointityötä ja toimeenpanee osaltaan kaupungin strategiaa. Merkittävin uudistus on hyvinvointisuunnitelman näkökulman muuttaminen ihmislähtöiseksi niin, että suunnitelma keskittyy asukkaiden hyvinvoinnin tilan ja haasteiden pohjalta asetettuihin hyvinvointia edistäviin tavoitteisiin. Valmistelua on ohjannut tavoite laatia aiempaa tiiviimpi, vaikuttavampi ja selkeämpi suunnitelma-asiakirja.

Hyvinvointisuunnitelmaan on sisällytetty neljä lakisääteistä erillissuunnitelmaa: lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi (Ikäystävällinen kunta), ehkäisevän päihdetyön suunnitelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelman keskeinen tietopohja on kaupunginvaltuuston 19.5.2025 § 60 hyväksymä hyvinvointikertomus 2021–2025, joka nostaa esiin tamperelaisten hyvinvointia haastavat ilmiöt: yksinäisyys, mielen hyvinvoinnin haasteet, liikkumattomuus ja elämäntapojen haasteet, vanhemmuuden sekä työn ja toimeentulon haasteet, yhteisöllisyyden, osallisuuden ja turvallisuuden tunteen heikkeneminen, syrjintä, palveluiden saavutettavuuden haasteet ja päihteiden käyttö. Hyvinvointisuunnitelma pyrkii vastaamaan näihin hyvinvoinnin haasteisiin. Suunnitelman valmisteluun ovat osallistuneet kaupungin palvelualueiden asiantuntijat ja johtoryhmät, hyvinvointialueen, järjestöjen ja seurakunnan edustajat sekä kaupungin vaikuttamistoimielimet. Hyvinvointisuunnitelman valmistelussa on lisäksi hyödynnetty kevään 2025 hyvinvointikertomuksen laajan osallisuuskierroksen materiaalia. Lautakunnat ovat käsitelleet hyvinvointisuunnitelma-asian osaltaan marraskuun kokouksissa.

Kaupungin hyvinvointisuunnitelman mukaan hyvinvointi kuuluu jokaiselle. Hyvinvointisuunnitelma sisältää hyvinvointia edistävät tavoitteet viidelle ikäryhmälle sekä kuudelle läpileikkaavalle teemalle. Tavoitteet perustuvat hyvinvointikertomuksessa tunnistettuihin haasteisiin:

0–17-vuotiaat lapset ja nuoret

Tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin perustaa sekä vanhemmuuden voimavaroja. Painopisteitä ovat mielenterveyden tukeminen ja yksinäisyyden ehkäisy, turvallisen kasvuympäristön varmistaminen vähentäen kiusaamista ja syrjintää, terveellisten elämäntapojen ja arkiaktiivisuuden lisääminen sekä osallisuuden vahvistaminen niin, että lasten ja nuorten ääni kuuluu päätöksenteossa.

18–28-vuotiaat nuoret aikuiset

Tavoitteena on tukea elämän siirtymävaiheita opintoihin, työelämään ja asumiseen. Ikäryhmän tavoitteiden painopiste on mielen hyvinvoinnin vahvistamisessa. Edistetään yhteisöllisyyttä ja osallisuutta tarjoamalla mahdollisuuksia kulttuuriin, liikuntaan ja harrastuksiin. Nuorten turvallisuuden tunnetta ja tulevaisuususkoa vahvistetaan monipuolisin keinoin.

29–64-vuotiaat

Tavoitteena on edistää työkykyä ja ehkäistä uupumusta sekä vahvistaa työn ja hyvinvoinnin tasapainoa. Liikkumattomuuden vähentäminen ja terveellisten elämäntapojen tukeminen ovat keskeisiä. Päihteiden käytön ehkäisyssä korostetaan varhaista tukea ja neuvontaa.

65–74-vuotiaat

Tavoitteena on ylläpitää toimintakykyä ja sosiaalista aktiivisuutta sekä vahvistaa turvallisuuden tunnetta ja osallisuutta. Yksinäisyyden ehkäisy ja yhteisöllisyyden lisääminen ovat keskeisiä painopisteitä.

Yli 75-vuotiaat

Tavoitteena on varmistaa hyvä arki ja oikea-aikainen hyvinvointia tukevien palvelujen saavutettavuus. Esteettömyyden parantaminen ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen ovat keskeisiä.

Suunnitelma sisältää lisäksi kuusi läpileikkaavaa tavoitetta, jotka koskevat kaikkia ikäryhmiä. Ne liittyvät ehkäisevään päihdetyöhön, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen, turvallisuuteen, luontoon ja ympäristöön, kulttuurihyvinvointiin ja kotoutumiseen. Lisäksi suunnitelmassa ovat mukana osallisuuden ja toimeentulon teemat sekä asuinalueisiin liittyvän alueellisuuden teema.

Tavoitteiden kohdentuminen eri lautakunnille on luettavissa hyvinvointisuunnitelman lopussa olevasta yhteenvetotaulukosta. Lautakunnat ja konsernihallinto määrittelevät hyvinvointisuunnitelman tavoitteita edistävät tarkemmat valtuustokauden toimenpidekokonaisuudet strategian toteutussuunnitelmissa ja vuosittaiset toimenpiteet vuosisuunnitelmissa.

Lakisääteiset lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma -osuudet ovat pääosin 0–17-vuotiaiden ikäryhmässä, jossa on huomioitu YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen keskeiset yleisperiaatteet. Vastaavasti ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma -osuudet ovat 65–74 ja yli 75-vuotiaiden ikäryhmissä. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä ehkäisevä päihdetyö -osuudet sisältyvät sekä ikäryhmien tavoitteisiin että läpileikkaaviin tavoitteisiin. Suunnitelman toteuttaminen edellyttää yhteistyötä kaupungin eri toimialojen, hyvinvointialueen ja muiden sidosryhmien sekä kuntalaisten kanssa.

Hyvinvointisuunnitelma on yksi kaupungin strategisista erillisohjelmista. Suunnitelmaa on valmisteltu kaupungin strategiatyön kanssa samanaikaisesti. Hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy muihin erillisohjelmiin, joita ovat Tampereen kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen polku 2025–2035, Asunto- ja maapolitiikan linjaukset 2026–2029 sekä Kaupunginosakehittämisen ohjelma 2026–2029. Uudella Kaikkien Tampere kehitysohjelmalla 2026–2029 on erittäin keskeinen rooli hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden edistämisessä ja toimeenpanossa. Edellä mainitut ohjelmat vahvistavat toisiaan ja jokainen ohjelma vastaa tamperelaisten hyvinvoinnin haasteisiin ohjelman mukaisella painotuksella. Ohjelmien kokonaisuus tukee Tampereen laajan, Stiglitzin kahdeksan hyvinvointivarannon mallin mukaisen hyvinvointikäsityksen mukaista kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä, tukemista ja ylläpitämistä.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan valtuustokauden aikana, ja siitä raportoidaan kaupunginvaltuustolle vuosittain. Valtuustokausittain laaditaan laaja hyvinvointikertomus.

Tiedoksi

Tarja Puskala, Jaana Ylänen, Hanna Karojärvi

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Reija Linnamaalle, hyvinvointijohtaja Tarja Puskalalle ja hyvinvointikoordinaattori Jaana Yläselle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Esittelijä konsernijohtaja Juha Yli-Rajala teki seuraavat muutokset asian liitteeseen (hyvinvointisuunnitelmaan):

0–17-vuotiaat, tavoite 4, tekoja tavoitteen toteuttamiseen (s. 10), lisäys: "Lapsia ja nuoria kohtaaville aikuisille koulutetaan mielen hyvinvoinnin vahvistamisen taitoja."

18–28-vuotiaat, tavoite 10, vaikuttavuuden mittarit (s. 17), lisäys: "Mielenterveyssyistä myönnettyjen sairauspäivärahojen määrä 18–28-vuotiailla."

65–74-vuotiaat, tavoite 18, vaikuttavuuden mittarit (s. 27), lisäys: "Mielen hyvinvointi"

Yli 75-vuotiaat, tavoite 21, vaikuttavuuden mittarit (s. 31), lisäys: "Mielen hyvinvointi"

Yli 75-vuotiaat, tavoite 22, tekoja tavoitteen toteuttamiseen (s. 32), lisäys: "Kun kotona asuminen ei ole enää mielekästä tai mahdollista, on huolehdittava riittävästä yhteisöllisen asumisen ja ympärivuorokautisen hoivan tarjonnasta ja saatavuudesta."

Puheenjohtaja totesi näin muutetun liitteen olevan asian käsittelyn pohjana.

Päivitetty liite (hyvinvointisuunnitelma) liitetään kokouksen pöytäkirjaan.

Liitteet

1 Kh 1.12.2025 Tampereen kaupungin hyvinvointisuunnitelma 2026–2029

Kaupunginvaltuusto, § 192, 15.12.2025

Kaupunginhallitus, § 494, 24.11.2025

§ 192

Entisen Kulkutautisairaalan ja Kärysaunan myyminen sekä tontin 837-106-95-52 myyntiä koskeva esisopimus

TRE:5113/02.06.02/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 192

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi Pekka

Valmistelijan yhteystiedot

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, puh. 0400 205 044 ja
maanhankintapäällikkö Ari Kilpi, puh. 050 346 9311, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Entinen Kulkutautisairaala ja Kärysauna sekä tontit 837-106-95-49 ja 837-106-95-50 myydään Asuva Oy:lle (0860558-1) perustettavan yhtiön lukuun. Myyntihinta on 100 000 euroa.

Purettavan rakennuksen sisältävästä tontista 837-106-95-52 tehdään kiinteistökauppaa koskeva esisopimus Asuva Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun. Myyntihinta 6 660 000 euroa.

Liitteenä olevat kaupungin ja Asuva Oy:n väliset 6.10.2025 allekirjoitetut ehdollinen kauppakirja sekä ehdollinen kiinteistökaupan esisopimus ja kauppakirjaluonnos hyväksytään.

Sopimuksen vastuuhenkilöksi nimetään kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kiinteistöjohtaja, jota vakanssia tällä hetkellä hoitaa Virpi Ekholm.

Tiedoksi

Ostaja; tarjouksen tekijät, Kitiatalous, Tilaomaisuus, Anita Liecks, Kirsi Grönberg

Liitteet

1 Kh 24.11.2025 Esisopimus (Tampereen kaupunki ja Asuva Oy)

2 Kh 24.11.2025 Kauppakirja 6.10.2025 (Tampereen kaupunki ja Asuva Oy)

Kaupunginhallitus, 24.11.2025, § 494

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi Pekka

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Entinen Kulkutautisairaala ja Kärysauna sekä tontit 837-106-95-49 ja 837-106-95-50 myydään Asuva Oy:lle (0860558-1) perustettavan yhtiön lukuun. Myyntihinta on 100 000 euroa.

Purettavan rakennuksen sisältävästä tontista 837-106-95-52 tehdään kiinteistökauppaa koskeva esisopimus Asuva Oy:lle perustettavan yhtiön lukuun. Myyntihinta 6 660 000 euroa.

Liitteenä olevat kaupungin ja Asuva Oy:n väliset 6.10.2025 allekirjoitetut ehdollinen kauppakirja sekä ehdollinen kiinteistökaupan esisopimus ja kauppakirjaluonnos hyväksytään.

Sopimuksen vastuuhenkilöksi nimetään kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kiinteistöjohtaja, jota vakanssia tällä hetkellä hoitaa Virpi Ekholm.

Perustelut

Kulkutautisairaalan alueelle on vahvistettu asemakaavanmuutos nro 8883, joka on tullut voimaan 9.7.2024.

Asemakaava nro 8883 on laadittu De Gamlas Hemin ja Kulkutautisairaalan korttelien vanhojen rakennusten suojelemiseksi sekä kulttuuriympäristöarvoihin sopeutuvan täydennysrakentamisen mahdollistamiseksi. Asemakaavassa on osoitettu suojeltavaksi korttelissa 95 Kulkutautisairaalan, Kärysaunan ja Kurilan rakennukset sekä mahdollistettu rakentaa kortteliin uusia asuinkerrostaloja. Sairaalarakennus ja piharakennukset ovat olleet vuosia tyhjillään ja päässeet huonoon kuntoon. Korttelissa 96 on kaavamääräyksillä suojeltu De Gamlas Hem -niminen rakennus.

Asemakaavalla on turvattu alueen ja rakennusten kulttuurihistorialliset, arkkitehtoniset ja kaupunkikuvalliset arvot, joihin on sovitettu täydennysrakentaminen.

Kulkutautisairaalan kortteli 95 on osoitettu merkinnällä ALY (asuin-, liike- ja kulttuuritoimintojen korttelialue), jolle saadaan sijoittaa kulttuuriympäristöön soveltuvaa häiriötöntä kulttuuri- ja liiketoimintaa palvelevaa yksityistä tai julkista tilaa sekä ympäristöön soveltuvaa muuta työpaikkatoimintaa. Käyttötarkoitus mahdollistaa Kulkutautisairaalan korttelin rakennusten monipuolisen käytön. Suojelluille rakennuksille on osoitettu rakennusala, rakennusoikeus ja kerrosluku rakennuksen nykyisen hahmon mukaisesti. Kaava mahdollistaa suojeltujen rakennusten kehittämisen asumiseen ja kulttuuritoimintaan. Kortteliin on osoitettu myös täydennysrakentamista.

Kulkutautisairaala on osoitettu kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeänä rakennuksena (sr-12). Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Kärysauna ja Kurila on osoitettu rakennustaiteellisesti arvokkaina ja kaupunkikuvan säilymisen kannalta tärkeinä rakennuksina (sr-8).

Kärysaunaa ja Kurilaa ei saa purkaa. Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennusten rakennustaiteellisesti arvokas ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Niin sanottu lämpölaitos- ja pesularakennus on mahdollista purkaa.

Kulkutautisairaala sijaitsee tontilla 837-106-95-49, Kärysauna tontilla 837-106-95-50 sekä purettava lämpö- ja pesularakennus sijaitsee tontilla 837-106-95-52. Tontin 837-106-95-52 kaavan mukainen uudisrakennusoikeus on 4300 k-m².

Tontit 837-106-95-49, 837-106-95-50 ja 837-106-95-52 ja niillä olevat rakennukset osoitteessa Kurilankatu 2 laitettiin kokonaisuutena avoimeen myyntiin lokakuussa 2024. Määräaikaan 30.11.2024 mennessä saatiin kuusi tarjousta. Korkein tarjous oli 6 760 000 euroa ja sen teki Asuva Oy. Asuva Oy:n kanssa pidettyjen tarjouksen selonottoneuvotteluiden jälkeen on päädytty siihen, että Asuva Oy perustettavan yhtiön lukuun ostaa tontit 837-106-95-49 ja 837-106-95-50, joilla sijaitsevat asemakaavalla suojellut Kulkutautisairaala ja Kärysauna -nimiset rakennukset. Kauppakirjan ehtojen perusteella ostajalla on suojeltujen rakennusten kunnostamisvelvollisuus.

Ostaja sitoutuu kunnostamaan kaupan kohteena olevilla tonteilla 837-106-95-49 ja 837-106-95-50 olevat Kulkutautisairaala ja Kärysauna -nimiset rakennukset asemakaavan, rakennusjärjestyksen ja hyväksytyjen piirustusten mukaisesti kolmen vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta siihen valmiusasteeseen, että rakennusvalvontaviranomainen voi siinä suorittaa rakentamislain mukaisen loppukatselmuksen, jolla rakennus on hyväksytty käyttöön otettavaksi. Jos ostaja laiminlyö kunnostamista koskevan ehdon noudattamisen, on ostaja velvollinen suorittamaan kaupungille miljoonan (1 000 000) euron suuruisen sopimussakon.

Kulkutautisairaalan ja Kärysaunan kunnostamisen velvollisuuden varmistamiseksi päädyttiin lisäksi siihen, että tontin 837-106-95-52 osalta tehdään korkeimman tarjouksen tehneen Asuva Oy:n kanssa kiinteistökauppaa koskeva esisopimus, koska tontin 837-106-95-52 uudisrakennusten rakennusoikeutta voidaan asemakaavan mukaisesti käyttää vasta, kun suojelumerkinnällä osoitettuihin kaikkiin rakennuksiin on toteutettu kuntotutkimuksiin perustuva korjaus rakennuksen suojeluarvon säilyttämiseksi, ja korjausten viranomaisloppukatselmus on suoritettu. Koska edellä mainittu kaavamääräys kunnostamisvelvollisuudesta koski myös korttelissa 95 olevaa Kurila-nimistä rakennusta ja korttelissa 96 olevaa De Gamlas Hem -nimistä rakennusta, kaupunki haki poikkeamislupaa asemakaavan yleismääräyksestä. Rakennukset ovat kaupungin kulttuurin palveluverkon käytössä ja niissä toimii tällä hetkellä Pirkanmaan musiikkiopisto. Rakennusten käytön arvioidaan jatkuvan ainakin 2030-luvulle saakka, jolloin musiikkiopistojen tilojen on tarkoitus valmistua Hiedanrannan kaupunginosaan. Rakennuksia kunnostetaan ja ylläpidetään käytön edellyttämällä tavalla. Poikkeamista haettiin Kurilan ja De Gamlas Hemin korjauksen osalta siten, että korttelin 95 uudisrakennusten rakennusoikeutta voitaisiin käyttää ennen edellä mainittujen rakennusten

kuntotutkimuksiin perustuvaa korjausta sekä korjausten viranomaisloppukatselmusten suorittamista. Yhdyskuntalautakunta myönsi päätöksellään 27.5.2025 § 157 kyseisen poikkeamisluvan. Päätöksestä on valitettu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Poikkeamisluvan tavoitteena on varmistaa nyt kaupan kohteina olevien Kulkutautisairaalan ja Kärysaunan välitön kunnostaminen ja korttelin 95 uudisrakentamisen toteuttaminen kohtuullisessa aikataulussa.

Kiinteistöjen 837-106-95-49 ja 837-106-95-50 myyntiä koskeva ehdollinen kauppakirja esitetään hyväksyttäväksi. Kiinteistön 837-106-95-52 ehdollinen kiinteistökaupan esisopimus sekä kauppakirjaluonnos esitetään hyväksyttäväksi.

Tiedoksi

Ostaja; tarjouksen tekijät, Kitiatalous, Tilaomaisuus, Anita Liecks, Kirsi Grönberg

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Pekka Salmelle ja kiinteistöjohtaja Virpi Ekholmille. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet

- 1 Kh 24.11.2025 Kauppakirja 6.10.2025 (Tampereen kaupunki ja Asuva Oy)
- 2 Kh 24.11.2025 Esisopimus (Tampereen kaupunki ja Asuva Oy)

Kaupunginvaltuusto, § 193, 15.12.2025

Kaupunginhallitus, § 509, 01.12.2025

§ 193

Yleiskaavoituksen työohjelma 2025–2029

TRE:5770/10.02.03/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 193

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastio, puh. 040 801 6917, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Liitteenä oleva yleiskaavoituksen työohjelma vuosille 2025–2029
hyväksytään.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Pekka Salmi, Lauri Savisaari, Jukka Lindfors, Mika
Periviita, Kati Skippari, Milko Tietäväinen, Tero Tenhunen, Elina
Karppinen, Ari Vandell, Marika Viinanen, Pia Hastio

Liitteet

1 Kh 1.12.2025 Yleiskaavoituksen työohjelma 2025–2029

Kaupunginhallitus, 01.12.2025, § 509

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Liitteenä oleva yleiskaavoituksen työohjelma vuosille 2025–2029
hyväksytään.

Perustelut

Tampereella yleiskaavoja on laadittu ja päivitetty valtuustokausittain
kaupungin kasvun ja kehityksen varmistamiseksi. Kantakaupungin
yleiskaavatilanne on pääosin ajantasainen. Kuluvalla valtuustokaudella
laaditaan uutta eteläistä kaupunkikehityssuuntaa koskeva
vaiheyleiskaava. Muun kantakaupungin osalta ei ole nähtävissä tarpeita,
joiden vuoksi yleiskaavaa tulisi tarkistaa. Pohjois-Tampereen osalta

tarvittava maankäytön kehittäminen voi tukeutua alueen voimassa oleviin kaavoihin.

Kantakaupunki

Ydinkeskustan alueella on voimassa keskustan strateginen osayleiskaava, jossa esitetään tavoitteet muun muassa korttelikehittämiseen, maanalaisen pysäköinnin ja joukkoliikenteen kehittämiseen sekä jalankulkuympäristöjen kehittämiseen. Osayleiskaavaa täydennettiin valtuustokauden 2021–2025 vaiheyleiskaavan teemojen, kuten ilmastonmuutokseen sopeutuminen, osalta.

Muun kantakaupungin alueen yleiskaavoja on laadittu kolmella edellisellä valtuustokaudella. Valtuustokaudella 2013–2017 Kantakaupungin yleiskaava 2040 keskeinen tavoite oli ohjata suurin osa tavoitellusta noin 60 000 asukkaan kasvusta hallitusti ja tasapainoisesti ydinkeskustan länsi- ja itäpuolille. Samalla yleiskaavoituksessa siirryttiin strategisempaan esitystapaan aikaisempien aluevarausyleiskaavojen laatimisen sijaan. Tampereen kantakaupunki on kertaalleen kaavoitettu ja rakennettu. Tällaisessa kaupunkirakenteessa muutokset vaativat tavoitteiden ja olemassa olevien reunaehtoien tapauskohtaista yhteensovitusta, joka onnistuu parhaiten yleiskaavaa tarkemmalla asemakaavatasolla. Aluevarausyleiskaavoja ei ole pidetty resurssien järkevän käytön kannalta tarkoituksenmukaisina. Vaaditut selvitykset vievät aikaa ja kaavaprosessin kesto johtaa siihen, että aluevarausyleiskaava vanhenee eikä pysy ajantasaisena.

Valtuustokaudella 2017–2021 kantakaupungin vaiheyleiskaavan tavoitteet koskivat kasvun kohdistamista kestävä ja vähähiilisen yhdyskuntarakenteen vyöhykkeelle. Yleiskaavassa oli aikaisempaa vahvempi painotus joukkoliikenteen kehittämiseen, ja siinä osoitettiin yhdeksän uutta mahdollista lähijunaseisaketta aikaisempien kolmen seisakevarauksen lisäksi. Raitiontien jatkolinjat esitettiin Pirkkalaan ja Koilliskeskukseen. Ohjeellinen raitiotie osoitettiin Vuorekseen sekä Ylöjärven ja Lamminrahkan suuntiin.

Valtuustokauden 2021–2025 vaiheyleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.5.2025, ja se tuli voimaan heinäkuussa 2025. Yleiskaavan teemoina olivat ilmastonmuutokseen sopeutuminen sekä viherympäristö ja vapaa-ajanpalvelut kantakaupungissa. Lisäksi vaiheyleiskaavassa laadittiin neljälle osa-alueelle kehittämistavoitteita.

Pohjois-Tampere

Pohjoisella maaseutualueella on voimassa koko alueen kattava Pohjois-Tampereen strateginen yleiskaava sekä aiemmin laaditut kylien osayleiskaavat. Aitolahti-Teisko rantayleiskaava koskee laajasti ranta-alueita. Lisäksi alueella on voimassa asema- ja ranta-asemakaavoja sekä Nurmin osayleiskaava, joka on laadittu asemakaavoituksen pohjaksi.

Nykyistä rakentamista voidaan ohjata riittävällä tavalla voimassa olevien kaavojen pohjalta tapauskohtaisilla sijoittamisluvilla ja ranta-alueiden osalta poikkeamispäätöksillä. Koko aluetta koskevan strategisen yleiskaavan mahdollistama aikaisempaa tiiviimpi maankäyttö ja lomarakennusten käyttötarkoitusten muutokset edellyttävät seurantaa

mahdollisen taajamakehityksen laajentumisesta. Tampereen Veden tavoite yhdysvesijohdon ja viemärin rakentamisesta Kämmeniemiestä Nurmiin voi aiheuttaa lisääntyvää infraan tukeutuvaa rakentamishalukkuutta. Yhdyskuntarakennetta ja sen kehitystä kuvaavan vuosittaisen yhdyskuntalautakunnalle tehtävän raportoinnin perusteella arvioidaan tarve aluekohtaisten tarkempien selvitysten tai kaavatyön käynnistämiseksi.

Yleiskaavatyö valtuustokaudella 2025–2029

Tampereen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 10.11.2025 Tekemisen kaupunki -kaupunkistrategian. Maankäytön suunnittelun osalta strategiaa konkretisoidaan valtuustokausittain päivitettävässä Tampereen kantakaupungin yleiskaavassa. Valtuustokauden yleiskaavatyönä valmistellaan uuden eteläisen kaupunkikehittämissuunnan vaiheyleiskaava. Laadittava yleiskaavatyö pohjautuu Ilmari Nurmisen 'Tulevaisuus tehdään yhdessä' pormestariohjelman tavoitteeseen edistää eteläisen kasvusuunnan ja Hatanpään järjestelyratapihan kehittämistä tulevaisuuden käyttötarkoituksiin.

Alueelle sijoittuvan teollisen toiminnan sekä VAK-ratapihan poistuessa alueelta vapautuu maa-alueita monipuolisemman ja tiiviimmän kaupunkirakentamisen käyttöön. Vaiheyleiskaava tarkoittaa voimassa olevaa yleiskaavaa, jotta alueen kehittämistavoitteet sekä mahdollisesti alueelle jäävät toiminnot ja ympäristön reunaehdot voidaan sovittaa lähivuosina käynnistytävissä alueen maankäytön muutoksessa yhteen. Maankäytön muutos tulee toteuttaa hallitusti ja vaiheittain siten, että uudistuva alue tukee Tampereen ja koko kaupunkiseudun tavoitteita. Keskustan läheisyys ja raitiotien rakentaminen Pirkkalaan aiheuttavat maankäytön muutospainetta ja Metso-Lokomon alueen ympäristön uudistava asemakaava on sisällytetty asemakaavoituksen työohjelmaan vuosille 2026–2030.

Kuluvalla valtuustokaudella yleiskaavatyön toisena teemana edistetään strategian tavoitteita laatimalla maankäyttöpolitiikan linjaukset, jotka konkretisoivat voimassa olevan yleiskaavan toteuttamista. Strategian kestävyystavoitteet ovat maankäyttöpolitiikan keskeisintä sisältöä määrittämällä valinnat ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Maankäyttöpolitiikka varmistaa osaltaan myös strategian hyvinvointi- ja vetovoimatavoitteiden sisällyttämisen maankäytön suunnitteluprosesseihin.

Valmisteluprosessi

Strategian sisältöjä tarkennetaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaiselle toiminnalle laadittavissa toteutussuunnitelmissa. Valtuustokaudella tehtävä yleiskaavatyö on osa yhdyskuntalautakunnan ja joukkoliikennelautakunnan strategian toteutussuunnitelmaa.

Vaiheyleiskaavan laatimisesta uudelle eteläisen kaupunkikehityksen suunnalle vastaa kaupunkiympäristön palvelualueella yleiskaavoitusyksikkö. Yleiskaavatyössä tulee huomioiduksi laajasti

palvelualueiden eri yksiköiden tehtäväalueet. Lisäksi eteläistä kaupunkikehityksen uutta suuntaa koskevan seudullisen yhteistyön tueksi tulee perustettavaksi strateginen kehitysohjelma.

Kaupunginhallitus käynnistää yleiskaavatyön valtuuston määrittämissä kohteissa. Yleispiirteisen maankäytön ja liikennejärjestelmän strategisesta ohjauksesta vastaa hallintosäännön 14 §:n 1 momentin 19) ja 21) -kohtien perusteella kaupunginhallitus. Työn etenemistä ohjaa ja kaavavaiheiden nähtäville asettamisesta päättää yhdyskuntalautakunta. Perustettavaa kehitysohjelmaa toteutetaan kaupunginhallituksen ohjauksessa.

Tiedoksi

Mikko Nurminen, Pekka Salmi, Lauri Savisaari, Jukka Lindfors, Mika Periviita, Kati Skippari, Milko Tietäväinen, Tero Tenhunen, Elina Karppinen, Ari Vandell, Marika Viinanen, Pia Hastio

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle ja yleiskaavapäällikkö Pia Hastiolle. He olivat asiantuntijoina läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistuivat ennen päätöksentekoa.

Liitteet

1 Kh 1.12.2025 Yleiskaavoituksen työohjelma 2025–2029

Kaupunginvaltuusto, § 194, 15.12.2025
Yhdyskuntalautakunta, § 321, 17.12.2024
Yhdyskuntalautakunta, § 303, 18.11.2025
Kaupunginhallitus, § 512, 01.12.2025

§ 194

Asemakaava nro 8804, Peltolammi, koulun alueen muutos asumiseen

TRE:216/10.02.01/2020

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 194

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Projektiarkkitehti Ilkka Kotilainen, puh. 040 806 2485, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimittaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Asemakaavaehdotus nro 8804 (päivätty 14.11.2022, tarkistettu 2.12.2024 ja 3.11.2025) hyväksytään.

Tiedoksi

Hakijat, Virpi Ekholm, Heli Toukonen, Jani Kiiskilä, Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, viheralueet ja hulevedet -yksikkö, Sirpa Lehtonen, Jaana Huttunen, asemakaavaavustajat@tampere.fi

Liitteet

- 1 Liite yla 18.11.2025 Asemakaava
- 2 Liite yla 18.11.2025 Seurantalomake
- 3 Liite yla 18.11.2025 Rakentamistapaohje
- 4 Liite yla 18.11.2025 Kaupungin vastine lausuntoihin
- 5 Liite yla 18.11.2025 Havainne
- 6 Liite yla 18.11.2025 Selostus

Yhdyskuntalautakunta, 17.12.2024, § 321

Valmistelijat / lisätiedot:
Karppinen Elina

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Asemakaavaehdotus nro 8804 (päivätty 14.11.2022, tarkistettu 2.12.2024) hyväksytään asetettavaksi julkisesti nähtäville maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti

Asemakaavaehdotus esitetään nähtävillä olon jälkeen kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.

Perustelut

Kaupunkiympäristön palvelualue on valmistellut 14.11.2022 päivätyn ja 2.11.2024 tarkistetun asemakaavamuutoksen nro 8804. Asian hyväksyminen kuuluu kaupunginvaltuuston toimivaltaan.

Asiakirjat ja lisätiedot ovat osoitteessa www.tampere.fi/kaavat/8804 ehdotuksen nähtävällepanosta lähtien.

Diaarinumero: TRE:216/10.02.01/2020

Kaavan laatija: Tampereen kaupunki, kaupunkiympäristön suunnittelu, asemakaavoitus, projektiarkkitehti Ilkka Kotilainen

Kaava-alue

Suunnittelualue sijaitsee Peltolammilla noin 5 km kaupungin keskustasta etelään. Alueella on v. 1969 rakennettu Peltolammin koulu pallokenttineen sekä 2020 valmistunut koulun väistötila. Koulun tontin koillispuolella on puistoaluetta. Lähiympäristössä on 1960- ja 1970-luvuilla rakentuneita kerros- ja rivitaloja. Peltolammi on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja -maisema.

Koulun siirtymiseen liittyvät päätökset

Koko kaupungin päiväkoti- ja kouluverkkoselvitys hyväksyttiin sivistys- ja kulttuurilautakunnassa 25.10.2018. Selvityksen lähtökohtina ovat lasten määrän kasvu, uuden opetussuunnitelman mukainen oppimisympäristö, monipuolinen opetustarjonta, nykyisten tilojen sisäilmaongelmat ja kulkuyhteydet. Selvityksen mukaan Peltolammin koulun toiminta tulee osaksi uutta Peltolammin hyvinvointikeskusta. Kaupunginhallitus hyväksyi päiväkoti- ja kouluverkkopäätökset 12.11.2018. Hyvinvointikeskuksen tarveselvitys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 21.11.2022 sekä merkittiin tiedoksi asunto- ja kiinteistölautakunnassa 7.12.2022.

Koulun tilalle asumista

Kun uusi koulu rakentuu hyvinvointikeskukseen, nykyinen koulu puretaan ja tontti vapautuu asumisen täydennysrakentamiseen. Alueelle tavoitellaan Peltolammin talo- ja asuntotyyppistöä monipuolistavaa asuntorakentamista, joka suunnitellaan virkistys-, maisema-, luonto- ja kulttuuriympäristöarvot huomioon ottaen.

Uudet asuinkorttelit muodostavat Säästäjänsäädyn päätteeseen tiiviin ja matalan saarekkeen, joka pääosin rajautuu purettavan koulun, sen väistötilan ja niiden pihojen alueelle. Korttelit rakentuvat kaksikerroksisina ja kerrosalaa on 8040 kem², mikä vastaa noin 160–170 asukasta.

Länsikortteli toimii melusuoja muulle asutukselle. Pohjoinen tontti on asuinrakennusten korttelialuetta (A). Kohde voidaan toteuttaa pienkerrostaloina tai rivitaloina. Asemakaava mahdollistaa myös palveluasumista esimerkiksi ikäihmisille. Asuntokerrosalaa on 1600 kem². Autosuoja- ja taloustilaa on 320 kem². Eteläinen tontti on

rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialuetta (AR). Asuntokerrosalaa on 1600 kem2. Autosuoja- ja taloustilaa on 320 kem2.

Keskiosassa on 18 pientä kaupunkiomakotitonttia (AO), jotka ovat kooltaan 325–375 m2. Kullakin tontilla on asuntokerrosalaa 150 kem2. Autosuoja- ja taloustilaa on 30 kem2.

Itäosassa on tontti asuinpientaloille (AP), jotka toteutuvat luontevimmin paritaloina. Asuntokerrosalan määrä on 800 kem2. Autosuoja- ja taloustilalle on varattu 160 kem2.

Materiaalit ja värit

Asemakaavan mukaisesti rakennusten tulee olla pääosin puurakenteisia ja ilmeeltään moderneja. Rakennusten pääasiallisena julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta. Rakentamistapaohjeen mukaisesti julkisivujen tulee olla tontilla yhtenäisiä ja vaikutelmaltaan yksiaineisia. Peltolammilaiseen tapaan päämateriaalin ja -värin lisäksi toista tehostemateriaalia ja -väriä käytetään vain vähäisesti. Päävärit ovat vaaleita, eivät liian kirkkaita tai liian tummia. Tehoste- ja tunnisteväreinä käytetään taitettuja murrettuja sävyjä. Kattomuoto on loiva pulpettikatto. Kate on vaikutelmaltaan sileä, ja materiaali on saumattu pelti tai huopa. Värisävy on tumma harmaa.

Kulkuyhteydet, kenttä ja viherympäristö

Säästäjänkadun päätteestä erkaantuu kortteleita palvelemaan kaksi päättyvää tonttikatua, joiden kautta ei ole läpiajoa Rukkamäentielle. Katualueiden leveys on 9 m. Kävelyn ja pyöräilyn kulkuyhteydet parantuvat. Säästäjänkadulta Tilkonmäenkadulle johtavaa kävelyn ja pyöräilyn kulkuyhteyttä voidaan loiventaa kentän pohjoispuolella nykyiseen linjaukseen sijoittuvalla siltarakenteella ja maapengerryksellä.

Nykyisin koulun tonttiin sisältyvä kenttä muuttuu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi (VU-4), joka tulee rakentaa ottaen huomioon sen sijainti ja maisemallinen merkitys. Kentän pieni laajennus on mahdollista, mutta puusto, topografia ja maanalaiset johdot asettavat rajoituksia. Kentän länsipuolella on paikka 200 m2:n huoltorakennukselle. Rukkamäentien varrella melualueelle sijoittuva kaistale on osoitettu suojaviheralueeksi EV ja nimetty Kotovainionreunaksi. Muut viheralueet on osoitettu lähivirkistysalueeksi (VL). Tilkonmäenkadun päätteen länsipuolella puiston osaksi vakiintunut rakentumaton urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontti (YU) on muutettu lähivirkistysalueeksi (VL).

Viheralueilla kaava-alueen länsi- ja itäreunoilla on tärkeänä liito-orava-alueena säilytettäviä alueen osia. Puustoa on hoidettava lajin elinolot huomioon ottaen (sl-7). Rukkamäentien varteen tulee istuttaa liito-oravan kulkureitiksi soveltuvaa puustoa (sl-13). Kaava-alueen pohjoisosassa oleva vuonna 2009 rauhoitettu ns. Rukkamäen jalopuumetsikkö on merkitty asemakaavaan luonnonsuojelualueeksi (SL). Alueen itä- ja eteläpuoleisilla alueilla on merkintä sl-14: Luonnonsuojelulain mukainen luontotyyppi lehmusmetsikkö. Aluetta ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen alueella vaarantuu.

Keskeiset vaikutukset

Peltolampi on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö ja -maisema. Viherympäristö on väljästi rakennetun metsälähien yksi merkittävä arvo. Asemakaava turvaa maiseman keskeiset elementit. Asemakaavoitettu viherpinta-ala kasvaa ja korttelialueen pinta-ala sekä rakennusoikeus pienenevät. Rukkamäentien varren niitty ja kenttä säilyvät avoimina. Metsäiset rinteet säilyvät rakentamattomina.

Koulutoiminnan siirtämisestä johtuva alkuperäisen koulurakennuksen purkaminen merkitsee etenkin lähiösuunnitteluun liittyvien, mutta myös sivistyshistoriallisten arvojen menettämistä maakunnallisesti merkittävällä rakennetun kulttuuriympäristön alueella. Koulurakennuksen purkamisen myötä katoaa pala Peltolammin rakennetun ympäristön historiaa ja Säästäjänkadun päätteen kaupunkikuvasta katoaa julkinen rakennus. Koulurakennuksen asema kaupunkikuvassa ei ole erityisen näkyvä ja merkityksellinen, sillä se sijaitsee syrjässä päättyvän kadun takana, mutta sijainti ilmentää aikakauden suunnitteluperiaatteita koulurakennusten sijoittelussa. Koulurakennuksen sijainnilla on historiallista arvoa, mutta ei suurta käyttöarvoa nykymaailmassa, kun palvelut hakeutuvat liikenteellisesti paremmin saavutettaville paikoille tämänhetkisten suunnitteluperiaatteiden mukaisesti.

Uudisrakentaminen sopeutuu mittakaavaltaan ja väreiltään ympäristöön. Asumisvaihtoehdot monipuolistuvat Peltolammilla. Tarjolle tulee asuntoja pienkerros-, rivi- ja paritaloissa sekä omakotitaloissa. Kaava mahdollistaa palveluasumista esimerkiksi ikäihmisille.

Kaavalla ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen, metsälehmusmetsiköihin, lahojaviosammaleen esiintymisiin eikä liito-oravien tai lepakoiden elinolosuhteisiin.

Mitoitus

Kaava-alueen asuinkortteleiden kerrosala on 8040 kem², mikä vastaa noin 160–170 asukasta. Kentän vieressä on huolto- ja pukusuojarakennukselle 200 kem². Kaava-alueen pinta-ala on 8,6 ha, josta korttelialuetta on 1,5 ha (17 %), virkistysaluetta 5,5 ha (64 %), liikenne- ja katualuetta 0,7 ha (8 %), erityisaluetta 0,6 ha (7 %) ja luonnonsuojelualuetta 0,4 ha (4 %).

Aloituskvaihe

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma kuulutettiin nähtäville 26.11. –17.12.2020. Valmisteluaineistossa esillä olleissa vaihtoehdoissa esitettiin molemmissa täydennysrakentamista myös pallokentän kohdalle. Asuntotyyppistö oli molemmissa vaihtoehdoissa yhtiömuotoisia pientaloja, rivitaloja ja pienkerrostaloja. Palautteena saatiin 6 viranomaiskommenttia ja 7 mielipidettä. Viranomaisten kommentteissa tuotiin esiin mm. ratamelun, tärinän ja liito-oravien selvitystarve, luontoarvojen huomiointi, riittävät viheralueet, maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön huomiointi ja tarve koulurakennuksen säilyttävälle vaihtoehdotarkastelulle. Mielipiteissä nousi esiin urheilukentän

säilyttäminen, riittävät viheralueet, sujuva pyöräilyreitti alueen läpi, Rukkamäentien pyöräreitin turvallisuus, Säästäjänkadun liikenneturvallisuus ja melutaso sekä hyvät kulkuyhteydet bussipysäkeille.

Valmisteluvaihe

Valmisteluvaiheessa etsittiin kentälle uutta sijoituspaikkaa. Tilaa ei löytynyt uuden hyvinvointikeskuksen vierestä eikä lähialueelta. Päädyttiin kentän säilyttämiseen. Yhtiömuotoisten pientalojen lisäksi kaavaan sisällytettiin omakotitontteja ja mahdollisuus palveluasumiselle esimerkiksi ikäihmisille. Kortteleiden ja kentän itäpuoleiseen Tilkonmäenpuistoon esitettiin uusi kävelyn ja pyöräilyn reitti Rukkamäentieltä Tilkonmäenkadulle. Kaava-alueetta laajennettiin koillisen suuntaan ja siihen sisällytettiin v. 2009 luonnonsuojelualueeksi rauhoitettu ns. Rukkamäen jalopuumetsikkö sekä rakentumaton urheilutoimintaa palvelevien rakennusten tontti, joka on vakiintunut puiston osaksi. Koulurakennuksen säilyttäviä kaavavaihtoehtoja ei laadittu, mutta kaavaselostuksen arvioitiin säilyttämisen vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Kaavan valmisteluaineisto asetettiin nähtäville 17.11.-15.12.2022. Viranomaisien kommentoissa tuotiin esiin koulun purkamisen vaikutukset kulttuuriympäristöön ja ilmastoon, liikennemelu, ratamelu ja tärinä, lentomelu sekä luontoarvot liittyen liito-oravaan, metsälehmuksiin ja lahokaviosammaleeseen. Mielipiteissä esitettiin, että uudelta asuinalueelta olisi suora yhteys myös Rukkamäentielle, jolloin pääsy kahdesta suunnasta vähentäisi liikennettä Säästäjänkadulla. Toisaalta esitettiin, että Rukkamäentieltä olisi uudelle alueelle suora yhteys ja läpiajo Säästäjänkadulta tulisi estää.

Ehdotusvaihe

Valmisteluvaiheen aineistosta saadun palautteen ja kaupungin toimialojen kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta kaavaan tehtiin tarkistuksia kortteleiden, katujen ja viheralueiden rajauksiin. Kenttä ja lähiympäristö muutettiin urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi. Rukkamäentien varren melualue muutettiin suojaviheralueeksi. Tilkomäenpuistoon sijoittuva uusi kävelyn ja pyöräilyn reitti poistettiin kortteleiden ja kentän kaakkoispuolelta luontoarvojen vuoksi. Kaavamääräyksiä täydennettiin liikenne- ja lentomelun torjuntaan, julkisivumateriaaleihin ja luontoarvoihin liittyen, selostukseen täydennettiin kaavaprosessin vaiheita, kaavaratkaisun kuvausta ja vaikutusten arviointia Peltolammin maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maisemaan. Päivitettiin rakentamistapaohje, meluselvitys, liito-oravaselvitys, luontoselvitys sekä yleisten alueiden ja kuntatekniikan yleissuunnitelmat. Asemakaavaehdotus siihen liittyvine aineistoineen käsitellään yhdyskuntalautakunnassa ja asetetaan nähtäville ja siitä pyydetään viranomaislausunnot.

Asemakaavan toteuttaminen

Kortteleiden toteuttamista ohjaa kaavan ohella rakentamistapaohje. Yleisten alueiden ja infran toteutusta ohjaavat yleissuunnitelmat kaduista, viheralueista, hulevesistä ja vesihuollosta. Tavoite on, että koulun purkamisessa syntyvää betonijätettä käsitellään ja hyödynnetään

luonnosta otettavan kalliomurskeen korvikkeena kaava-alueen katujen, kävelyn ja pyöräilyn väylien sekä pallokentän rakenteissa.

Lausunnot

Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Finavia, Puolustusvoimat, Väylävirasto

Tiedoksi

Virpi Ekholm, Heli Toukonieniemi, Jori Alanko, Sirpa Lehtonen, Jaana Huttunen

Liitteet

- 1 Liite yla 17.12.2024 Asemakaava
- 2 Liite yla 17.12.2024 Asemakaavan selostus
- 3 Liite yla 17.12.2024 Asemakaavan seurantalomake
- 4 Liite yla 17.12.2024 Rakentamistapaohje

Yhdyskuntalautakunta, 18.11.2025, § 303

Valmistelijat / lisätiedot:
Karppinen Elina

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi hyväksyttiin toivomusponsi:

Lautakunta toivoo, että jalkapallokentän pinnoitemateriaalin valinnassa huomioidaan käyttäjien tarpeet sekä terveys- ja ympäristönsuojelunäkökohdat.

Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Asemakaavaehdotus nro 8804 (päiväty 14.11.2022, tarkistettu 2.12.2024 ja 3.11.2025) hyväksytään ja esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston hyväksyttäväksi.

Perustelut

Kaupunkiympäristön palvelualue on valmistellut 14.11.2022 päivätyn ja 2.12.2024 sekä 3.11.2025 tarkistetun asemakaavamuutoksen nro 8804. Asian hyväksyminen kuuluu kaupunginvaltuuston toimivaltaan.

Asemakaava-aineisto on osoitteessa www.tampere.fi/kaavat/8804

Diaarinumero TRE:216/10.02.01/2020

Ehdotusaineisto oli nähtävillä 19.12.2024-23.1.2025. Palautteena saatiin 4 viranomaislausuntoa. Muistutuksia ei jätetty. Päätöksen liitteenä on kaupungin vastine lausuntoihin. Alkuperäiset lausunnot ovat päätöksen oheismateriaalina.

Pirkanmaan maakuntamuseo totesi, että hankealue sijoittuu Peltolammin maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle ja koulu kuuluu sen ydinalueisiin. Vaikutustenarvioinnissa on virke: Koulutoiminnan siirtämisestä johtuva alkuperäisen koulurakennuksen

purkaminen merkitsee etenkin lähiösuunnitteluun liittyvien, mutta myös sivistyshistoriallisten arvojen menettämistä maakunnallisesti merkittävällä rakennetun kulttuuriympäristön alueella. Maakuntamuseo pitää lisäystä onnistuneena. Vaikutustenarvioinnissa tulisi lisäksi huomioida, että koulun purkamisen voidaan katsoa heikentävän alueen arvoja ja mahdollisesti myös sen asemaa maakunnallisena arvoalueena. On kannatettavaa, että koulun purkamisessa syntyvää betonijätettä aiotaan hyödyntää kalliomurskeen korvikkeena alueen maapohjarakenteissa. Myös muut käyttökelpoiset rakennusosat, kuten ikkunat ja ovet, olisi suositeltavaa hyödyntää. Kaava ohjaa perustellusti toteuttamaan rakennukset pääosin puuverhottuina ja kaava yhdessä rakentamistapaohjeen kanssa mahdollistaa kulttuuriympäristöön ja vihreään maisemaan sopeutuvan uudisrakentamisen. Täydennetty kaavaselostus pyydetään toimittamaan maakuntamuseolle ennen kaavan hyväksymiskäsittelyä.

Pirkanmaan liiton mukaan useat Tampereen 1960-1970 -luvuilla rakennetuista lähiökouluista ovat hävinneet tai purku-uhan alaisina. Tulevien kaupunkisuunnitteluhankkeiden kannalta olisi tärkeää kokonaisvaltaisesti arvioida, mitkä lähiöiden julkisista rakennuksista ovat kaupungin kasvu- ja kehitystarinan kannalta keskeisimpiä ja oleellisia säilytettäviä kohteita. Kaavan vaikutusten arvioinnissa tulisi tuoda esiin kohteen merkitys osana Tampereen kaupungin kehityshistoriaa.

Pirkanmaan ELY-keskus totesi, että kaavoitettava alue sisältyy maakunnallisesti arvokkaaseen Peltolammin rakennettuun kulttuuriympäristöön. Kaava mahdollistaa koulun purkamisen. Koulu on maakuntakaavoituksen tueksi laaditun selvityksen mukaan yksi kokonaisuuden ydinkohteista. Tulee täsmentää, hävitetäänkö kaavan myötä rakennetun ympäristön erityisiä arvoja. Luontoarvot on huomioitu kaavassa hyvin. Länsiosan kerrostalorakennuksessa tulisi kiinnittää huomiota asuntojen parvekkeiden avautumisesta yksinomaan melun suuntaan. Kaavan osalta on tarpeen järjestää viranomaisneuvottelu.

Kaupungin vihersuunnittelu esitti, että koulun pihan puistomaisena kunnossapidetty alue tulisi osoittaa omalla rajauksella, ja sen tulisi noudattaa säilytettävän metsäalueen reunaa. Johanna Pietarintytären polun pyöräilyn pääreitit pituuskaltevuuden parantaminen on ympäröivien luontoarvojen ja vähäisen tilan vuoksi haasteellista. Mikäli reitti parannetaan pääreitit laatuvaatimusten mukaiseksi siltaratkaisulla, tulisi tämä osoittaa rakentamisen massiivisuuden ja kustannusvaikutuksien vuoksi kaavassa. Tontin 5948-1 käyttötarkoitus on asuinrakennusten korttelialue, jolle kaavan mukaisesti saa sijoittaa palveluasumista. Tonteilla tulisi soveltaa viherkerroinmenetelmää, kun toteutuu palveluasumista tai kerrostalorakentamista.

Lausuntojen ja jatkosuunnittelun pohjalta tehtiin asemakaavan aineistoon seuraavia tarkistuksia:

- Pirkanmaan maakuntamuseon, liiton ja ELY-keskuksen lausuntojen pohjalta kaavaselostukseen täydennettiin rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan kohdistuvia vaikutuksia, lähtötietoja, historiaa sekä maakuntakaavan ja yleiskaavan tavoitteita. Täydennettiin myös kaupunkirakenteeseen ja

palveluverkkoon kohdistuvia yleiskaavan tavoitteita. Kaavaan lisättiin yleismääräys parvekkeiden lasituksesta melun ohjearvojen ylittyessä. Täydennetty asemakaava-aineisto lähetettiin kommentteille Maakuntamuseolle, Pirkanmaan ELY-keskukselle ja Pirkanmaan liitolle, jotka totesivat täydennykset riittäviksi, eikä viranomaisneuvottelulle ollut enää tarvetta.

- Kaupungin vihersuunnittelun lausunnon pohjalta asuinkortteleiden eteläpuolen puistomainen lähivirkistysalueen (VL) osa muutettiin puistoalueeksi (VP) ja sille annettiin nimi Kotovainio. Kentän pohjoispuolen kävelyn ja pyöräilyn kulkureitin parannus ja pituuskaltevuuden loivennus voidaan tehdä hienovaraisella maaston muokkauksella (täyttö, leikkaus), siltarakenteella tai näiden yhdistelmällä. Pääreitin laatuvaatimukset, luontoarvot, maisema ja kustannukset sovitetaan yhteen kulkureitin yksityiskohtaisemmassa toteutussuunnittelussa. Tontin 5948-1 tehokkuus on $e=0,68$ eli varsin alhainen, eikä viherkerrointarkastelu ole siksi välttämätön. Asemakaavan rakennusaloja pienennettiin, jolloin tulee paremmin esiin pihan riittävä väljyys istutuksille. Tontti rajautuu kahdella sivulla puistoon, mikä myös lisää väljyyttä ja vehreyttä.
- Yleinen pysäköintialue (LP) lyhennettiin pohjoispäässä maastoon sovituksen vuoksi.
- Kentän luoteispuolella selkeytettiin kävelyn ja pyöräilyn reittien linjauksia katujen yleissuunnitelman mukaiseksi.
- Metsäpuiston reunaan lisättiin korttelialue muuntamorakennukselle (ET-2).
- Korttelin 5950 luoteisnurkkaan lisättiin maanalaisen johdon merkintä.
- Tonttien 5948-1 ja 5950-7 rakennusaloihin tehtiin pieniä tarkistuksia.
- Rakentamistapaohjeeseen päivitettiin kuvat tarkistetusta asemakaavasta ja havainnekuvasta.
- Selostukseen täydennettiin kaavaprosessin vaiheet ja kaavaan tehdyt tarkistukset.

Asemakaavaan tehdyt tarkistukset ovat luonteeltaan teknisiä ja siten vähäisiä, eivätkä edellytä kaavaehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville.

Tiedoksi

Valtuuston päätöksestä: Hakijat, Virpi Ekholm, Heli Toukoniemi, Jani Kiiskilä, Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, viheralueet ja hulevedet -yksikkö, Sirpa Lehtonen, Jaana Huttunen, asemakaavaavustajat@tampere.fi

Kokouskäsittely

Ilkka Kotilainen oli paikalla asiantuntijana ja poistui kokouksesta esityksensä jälkeen ennen päätöksentekoa.

Marjo Niemenmaa teki seuraavan toivomusponsiehdotuksen:

"Lautakunta toivoo, että jalkapallokentän pinnoitemateriaalin valinnassa huomioidaan käyttäjien tarpeet sekä terveys- ja ympäristönsuojelunäkökohdat."

Antti Ivanoff, Henri Sipilä ja Iia-Elisabeth Suomi kannattivat ehdotusta. Toivomusponsiehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Juho Hirvelä teki seuraavan muutosehdotuksen: Asemakaavan ja rakentamistapaohjeen lauseesta: "Rakennusten tulee olla pääosin puurakenteisia ja ilmeeltään moderneja." poistetaan kohta: "ja ilmeeltään moderneja" sekä lause: "Kattomuoto on loiva pulpettikatto" muutetaan muotoon: "Kattomuoto on harjakatto."

Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Liitteet

- 1 Liite yla 18.11.2025 Asemakaava
- 2 Liite yla 18.11.2025 Selostus
- 3 Liite yla 18.11.2025 Seurantalomake
- 4 Liite yla 18.11.2025 Rakentamistapaohje
- 5 Liite yla 18.11.2025 Havainne
- 6 Liite yla 18.11.2025 Kaupungin vastine lausuntoihin

Kaupunginhallitus, 01.12.2025, § 512

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Asemakaavaehdotus nro 8804 (päivätty 14.11.2022, tarkistettu 2.12.2024 ja 3.11.2025) hyväksytään.

Perustelut

Peltolammin länsiosassa Säästäjänkadun päätteessä sijaitsee vuonna 1969 rakennettu sisäilmaongelmainen koulu ja sen vuonna 2020 valmistunut tilapäinen väistötila. Kun koulutoiminta siirtyy uuteen hyvinvointikeskukseen, nykyinen koulu puretaan ja alue vapautuu asumisen täydennysrakentamiseen.

Peltolammin talo- ja asuntotyyppistö monipuolistuu. Uudet asuinkorttelit muodostavat tiiviin ja matalan saarekkeen. Rakennukset ovat kaksikerroksisia ja pääosin puurakenteisia. Länsikorttelin pohjoinen tontti voidaan toteuttaa rivitaloina tai pienkerrostaloina. Kaava mahdollistaa myös palveluasumista esimerkiksi ikäihmisille. Eteläinen tontti on rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialuetta. Keskiosassa on 18 pientä kaupunkiomakotitonttia. Itäosassa on tontti asuinpientaloille, jotka toteutuvat luontevimmin paritaloina. Asuinkortteleiden kerrosala on 8040 kem², mikä vastaa noin 160–170 asukasta.

Uudet korttelit rakentuvat virkistys-, maisema-, luonto- ja kulttuuriympäristöarvot huomioon ottaen. Tilkonmäenpuistoon sijoittuvat muun muassa luonnonsuojelualueeksi luokiteltu Rukkamäen jalopuumetsikkö ja tärkeänä liito-orava-alueena säilytettäviä alueen osia. Kenttä säilyy nykyisellä paikalla palvelten tulevaisuudessa uutta koulua.

Tiedoksi

Hakijat, Virpi Ekholm, Heli Toukoniemi, Jani Kiiskilä, Pirkanmaan ELY-keskus, Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, viheralueet ja hulevedet -yksikkö, Sirpa Lehtonen, Jaana Huttunen, asemakaavaavustajat@tampere.fi

Kokouskäsittely

Kaupunginhallitus myönsi läsnäolo- ja puheoikeuden johtaja Mikko Nurmiselle. Hän oli asiantuntijana läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana ja poistui ennen päätöksentekoa.

Liitteet

- 1 Liite yla 18.11.2025 Asemakaava
- 2 Liite yla 18.11.2025 Selostus
- 3 Liite yla 18.11.2025 Seurantalomake
- 4 Liite yla 18.11.2025 Kaupungin vastine lausuntoihin
- 5 Liite yla 18.11.2025 Rakentamistapaohje
- 6 Liite yla 18.11.2025 Havainne

Kaupunginvaltuusto, § 195, 15.12.2025
Yhdyskuntalautakunta, § 277, 21.10.2025
Kaupunginhallitus, § 473, 17.11.2025

§ 195

Valtuustoaloite polkupyöräilijöiden ja sähköpotkulaudoilla ajavien ajamisen poistamiseksi yksisuuntaisilla kaduilla vastavirtaan – Arto Grönroos ym.

TRE:1724/08.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 195

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Liikenneinsinööri Timo Seimelä, 040 758 2104, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimittaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Arto Grönroosin ym. valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Arto Grönroos, Timo Seimelä, Pekka Stenman, Sanna Ovaska

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Yhdyskuntalautakunta, 21.10.2025, § 277

Valmistelijat / lisätiedot:
Vandell Ari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Arto Grönroosin ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Kaupunginvaltuutettu Arto Grönroos ja viisi muuta allekirjoittajaa esittävät 13.3.2025 jättämässään valtuusaloitteessa, että Tampereen kaupunki poistaa polkupyöräilijöiden ja sähköpotkulaudalla ajavien ajamisen yksisuuntaisilla kaduilla vastavirtaan.

Vuonna 2020 uudistettu tieliikennelaki ja sen myötä päivitetty valtakunnallinen pyöräliikenteen suunnitteluohje ovat mahdollistaneet mm. kaksisuuntaisen pyöräliikenteen sallimisen muulle ajoneuvoliikenteelle yksisuuntaisella kadulla. Kaupunki kartoitti kantakaupungissa yksisuuntaisten katujensa sopivuuden kaksisuuntaiseen pyöräilyyn ja valitsi potentiaalisimmat toteutukseen. Lähtökohtaisesti kaksisuuntainen pyöräliikenne sallitaan niillä yksisuuntaisilla kaduilla, joilla moottoriajoneuvoliikenteen määrä on riittävän pieni, nopeusrajoitus alhainen ja uuden järjestelyn toteutuskustannukset maltilliset. Tavoitteena on parantaa kohteiden saavutettavuutta pyörällä, lisätä pyöräilyn houkuttelevuutta ja vähentää jalkakäytävällä pyöräilyä. Vastavirtapyöräilyn mahdollistavia katuja on Tampereen keskustassa tällä hetkellä yli 30 kappaletta.

Tampere on tutkinut yksisuuntaisten katujen kaksisuuntaisen pyöräliikenteen vaikutuksia 2020-2022 ja uudestaan 2025. Tampereen kaupunki tutki vuosien 2020-2022 aikana, miten kaksisuuntainen pyöräily yksisuuntaisilla kaduilla vaikutti liikkujiin. Kohteista valittiin viisi, jossa tehtiin videokuvauksia ennen ja jälkeen kaksisuuntaisen pyöräliikenteen järjestelyn käyttöönottoa. Valitut kadut olivat Sukkavartaankatu, Ojakatu-Pellavatehtaankatu, Aleksanterinkatu, Kaskitie ja Lähteenkatu. Apuna videoiden läpikäynnissä oli älykäs hahmontunnistus. Näin saatiin käytyä läpi iso määrä videoaineistoa ja saatiin selville esimerkiksi järjestelyjen vaikutus jalkakäytävällä pyöräilyn yleisyyteen sekä auto- ja pyöräliikenteen nopeuksiin ja kulkusuuntiin. Lisäksi tarkasteltiin pyöräliikenteen paikkaa, ajosuuntaa ja määrää. Onnettomuuksia ei tutkimusaikana tapahtunut, mutta videoista nähtiin muut mahdolliset kulkijoiden väliset konfliktit, kuten äkilliset väistötilanteet.

Videokuvauksista saatujen tulosten mukaan jalkakäytäväpyöräily väheni kaikilla tarkastelluilla kaksisuuntaisen pyöräliikenteen mahdollistavilla kaduilla. Samalla ajoradalla pyöräilevien määrä uudessa ainoastaan pyörille sallitussa suunnassa kasvoi. Videokuvaukset vahvistivat oletusta, että kaksisuuntainen pyöräily on toimivinta niillä yksisuuntaisilla kaduilla, joilla autoliikenteen määrä ja ajonopeudet ovat maltillisia. Videokuvausten ja niitä täydentävien käyttäjäkyselyjen perusteella molemmiin puolin katua pysäköidyt autot ilman väistämisen mahdollistavia välejä ja ahdas katutila hankaloittavat kaksisuuntaista pyöräilyä. Tämä nousi Tampereella esille esimerkiksi Sukkavartaankadulla ja Ojakadulla.

Uuden järjestelyn nähtiin 2020-2022 toteutettujen videokuvausten mukaan lisäävään ajoradalla pyöräilyä myös suunnassa, joka oli ollut pyöräliikenteelle jo aiemmin sallittu. Pyöräilymäärät kasvoivat selvimmin Lähteenkadulla, jossa kaksisuuntainen pyöräily mahdollistui jo vuonna 2020. Lähteenkadulla Salhojankadun risteyksen mittauspisteessä jalkakäytävällä pyöräily väheni 29 % -> 4 % ja pyöräilymäärät kolminkertaistuivat. Muilla kaduilla muutos pyöräilijöiden

kokonaismäärässä ei ollut yhtä selkeä, mutta jonkin verran pyöräilijöiden määrät kasvoivat kaikissa tutkituissa kohteissa. Todennäköisesti pyöräilijöiden määrät tulevat kasvamaan myös muissa kohteissa liikennejärjestelyjen tullessa tutummiksi käyttäjille.

Parhaillaan on käynnissä tutkimushanke ”Uusien infra- ja liikenteenohjausratkaisujen turvallisuus ja vaikutukset Tampereella”. Kaksisuuntainen pyöräily yksisuuntaisilla kaduilla on yksi tutkimushankkeessa tarkasteltavista ratkaisuista. Vastavirtapyöräilyn osalta tavoitteena on ensisijaisesti arvioida toteutettujen ratkaisujen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ja selvittää, miten hyvin ratkaisulle asetetut muut tavoitteet ovat toteutuneet. Kaksisuuntaiselle pyöräliikenteelle yksisuuntaisilla kaduilla asetettuja tavoitteita ovat olleet esimerkiksi ajonopeuksien lasku tai jalkakäytävillä pyöräilyn väheneminen. Lisäksi kartoitetaan ratkaisun tunnettuutta, käytön yleisyyttä ja oikeellisuutta sekä uusiin ratkaisuihin liittyvää käyttäjien koettua turvallisuutta.

Tavoitteena on myös tuottaa tietoa päättäjille vastavirtapyöräilyn ja muiden uusien suunnitteluratkaisujen toimivuudesta ja turvallisuudesta päätöksenteon ja toimenpiteiden edistämisen tueksi. Hankkeen tavoitteena on lisäksi kehittää kaupungin seurannan ja vaikutustenarvioinnin menetelmiä. Tutkimushankkeessa tarkasteltiin tarkemmin kuutta katua, joista oli kattavimmin lähtötietoja hyödynnettäväksi. Nämä kadut ovat Lähteenkatu, Pellavatehtaankatu, Sukkavartaankatu, Ojakatu, Aleksanterinkatu ja Kaskitie.

Hankkeessa toteutettujen kaikille avoimen asukaskyselyn, Tampereen raadin ja some-gallupin mukaan vastavirtapyöräilyratkaisu on hyvin tunnettu Tampereella, ja vastaajat tuntevat siihen liittyvät liikennesäännöt. Mielipiteet ratkaisun turvallisuudesta jakautuu selkeästi. Noin kolmasosa asukkaista kokee ratkaisun turvalliseksi, vajaa kolmasosa turvattomaksi ja kolmasosa ei osaa sanoa. Säännöllisesti pyöräilevistä puolet kokee ratkaisun turvalliseksi ja toinen puoli ei osaa sanoa tai kokee turvattomaksi. Keskimääräistä turvallisemmaksi vastavirtapyöräilyn kokivat pyöräilijät sekä vastaajat, jotka käyttävät vastavirtapyöräilyn katuja. Keskimääräistä turvattommaksi kokivat moottoriajoneuvolla ajavat sekä vastaajat, jotka eivät ole käyttäneet vastavirtapyöräilyn katuja. Vaikka osa liikkujista kokee vastavirtapyöräilyn turvattomaksi, ei näillä kaduilla ole viiden vuoden aikana tapahtunut kuin yksi poliisin tietoon tullut onnettomuus, joka tapahtui risteysalueella, jossa vastavirtapyöräilyn salliva katuosuus alkaa/loppuu. Ratkaisun oikeaoppisessa käytössä on kuitenkin vielä parannettavaa. Enemmistö pyöräilijöistä käyttää ajorataa molempiin suuntiin ajaessaan, mutta kaikilla kaduilla tapahtuu myös jalkakäytävällä ajamista.

Molempien tutkimusten johtopäätelmiä ovat olleet mm. :

- Kaikilla yksisuuntaisilla kaduilla, joilla mahdollistetaan kaksisuuntainen pyöräliikenne, tulee ratkaisun toimivuus ja turvallisuus tarkastella jonkin ajan kuluttua ratkaisun käyttööntä. Ratkaisun toimivuus ja turvallisuus on selkeästi hyvin katukohtaista. Mikäli ratkaisu ei jostain syystä toimi tietyllä kadulla, on suositeltavaa harkita vastavirtapyöräilyn poistamista.

- Vastavirtapyöräilyn käytölle kaduilla kannattaa määrittää tarkat kriteerit, jotka liittyvät esimerkiksi käyttäjämääriin ja kadunvarsipysäköintiin sekä kadun päiden risteysjärjestelyihin.
- Tiedotusta ratkaisusta ja sen liikennesäännöistä on suositeltavaa jatkaa, jotta ymmärrys ja tietämys lisääntyvät kaikissa käyttäjäryhmissä. Vaikka iso osa tamperelaisista tunnistaa ratkaisun, saattaa liikennesääntöjen tuntemisessa ja ratkaisun ymmärtämisessä olla kuitenkin parannettavaa.

Tutkimustulosten ja liikenneonnettomuustietojen mukaan ei ole mitään perusteita liikenneturvallisuuden perusteella kokonaan kieltää vastavirtapyöräilyä kaikilta yksisuuntaisilla kaduilla. Ratkaisun toimivuus ja turvallisuus on selkeästi hyvin katukohtaista, joten käymme kaikki tähän mennessä toteutetut kadut läpi ja arvioimme ratkaisun toimivuuden. Mikäli ratkaisu ei jostain syystä toimi tietyllä kadulla, poistamme vastavirtapyöräilyn mahdollisuuden. Sukkavartaankatu on noussut molemmissa tutkimuksissa esille katuna, jossa vastavirtapyöräilyratkaisua ei ole koettu oikein toimivana eikä turvallisena. Kadulla ajoradan leveys on n. 7,2 metriä, ja siinä on molemmilla puolilla kadunsuuntaista pysäköintiä, jolloin pysäköityjen ajoneuvojen väliin jää hieman yli 3 metriä leveä kaista, joka on osoittautunut liian kapeaksi auton ja pyörän turvalliseen kohtaamiseen. Tulemme poistamaan Sukkavartaankadulta vastavirtapyöräilyn mahdollistavat liikennejärjestelyt.

Saatujen kokemusten perusteella määritellään jatkossa myös kriteerit, joiden mukaan arvioidaan uusien ja jo toteutettujen katukohteiden soveltuvuus vastavirtapyöräilylle. Vastavirtapyöräily on aika monelle kulkijalle vielä vieras liikenneratkaisu, ja siksi siitä kertovaa tiedotusta ja opastusta jatketaan.

Tiedoksi

valtuuston päätöksestä: Arto Grönroos, Timo Seimelä, Pekka Stenman, Sanna Ovaska

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 473

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Arto Grönroosin ym. valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Arto Grönroos, Timo Seimelä, Pekka Stenman, Sanna Ovaska

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 196, 15.12.2025
Yhdyskuntalautakunta, § 276, 21.10.2025
Kaupunginhallitus, § 474, 17.11.2025

§ 196

Valtuustoaloite luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi infrahankkeissa - Tampereen vihreä valtuustoryhmä

TRE:4883/11.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 196

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Infrahallintapäällikkö Kimmo Myllynen, puh. 040 806 4794, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimittaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Tampereen vihreän valtuustoryhmän valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Tampereen vihreä valtuustoryhmä, Kimmo Myllynen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Yhdyskuntalautakunta, 21.10.2025, § 276

Valmistelijat / lisätiedot:
Tietäväinen Milko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Tampereen vihreän valtuustoryhmän valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Tampereen vihreä valtuustoryhmä esittää 21.10.2024 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampere asettaisi tavoitteekseen luonnon monimuotoisuuden lisäämisen infrahankkeissa. Aloitteessa on muun muassa todettu, että luonnolla on tutkitusti merkittävä rooli kaupungin viihtyvyydessä ja kaupunkilaisten arjessa. Aloitteessa todetaan myös, että Tampere on sitoutunut ehkäisemään luontokatoa ja että luontokadon pysäyttäminen vaatii toimia eri sektoreilla mukaan lukien infrahankkeet, joista esimerkkeinä mainitaan ratikka-, katu- ja aluerakentamishankkeet.

Aloitteessa on esimerkkeinä mainittu Tampereella ja pääkaupunkiseudulla toteutettuja infrahankkeita, joissa luonnon monimuotoisuutta on tuettu tai parannettu. Tampereelta esimerkiksi on nostettu raitiotien rakentaminen. Aloitetta on perusteltu sillä, että toimiakseen tehokkaasti luontokadon pysäyttämiseksi on Tampereen siirryttävä haittojen täyden kompensoinnin kautta kohti järjestelmällistä luonnon monimuotoisuuden parantamista.

Tampereella kaupunginhallitus hyväksyi elokuussa 2020 luonnon monimuotoisuutta koskien kuusi tavoitetta:

1. Kaupunkiluonto on monimuotoista ja ilmastonmuutokseen sopeutuvaa.
2. Uhanalaiset luontotyypit ja lajit on turvattu.
3. Ekologiset verkostot ovat toimivia ja kattavia.
4. Vesistöjen ja pienvesien tila on hyvä ja niiden eliöstö monimuotoista ja elinvoimaista.
5. Haitallisten vieraslajien torjunta on tehokasta ja toimivaa.
6. Aukkaat ja yhteisöt tuntevat lähiluontonsa arvot ja haluavat toimia niiden hyväksi.

Konkreettiset toimenpiteet edellä mainittujen tavoitteiden edistämiseksi on kirjattu Luonnon monimuotoisuusohjelmaan 2021–2030 (LUMO-ohjelma), jonka kaupunginhallitus hyväksyi kesäkuussa 2022. Kyseinen ohjelma sisältää yhteensä 112 toimenpidettä, joista useilla edistetään luonnon monimuotoisuutta infrarakentamiskohteissa. Kuntalaisille selvästi näkyviä muutoksia suhteessa aiempaan ovat muun muassa:

- Raitiotien osan 2 yhteydessä Hiedanrannan alueelle toteutetut dynaamiset perennaistutukset
- Hulevesien luonnonmukaisen hallinnan lisääminen rakentamalla muun muassa viivytysaltaita ja tulvaniittyjä puistoalueille
 - Esimerkkikohteina aiempina vuosina toteutetuista puistokohteista voidaan mainita Sandelinipuisto ja Nallenpuisto sekä vuonna 2025 valmistuvat Huhmarpellon ja Varsanpuiston laajat hulevesien viivytysalueet
- Puukujanteiden ja monilajisten istutusalueiden lisääminen sekä väylille muodostuvien hulevesien ohjaaminen katuviheralueiden kasvillisuudelle Mossin puistokadulla Ojalan alueella
- Uusniittyjen toteuttaminen puisto- ja katurakentamisen yhteydessä

- Esimerkkinä mainittakoon Hervannan pohjoisakselin ympäristö, johon toteutettiin muun muassa noin 4 000 neliön laajuinen uusniitty Latsaruksen puistoon sekä niittyä katuviheralueille
- Nurmikoiden muuttaminen niittymäisiksi puistokunnostusten yhteydessä
 - Esimerkkikohteina voidaan mainita vuonna 2025 valmistuvat Järvensivunpuisto ja Juvelanpuisto.

Yleisesti voidaan todeta, että luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on tullut osaksi arkea kaikessa yleisten alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Muun muassa suunnittelua koskevia ohjeita on päivitetty. Hyviä käytäntöjä on jalkautettu toteutussuunnitteluun ja sitä kautta alueiden rakentamiseen. Suunnittelussa on runsaasti infrahankkeita, joissa edistetään luonnon monimuotoisuutta, jolloin vaikutukset nähdään tulevaisuudessa maastossa entistä laajemmassa mittakaavassa hankkeiden toteutuksen myötä.

Nykyisessä pormestariohjelmassa ja päivitettävässä LUMO-ohjelmassa toimenpiteenä on kompensatioon liittyvän toimintamallin kehittäminen, jolloin eri toimien luontovaikutusten huomioon ottamista kehitetään kaikilla lieventämishierarkian tasoilla. LUMO-ohjelmaa päivitetään parhaillaan siten, että ohjelmassa linjattavat toimenpiteet ulottuvat vuoteen 2035 saakka. Uutena tavoitteena keskusteluissa on noussut esille luontojalanjäljen pienentäminen. Päivitetty LUMO-ohjelma tulee siten sisältämään muun ohella luontojalanjäljen pienentämistä koskevia toimenpiteitä.

Tiedoksi

valtuuston päätöksestä: Tampereen vihreä valtuustoryhmä, Kimmo Myllynen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 474

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Tampereen vihreän valtuustoryhmän valtuustoaloite ja yhdyskuntalautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Tampereen vihreä valtuustoryhmä, Kimmo Myllynen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 197, 15.12.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 78, 12.08.2025
Kaupunginhallitus, § 475, 17.11.2025

§ 197

Valtuustoaloite ultraprosessoidun ruoan poistamisesta päiväkotien ja koulun ruokailusta - Lassi Kaleva ym.

TRE:708/12.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 197

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri

Valmistelijan yhteystiedot

Perusopetusjohtaja Kristiina Järvelä, puh. 040 800 4678, opetusjohtaja Ulla Ojalammi, puh. 050 428 304, varhaiskasvatuksen aluejohtaja Pia Mikkola, puh. 050 468 2922, varhaiskasvatusyksikön johtaja Saara Jyrkkä, puh. 040 806 3344, etunimi.sukunimi@tampere.fi, kehittämisasiantuntija Mikko Leikkanen, puh. 040 575 5580, etunimi.j.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimiston johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Lassi Kalevan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Lassi Kaleva, Kristiina Järvelä, Ulla Ojalammi, Pia Mikkola, Saara Jyrkkä, Mikko Leikkanen

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Voimian lausunto
- 3 Nuorisovaltuuston lausunto

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 12.08.2025, § 78

Valmistelijat / lisätiedot:
Järvelä Kristiina

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Lassi Kalevan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Lassi Kaleva on 27.1.2025 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa tehnyt aloitteen, jossa esitetään ultraprosessoidun ruoan poistamista Tampereen koulujen ruokailusta sekä sen korvaamista ravitsemuksellisesti laadukkaammilla, vähemmän prosessoituilla ja kotimaisilla vaihtoehdoilla. Aloitteessa korostetaan lasten terveyden, oppimisen ja hyvinvoinnin tukemista sekä paikallisen ruokatuotannon merkitystä huoltovarmuudelle ja kestäväälle kehitykselle.

Perusopetus

Aloitteessa esitetyt tavoitteet ovat linjassa perusopetuksen kasvatuksellisten ja hyvinvointia tukevien tehtävien kanssa. Ruokailu on olennainen osa koulupäivää ja oppimisympäristöä, ja sillä on merkittävä rooli lasten ravitsemuksessa, terveystottumusten muodostumisessa ja ruokakasvatuksessa.

Valtuustoaloitteen tavoite tarjota lapsille ja nuorille ravitsemuksellisesti laadukasta, terveellistä ja mahdollisimman vähän prosessoitua ruokaa on kannatettava. Voimian lausunnon perusteella voidaan todeta, että nykyinen kouluateria täyttää kansalliset ravitsemussuositukset ja että ultraprosessoituja tuotteita, kuten valmispizzoja tai virvoitusjuomia, ei tarjota.

Perusopetuksessa oppilaille opetetaan ruoan ravitsemuksellisesta merkityksestä ja prosessoinnin vaikutuksista osana terveystietoa ja kotitaloutta.

Koulut tekevät tiivistä yhteistyötä Voimian kanssa, jotta voidaan huomioida sekä ravitsemukselliset tavoitteet että oppilaiden toiveet ja ruokailutottumukset.

Perusopetus on valmis osallistumaan pilottihankkeisiin, joissa testataan vähemmän prosessoituja ja kotimaisista raaka-aineista valmistettuja aterioita.

Voimia painottaa hankinnoissa ravitsemuksellista laatua, eläinten hyvinvointia ja ekologisuutta, ottaen huomioon julkisten hankintojen sääntely. Tämä on perusopetuksen näkökulmasta kannatettavaa.

Kouluruokailun kehittäminen jatkuvasti ravitsemuksellisesti laadukkaampaan ja vastuullisempaan suuntaan on perusopetuksen näkökulmasta tärkeää. Täydellinen siirtyminen pois ultraprosessoiduista tuotteista vaatii kuitenkin nykyresurssien uudelleenarviointia. Muutokset voivat vaikuttaa ruoan hintaan, valmistusaikaan ja varastointimahdollisuuksiin. Samalla on varmistettava, että ratkaisut ovat toteuttamiskelpoisia opetuksen arjessa, huomioivat oppilaiden tottumukset ja tukevat ruokakasvatuksen tavoitteita.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus ja esiopetus on sitoutunut edistämään omassa toiminnassaan Tampereen kaupunkistrategian mukaisia hiilineutraalisuustavoitteita. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on lain mukaan järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen, tarpeellinen ja täysipainoinen ravinto. Tarjottava ruoka on kansallisten ravitsemussuositusten mukaista ruokaa. Tarjolla on päivittäin sekaruokaa ja kasvisruokaa. Toiminnassa tunnistetaan raaka-aineiden laadun lisäksi pedagogisen ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen merkitys myönteisen ruokasuhteen ja terveellisten elintapojen luomisessa. Syömättä jäänyt ruoka on aina ekologisesti, ravitsemuksellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä.

Aloitteessa esitetyt tavoitteet ovat monin osin kannatettavia. Laadukas ja mahdollisimman ravitsemuksellinen ruoka edistää lasten terveyttä. Ruoan laadun lisäksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen työssä keskeisessä roolissa on myös kasvatuksellinen näkökulma, jotta lapset maistavat ja syövät kaikkia ateriaosia. Hankinnassa on huomioitava sekä lainsäädäntö että kaupungin taloudelliset mahdollisuudet ja niiden vaikutukset palveluryhmään.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto
- 3 Voimian lausunto

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 475

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Lassi Kalevan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Lassi Kaleva, Kristiina Järvelä, Ulla Ojalammi, Pia Mikkola, Saara Jyrkkä, Mikko Leikkanen

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Voimian lausunto

3 Nuorisovaltuuston lausunto

Kaupunginvaltuusto, § 198, 15.12.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 79, 12.08.2025
Kaupunginhallitus, § 476, 17.11.2025

§ 198

Valtuustoaloite Tampereen kaupungin palveluissa tarjottavan ruoan valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden valintakriteereiden päivittämiseksi - Marika Puolimatka ym.

TRE:704/06.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 198

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri

Valmistelijan yhteystiedot

Perusopetusjohtaja Kristiina Järvelä, puh. 040 800 4678, opetusjohtaja Ulla Ojalammi, puh. 050 428 3044, varhaiskasvatuksen aluejohtaja Pia Mikkola, puh. 050 468 2922, varhaiskasvatusyksikön johtaja Saara Jyrkkä, puh. 040 806 3344, etunimi.sukunimi@tampere.fi, kehittämisasiantuntija Mikko Leikkanen, puh. 040 575 5580, etunimi.j.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimiston johtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Marika Puolimatkan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Marika Puolimatka, Kristiina Järvelä, Ulla Ojalammi, Pia Mikkola, Saara Jyrkkä, Mikko Leikkanen

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Voimian lausunto
- 3 Nuorisovaltuuston lausunto

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 12.08.2025, § 79

Valmistelijat / lisätiedot:
Järvelä Kristiina

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Marika Puolimatkan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Marika Puolimatka esittää 27.1.2025 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki päivittää ruokapalveluissa käytettävien raaka-aineiden valintakriteerit siten, että ne tukevat kotimaisuutta, lähituotantoa, terveellisyttä ja luonnon monimuotoisuutta.

Perusopetus

Aloite nostaa esiin ruoan alkuperän, laadun ja vastuullisuuden merkityksen osana kaupungin ruokapalveluita. Oppilaiden hyvinvointi, ravitsemus ja ruokakasvatus ovat keskeisiä perusopetuksen tavoitteita, ja Pirkanmaan Voimia Oy:lla on tässä työssä merkittävä rooli.

Perusopetuksessa on tärkeää, että oppilaille tarjottava ruoka tukee lasten ja nuorten kasvua, oppimista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Valtuustoaloitteessa esitetyt näkökulmat kotimaisuuden, lähituotannon, elintarvikkeiden puhtauden ja ravitsemuksellisen laadun merkityksestä ovat perusteltuja ja linjassa perusopetuksen arvojen kanssa. Erityisesti huoltovarmuuden, ravintoaineiden saannin ja ruokailun mielekkyyden korostaminen ovat tärkeitä huomioita.

Voimia tarjoaa päivittäin sekä sekaruoka- että kasvisvaihtoehdon kaikille oppilaille ja noudattaa kansallisia ravitsemussuosituksia. Tämä tukee oppilaiden valinnanvapautta ja ruokailun saavutettavuutta. Lisäksi Voimia huomioi ruoan ekologiset ja sosiaaliset ulottuvuudet, kuten hiilineutraaliustavoitteet, ruokahävikin vähentämisen ja ruokailun sosiaalisen kokemuksen merkityksen.

Voimian näkemys siitä, että ruokailun kehittämisessä on edettävä maltillisesti ja osallistavasti, on kannatettava. Oppilaiden osallisuus ruokalistasuunnittelussa ja ruokakasvatuksessa on keskeistä, jotta ruokailu koetaan mielekkääksi ja ravitseva ruoka myös syödään. Tuettava on myös ajatus siitä, että ruokapalveluiden suunnittelussa tehdään yhteistyötä oppilaiden kanssa esimerkiksi kyselyjen ja ruokaraatien avulla.

Tampereella toimii kouluruokatyöryhmä, joka seuraa kaupungin kouluruokailuun ja ruokakasvatukseen liittyviä teemoja sekä tekee ehdotuksia kaupunkitasoisiksi kehittämiskohteiksi. Työryhmässä on edustettuna oppilaita, opettajia, rehtoreita, kasvatuksen ja koulutuksen asiantuntijoita, vanhempia, valtuutettuja, Voimian edustaja sekä puheenjohtajana apulaispormestari.

Valtuustoaloitteen tavoite päivittää raaka-aineiden valintakriteerejä siten, että ne tukevat ravitsemuksellista laatua, kotimaisuutta, ekologisuutta ja oppilaiden hyvinvointia, on perusopetuksen näkökulmasta kannatettava. Voimia ohjaa hankintoja vastuullisesti tuotettujen kotimaisten elintarvikkeiden suuntaan käyttämällä ravitsemuksellisia, ekologisia ja sosiaalisia kriteerejä, mikä tukee myös perusopetuksen arvoja.

Kouluruokailun kehittämisessä on tärkeää löytää tasapaino ravitsemuksellisten, ekologisten, taloudellisten ja sosiaalisten näkökulmien välillä. Yhteistyö Voimian, oppilaiden ja huoltajien kanssa on keskeinen osa onnistunutta kouluruokailua.

Aloitteen pohjalta perusopetus ryhtyy seuraaviin toimenpiteisiin:

- Arvioidaan nykyiset raaka-aineiden valintakriteerit yhteistyössä Voimian ja kouluruokatyöryhmän kanssa, huomioiden ravitsemukselliset, ekologiset ja sosiaaliset näkökulmat.
- Vahvistetaan oppilaiden osallisuutta ruokalistasuunnittelussa ja ruokakasvatuksessa lisäämällä kyselyjä, ruokaraatitoimintaa ja oppilaslähtöistä kehittämistä.
- Tuodaan esiin kehittämistarpeet kaupungin ruokapalveluiden strategisessa ohjauksessa, erityisesti kouluruokatyöryhmän kautta.

Näillä toimenpiteillä perusopetus edistää aloitteen tavoitteita ja varmistaa, että kouluruokailu tukee oppilaiden hyvinvointia, oppimista ja kestävää tulevaisuutta.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus ja esiopetus on sitoutunut edistämään omassa toiminnassaan Tampereen kaupunkistrategian mukaisia hiilineutraalisuustavoitteita. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on lain mukaan järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen, tarpeellinen ja täysipainoinen ravinto. Kuten aloitteentekijät esittävät, kasvuikäisten on erityisen tärkeää saada ateriansa riittävä määrä ravintoaineita.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tarjottava ruoka on kansallisten ravitsemussuositusten mukaista ruokaa. Tarjolla on päivittäin sekaruokaa ja kasvisruokaa. Toiminnassa tunnistetaan pedagogisen ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen merkitys myönteisen ruokasuhteen ja terveellisten elintapojen luomisessa. Voimian näkemys siitä, että syömättä jäänyt ruoka on aina ekologisesti, ravitsemuksellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä, on paikkansa pitävä.

Valtuustoaloite on kannatettava edellyttäen, että lähiruuan tuottamisen kustannukset lasketaan tarkasti ja huomioidaan kaupungin taloudelliset mahdollisuudet ja niiden vaikutukset palveluryhmään. Myös Voimian esiin nostama laki julkisista hankinnoista tulee ottaa asiassa huomioon.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto
- 3 Voimian lausunto

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Marika Puolimatkan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu kasvatus- ja opetuslautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Marika Puolimatka, Kristiina Järvelä, Ulla Ojalammi, Pia Mikkola, Saara Jyrkkä, Mikko Leikkanen

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Voimian lausunto
- 3 Nuorisovaltuuston lausunto

Kaupunginvaltuusto, § 199, 15.12.2025
Kasvatus- ja opetuslautakunta, § 99, 07.10.2025
Elinvoima- ja osaamislautakunta, § 116, 22.10.2025
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, § 123, 23.10.2025
Kaupunginhallitus, § 477, 17.11.2025

§ 199

Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä - Brigita Krasniqi, Inna Rokosa ja Mitja Tapio ym.

TRE:2273/06.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 199

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri, Salmi Pekka

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Hanna Karojärvi, puh. 040 800 7410, varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija Mikko Leikkanen, puh. 040 575 5580, etunimi.j.sukunimi@tampere.fi, opetusjohtaja Petri Peltonen, puh. 050 525 8561, kehittämispäällikkö Laura-Leena Leiwo, puh. 041 730 7570, kehitysjohtaja Tuula Hoivala, puh. 050 329 5711, kehittämisasiantuntija, kestävät hankinnat, Enni Leppälä, puh. 040 8007809, projektipäällikkö Elina Pulliainen, puh. 040 182 8773, etunimi.sukunimi@tampere.fi, palvelujohtaja Susanna Järvinen, puh. 040 800 4887, etunimi.sukunimi@voimia.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Brigita Krasniniqin, Inna Rokosan ja Mitja Tapion ym. valtuustoaloite ja siihen annetut kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan, kasvatus- ja opetuslautakunnan sekä elinvoima- ja osaamislautakunnan lausunnot merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnoissa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Brigita Krasniqi, Hanna Karojärvi, Mikko Leikkanen, Petri Peltonen, Laura-Leena Leiwo, Tuula Hoivala, Enni Leppälä, Elina Pulliainen, Susanna Järvinen

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Voimian lausunto
- 3 Nuorisovaltuuston lausunto

Kasvatus- ja opetuslautakunta, 07.10.2025, § 99

Valmistelijat / lisätiedot:

Karojärvi Hanna

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Brigita Krasniqin, Inna Rokosan ja Mitja Tapion ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Brigita Krasniqi, Inna Rokosa ja Mitja Tapio ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Tampereen kaupunki asettaa tavoitteekseen eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamisen omissa palveluissaan ja hankinnoissaan vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan.

Tampereen strategia 2030, Kestävä Tampere 2030 -linjaukset, 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -EU-missio sekä YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ohjaavat ja velvoittavat Tampereen kaupunkia tavoittelemaan ilmastoneutraaliutta. Lisäksi kaupunki on sitoutunut työhön luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Kaupunki on allekirjoittanut yhdessä Suomen 10 suurimman kaupungin kanssa julkilausuman, jossa sitoudutaan työhön luontokadon pysäyttämiseksi myös globaalilla tasolla.

Pormestari Nurmisen uudessa pormestariohjelmassa on kirjattuna, että kaupunki tulee vahvistamaan koulu- ja päiväkotiruokan laatua sekä panostamaan lähi- ja kasvisruokaan.

Tampereen kaupunki selvitti yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa Tampereen kaupunkiorganisaation vuoden 2021 hankintojensa hiili- ja luontojalanjäljen. Elintarvikehankinnat muodostivat suurimman (22%) osan kaupungin hankintojen luontojalanjäljestä ja toiseksi suurimman (14%) osan kaupungin hankintojen hiilijalanjäljestä. Elintarvikkeista punainen liha aiheutti suurimman luontojalanjäljen (34 %). Seuraavaksi suurimmat luontojalanjäljet aiheuttivat maitotuotteet (22 %) ja siipikarja (10 %). Punainen liha aiheutti myös suurimman osan elintarvikkeiden hiilijalanjäljestä (37 %). Vaikka elintarvikkeet aiheuttivat suurimman luontojalanjäljen, elintarvikehankintojen määrä euroissa oli vain noin 3 % kaikista hankinnoista. Etenkin lihatuotteiden aiheuttama maankäyttö nostaa elintarvikkeiden aiheuttamaa luontojalanjälkeä. Kaikki lihatuotteet aiheuttivat yhteensä yli 50 % elintarvikkeiden luontojalanjäljestä.

Iso osa tamperelaisten toiminnasta aiheutuvista päästöistä syntyy muualla. Sitowise Oy laski vuonna 2023 jo toista kertaa Tampereen kulutuspohjaiset päästöt. Selvityksestä kävi ilmi, että ruoka muodostaa päästöistä suurimman osan (23%). Kulutuspohjaisten päästöjen vähentäminen on tärkeä osa Tampereen ilmastotyötä.

Vuoden 2023 alusta lähes kaikissa Tampereen kouluissa ja varhaiskasvatustyksiköissä on ollut joka päivä vapaasti valittavissa kasvisruoka, joka on linjastossa ensimmäisenä, jotta maistamisen kynnyks on pienempi. Tavoitteena on tutustuttaa lapsia ja nuoria kasvispainotteiseen ruokaan ja uusiin makuihin. Varhaiskasvatus ja esiopetus on sitoutunut edistämään omassa toiminnassaan Tampereen kaupunkistrategian mukaisia hiilineutraalisuustavoitteita. Varhaiskasvatustyksiköissä ja kouluissa on lain mukaan järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen, tarpeellinen ja täysipainoinen ravinto. Tarjolla oleva ruoka perustuu pohjoismaisiin ravintosuosituksiin. Nyt tehty aloite on linjassa vuoden 2024 aikana päivittyvien uusien kansallisten ravitsemussuositusten kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa tunnistetaan pedagogisen ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen merkitys myönteisen ruokasuhteen ja terveellisten elintapojen luomisessa. Tampereella on jo pitkään toteutettu aistilähtöistä Sapere-ruokakasvatusta, jossa ruokaan tutustutaan kaikilla aisteilla ja sisältöjen käsittely ulottuu ruokapöydästä ja -hetkestä laajemmin kaikkeen toimintaan. Monipuolinen ja moniaistinen ruokakasvatus auttaa myös ruokahävikin hallinnassa. Varhaiskasvatus ja esiopetus yhtyy Voimian näkemykseen siitä, että syömättä jäänyt ruoka on aina ekologisesti, ravitsemuksellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväntä.

Perusopetuksessa hiilineutraalien tekojen strategista painopistettä toteutetaan ekososiaalisen sivistyksen toimenpidekokonaisuudessa. Ruokakasvatus ja lasten ja nuorten ohjaaminen kestäviin ruokailutottumuksiin sekä käytännön opetustilanteena kouluruokailu ovat osa ekososiaalisen sivistyksen kokonaisuutta. Perusopetuksen toimenpiteenä tämän aloitteen osalta on kasvispohjaisen ruoan ja erityisesti kouluruoan arvostukseen ja asenteisiin vaikuttaminen. Kaiken kouluruoan, myös kasvisruokien houkuttelevuuden ja yleisesti oppilaiden ruokatietoisuuden lisääminen on yksi Tampereen perusopetuksen painopistealueista lukuvuonna 2024-2025, mihin on sovittu askelmerkit ja käytännön toteutus. Tavoitteen toteutumista seurataan kouluruokatyöryhmän kokoontumisten ja sen ehdottamien toimenpiteiden avulla. Reseptiikkaa kehitetään yhteistyössä Voimian kanssa. Perusopetus pitää aloitetta tärkeänä ja valtakunnallisesti merkittävänä keskustelunavauksena.

Perusopetuksella ja toisen asteen koulutuksella on mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden asennoitumiseen ruokaan siltä osin, kun se tapahtuu koulupäivän aikana. Oppilaita kannustetaan miettimään tekemiään ruokavalintoja ja niiden vaikutuksia. Kouluruokailusta pyritään tekemään sosiaalinen tapahtuma, jolloin kaiken kouluruoan ja erityisesti kasvisruoan hyväksyttävyyttä nousee oppilaiden keskuudessa. Valmisteilla on myös muutos, jossa ehdotetaan kasvisruokien nimeämistä uudella tavalla mahdollisten ennakkoasenteiden vähentämiseksi. Lukioissa voidaan edelleen nostaa esiin eläinperäisten tuotteiden haitallisuutta ja järjestää esimerkiksi teemapäiviä, tietoisuuksia ja muita tapahtumia tietoisuuden lisäämiseksi. Lukiokoulutus voi nostaa eläinperäisten tuotteiden vähentämisen vielä voimakkaammin esiin mm. Ilmastovahdissa, mikä takaa, että asiaa myös seurataan ja siitä

raportoidaan. Eläinperäisten tuotteiden puolittaminen tulee tehdä samassa yhteydessä, kun kehitetään kouluruokailun houkuttelevuutta, maistuvuutta ja arvostusta oppilaiden keskuudessa, hävikkiä lisäämättä.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö selvitti eläinperäisten tuotteiden osuuden vähentämisen kustannusvaikutuksista verrokkikunnissa (Turku, Vantaa, Espoo, Mikkeli). Kaikissa verrokkikunnissa tavoitellaan punaisen lihan osuuden vähentämistä ruokalistoilta. Hyväksi tavaksi ovat osoittautuneet ns. hybridiruoat, joissa osa lihaproteiinista on korvattu kasviproteiineilla. Tällä tavalla on onnistuttu esimerkiksi Turussa vähentämään päästöjä ilman, että ruuan menekki on pienentynyt. Hybridiruoat ovat myös osoittautuneet kustannusvaikutuksiltaan vähäisiksi, riippuen siitä, mitä kotimaista kasviproteiinia on käytetty korvaamaan punaista lihaa. Kasviproteiinit ovat aiemmin olleet useimmiten kalliimpia kuin eläinperäiset proteiinit, mutta hintakehitys on viime vuosina muuttunut. Esimerkiksi naudanjauhelihan hinta on noussut samalla, kun osa kasviproteiineista on saatavilla aiempaa edullisemmin. Huomioitavaa kuitenkin on, että esimerkiksi reseptiikan tekeminen vaatii resursseja tuotekehityksessä ja lapsille maistuvimmat kasviproteiinilähteet ovat tyypillisesti kasviproteiineista hinnakkaimpia. Yksiselitteisesti ei verrokkikunnista saatujen tietojen perusteella voida olettaa, että kasviproteiinit automaattisesti joko nostaisivat tai laskisivat kustannuksia – jokainen tilanne vaatii oman laskelmansa. Esimerkiksi Ruoka-askel tutkimuksen interventiossa päiväkotien ruokalistojen muokkaaminen ravitsemussuosittelun mukaiseksi (hieman vähemmän lihaa, enemmän palkokasveja ja kohtuullisesti maitoa) vähensi kustannuksia 3-6%.

On tärkeää pitää yllä ruokakasvatusta kaikilla kouluasteilla ja kodeissa, ohjaten lapsia uusien makujen omaksumiseen. Kotien kanssa tehtävä yhteistyö ruokapuheen ja maistamiskulttuurin osalta on avainasemassa myös kasvisruokiin suhtautumisessa. Aloitteen pohjalta perusopetus rohkaisee aiheen käsittelyyn koulujen vanhempainilloissa lukuvuonna 2025-2026 esimerkiksi yhteisesti tuotettujen materiaalien avulla.

Tampereen kaupungin palveluissa ateriapalvelut toimittaa pääosin Pirkanmaan Voimia. Voimia tukee Tampereen kaupungin hiilineutraaliustavoitteita ja on sitoutunut vähentämään ilmastovaikutuksiaan. Voimia on toimittanut valtuustoaloitteeseen oman tarkemman vastauksensa (liite)

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu järjestää koulutusta elintarvike- ja ravintola- ja cateringaloilla, joissa opiskellaan ruoanvalmistusta. Koulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia tutkinnon perusteita, jotka määräävät pitkälti sen, minkälaisia sisältöjä opetuksessa on. Opetushallituksen määräämät tutkinnon perusteet valmistellaan yhteistyössä alan työelämän kanssa, jolloin tutkinnon perusteet vastaavat mahdollisimman pitkälle työelämän osaamistarpeita.

Tredussa elintarvikealalla voi valmistua leipurikondiittoriksi, elintarvikkeiden valmistajaksi tai lihatuotteiden valmistajaksi. Leipurikondiittorikoulutuksessa käytetään paljon eläinperäisiä raaka-aineita kuten kananmunaa, maitoa, kermaa ja voita. Näiden käyttöä on vaikea vähentää, koska niiden käyttö tutkinnon perusteissa olevissa

sisällöissä on hyvin oleellinen osa tuotteiden valmistusta ja suuri osa leipurikondiittorin ammatin hallintaa. Opetukseen on lisätty myös kasvisperäisten tuotteiden valmistusta siinä määrin kuin tutkinnon perusteet ja kasvisperäisten ruokien myynnin kysyntä on mahdollistanut. Elintarvikkeiden valmistajan koulutuksen prosessi- ja annosruokien valmistuksessa käytetään lihaa, kestävä kehitys otetaan huomioon valmistuksessa ja raaka-aineiden valinnassa. Valmistuksessa käytetään paljon paikallisia raaka-aineita. Lihatuotteiden valmistajien koulutuksessa sisällöt ja raaka-aineet ovat tutkinnon perusteen mukaisesti lihavoittoisia, koska koulutuksella vastataan alueellisen lihateollisuuden työvoima- ja osaamistarpeisiin. Lihatuotteiden valmistuksen opetussisällöissä huomioidaan kuitenkin myös vegaaniset tuotteet, jotka jäljittelevät lihatuotteita tai korvaavat niitä.

Ravintola- ja catering-alan koulutuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset. Kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja käsitellään ja opetetaan koko tutkinnon ajan eri tutkinnon osissa. Opiskelijoiden tietoisuutta laajemmasta kasvisruokailun merkityksestä lisätään mm. opettajien osaamisen varmistamisella. Tämä vahvistaa osaltaan kasvisruokailun vakiintumista osaksi opiskelijoiden arkea.

Kaikkia hankintoja ohjaa hankinnan strategiset painopisteet, joiden avulla hankinnoissa toteutetaan kaupungin strategiaa. Painopisteiden mukaan tuotteet ja palvelut hankitaan ilmaston ja ympäristön kannalta vastuullisesti. Painopisteissä painotetaan myös kokonaistaloudellisuutta sekä paikallisen elinvoiman kehittymisen tukemista. Hankintojen kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta on tärkeää, että palvelu ja tuotteet vastaavat asiakkaiden tarpeita, eikä niistä aiheudu kustannuksia esimerkiksi hävikin muodossa.

Hankintapalveluiden kautta voidaan eläinperäisten tuotteiden osuuden lisäämisen kokonaisuuteen vaikuttaa koordinoimalla palvelusopimusneuvotteluita ja nostamalla keskusteluun ajankohtaisia asioita, joihin yksiköiden tulisi ottaa kantaa. Lisäksi Hankintapalvelut vastaa osaltaan sopimuksen toteutumisen valvonnasta.

Pirkanmaan Voimian toimintaa ohjataan palvelusopimuksilla, joissa palveluryhmät asettavat vastuullisuus- ja ympäristövaatimukset Voimian tuottamille ateriapalvelulle. Nämä vaatimukset ohjaavat Voimiaa kaupungin haluamaan suuntaan. On syytä huomioida, että mikäli Voimiaan kohdistuu lyhyellä aikavälillä kustannuksia nostavia vaatimuksia, tämä on huomioitava joko heille maksetussa hinnassa tai heille asetetuissa tulostavoitteissa.

Kaupungin tiloissa toimivia kahvila-/ravintolapalveluyrittäjiä pystytään halutessa kilpailutusten kautta ohjaamaan eläinperäisten tuotteiden vähentämiseen. Hankintapalvelut tukee hankintojen valmistelua yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Vuosina 2025 ja 2026 joitakin keskeisten kohteiden kahvila-ravintolasopimuksia (Esim. Metso, Laikku ja Kaupungintalo) on aika kilpailuttaa uudelleen.

Kaupungin hiilineutraaliustavoitteet ja niin päätettäessä myös eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämisen tavoite, voidaan huomioida palveluntuottajan valinnassa vähimmäisvaatimusten ja

vertailuperusteiden avulla. Sopimusten kilpailutuksessa on periaatteessa mahdollista huomioida nämä näkökulmat. Näin ollenkin yrittäjällä täytyy olla myös liikkumavaraa huomioida kysynnän vaikutus valikoimaan, jotta toiminta on kannattavaa ja palvelee asiakkaiden tarpeita. Konkreettiset vähimmäisvaatimukset palvelukuvauksessa voivat liittyä esim. kasvisruoka- ja vegaanivaihtoehtojen saatavuuteen, esillepanoon linjastolla ja sijaintiin ensimmäisenä ruokalistalla, vastuullisuusmerkintöihin sekä kasvisruoan menekin seurantaan. Pisteytettävänä vertailuperusteena voi olla esim. Vastuullisuussuunnitelma, jossa palveluntuottajalta pyydetään vastuullisuussuunnitelmaan kuvaus toimenpiteistä, joilla se sitoutuu edistämään tilaajan määrittämiä vastuullisuustavoitteita. Tällä tavoin voidaan palveluntuottajilta parhaimmillaan saada myös uusia, innovatiivisia toimintatapoja kestävyyshaasteiden ratkaisemiseksi. Tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi kasvisruoan osuuden ja menekin lisäämiseen valikoimassa sekä kotimaisten kasviproteiinien käyttöön raaka-aineina.

Eläinperäisten tuotteiden kulutusta pienennettäessä siirtymässä on huomioitava toimittajamarkkinan kyvykkyys toimittaa haluttuja tuotteita. Tällä hetkellä kasviproteiinivalmisteiden saatavuus ja valikoiman riittävyys on haaste suuren mittaluokan valmistusprosesseihin. Tästä johtuen lyhyellä aikavälillä aloitteen vaikutukset voivat olla kustannuksia lisääviä. Suomessa ja maailmalla on meneillään useita tuotekehityshankkeita, joiden avulla voidaan saada kustannustehokkaita ratkaisuja kasviproteiinivalmisteiden tuotantoon ja siksi markkinoiden kehittymistä on seurattava aktiivisesti. Kasvisruoan reseptiikkaa on kehitettävä asiakkaiden makumieltymyksiä vastaavaksi. On tärkeää seurata hankkeita, joissa kehitetään ruokapalveluille soveltuvia maukkaita kasviruokareseptejä sekä jakaa muiden ruokapalvelutoimijoiden kanssa parhaita kokemuksia kasvisruoan käytön edistämisestä.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tuottama politiikkasuosituspaperi, suosittaa kunnille erityisesti julkisten ruokapalveluiden tulosohjaus- ja kannustinjärjestelmien kehittämistä kouluruoan laadun ja kasvisruoan menekin parantamiseksi. Lisäksi panostuksia tarvitaan yhä sekä ruokakasvatukseen että oppilaiden mukaan ottamiseen kouluruokailun kehittämisessä.

Eläinperäisten tuotteiden kuluttamisen puolittamisen kokonaisvaltainen tavoittelemineen kaikilla mahdollisilla tunnistetuilla keinoilla ei ole mahdollista ilman jonkinlaisia lisäresursseja – yksittäisiä toimenpiteitä ja kehittämistyötä tehdään talousarvion mahdollistamisissa puitteissa. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa näitä kehityspanostuksia on järkevää tehdä myös ulkoisen rahoituksen turvin. Näin ollen kaupunki pyrkii jatkossa paremmin hyödyntämään ulkoista rahoitusta (muun muassa Eu-hankkeet) yhteistyössä Voimian kanssa tämän kehittämistyön edistämiseksi. Hiilineutraaliustiekartan seuraavassa päivitysvaiheessa tulisi varmistaa sekä toiminnallisesti että taloudellisesti toteutettavissa oleva prosenttitavoite kasviperäisten proteiinien osuudeksi kouluruoassa. Vuoropuhelua asian valmistelussa tehdään tiiviisti Voimian kanssa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Kokouskäsittely

Milka Hanhela poistui ja varajäsen Riikka Pöntinen saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana.

Esittelijä teki perustelutekstiin tekstilisäyksen:

Hiilineutraaliustiekartan seuraavassa päivitysvaiheessa tulisi varmistaa sekä toiminnallisesti että taloudellisesti toteutettavissa oleva prosenttitavoite kasviperäisten proteiinien osuudeksi kouluruoassa. Vuoropuhelua asian valmistelussa tehdään tiiviisti Voimian kanssa.

Puheenjohtaja hyväksyi muutetun asian käsittelyn pohjaksi.

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto
- 3 Voimian lausunto

Elinvoima- ja osaamislautakunta, 22.10.2025, § 116

Valmistelijat / lisätiedot:
Karojärvi Hanna

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Salmi Pekka, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Brigita Krashiniqin, Inna Rokosan ja Mitja Tapion ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Brigita Krasniqi, Inna Rokosa ja Mitja Tapio ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Tampereen kaupunki asettaa tavoitteekseen eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamisen omissa palveluissaan ja hankinnoissaan vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan.

Tampereen strategia 2030, Kestävä Tampere 2030 -linjaukset, 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -EU-missio sekä YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ohjaavat ja velvoittavat Tampereen kaupunkia tavoittelemaan ilmastoneutraaliutta. Lisäksi kaupunki on sitoutunut työhön luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Kaupunki on allekirjoittanut yhdessä Suomen 10 suurimman kaupungin kanssa julkilausuman, jossa sitoudutaan työhön luontokadon pysäyttämiseksi myös globaalilla tasolla.

Pormestari Nurmisen uudessa pormestariohjelmassa on kirjattuna, että kaupunki tulee vahvistamaan koulu- ja päiväkotiruokan laatua sekä panostamaan lähi- ja kasvisruokaan.

Tampereen kaupunki selvitti yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa Tampereen kaupunkiorganisaation vuoden 2021 hankintojensa hiili- ja luontojalanjäljen. Elintarvikehankinnat muodostivat suurimman (22%) osan kaupungin hankintojen luontojalanjäljestä ja toiseksi suurimman (14%) osan kaupungin hankintojen hiilijalanjäljestä. Elintarvikkeista punainen liha aiheutti suurimman luontojalanjäljen (34 %). Seuraavaksi suurimmat luontojalanjäljet aiheuttivat maitotuotteet (22 %) ja siipikarja (10 %). Punainen liha aiheutti myös suurimman osan elintarvikkeiden hiilijalanjäljestä (37 %). Vaikka elintarvikkeet aiheuttivat suurimman luontojalanjäljen, elintarvikehankintojen määrä euroissa oli vain noin 3 % kaikista hankinnoista. Etenkin lihatuotteiden aiheuttama maankäyttö nostaa elintarvikkeiden aiheuttamaa luontojalanjälkeä. Kaikki lihatuotteet aiheuttivat yhteensä yli 50 % elintarvikkeiden luontojalanjäljestä.

Iso osa tamperelaisten toiminnasta aiheutuvista päästöistä syntyy muualla. Sitowise Oy laski vuonna 2023 jo toista kertaa Tampereen kulutuspohjaiset päästöt. Selvityksestä kävi ilmi, että ruoka muodostaa päästöistä suurimman osan (23%). Kulutuspohjaisten päästöjen vähentäminen on tärkeä osa Tampereen ilmastotyötä.

Vuoden 2023 alusta lähes kaikissa Tampereen kouluissa ja varhaiskasvatyksyksiköissä on ollut joka päivä vapaasti valittavissa kasvisruoka, joka on linjastossa ensimmäisenä, jotta maistamisen kynnyks on pienempi. Tavoitteena on tutustuttaa lapsia ja nuoria kasvispainotteiseen ruokaan ja uusiin makuihin. Varhaiskasvatus ja esiopetus on sitoutunut edistämään omassa toiminnassaan Tampereen kaupunkistrategian mukaisia hiilineutraalisuustavoitteita. Varhaiskasvatyksyksiköissä ja kouluissa on lain mukaan järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen, tarpeellinen ja täysipainoinen ravinto. Tarjolla oleva ruoka perustuu pohjoismaisiin ravintosuosituksiin. Nyt tehty aloite on linjassa vuoden 2024 aikana päivittyvien uusien kansallisten ravitsemussuosittelujen kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa tunnistetaan pedagogisen ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen merkitys myönteisen ruokasuhteen ja terveellisten elintapojen luomisessa. Tampereella on jo pitkään toteutettu aistilähtöistä Sapere-ruokakasvatusta, jossa ruokaan tutustutaan kaikilla aisteilla ja sisältöjen käsittely ulottuu ruokapöydästä ja -hetkestä laajemmin kaikkeen toimintaan. Monipuolinen ja moniaistinen ruokakasvatus auttaa myös ruokahävikin hallinnassa. Varhaiskasvatus ja esiopetus yhtyy Voimian näkemykseen siitä, että syömättä jäänyt ruoka on aina ekologisesti, ravitsemuksellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväntöntä.

Perusopetuksessa hiilineutraalien tekojen strategista painopistettä toteutetaan ekososiaalisen sivistyksen toimenpidekokonaisuudessa. Ruokakasvatus ja lasten ja nuorten ohjaaminen kestäviin ruokailutottumuksiin sekä käytännön opetustilanteena kouluruokailu ovat osa ekososiaalisen sivistyksen kokonaisuutta. Perusopetuksen toimenpiteenä tämän aloitteen osalta on kasvispohjaisen ruoan ja

erityisesti kouluruoan arvostukseen ja asenteisiin vaikuttaminen. Kaiken kouluruoan, myös kasvisruokien houkuttelevuuden ja yleisesti oppilaiden ruokatietoisuuden lisääminen on yksi Tampereen perusopetuksen painopistealueista lukuvuonna 2024-2025, mihin on sovittu askelmerkit ja käytännön toteutus. Tavoitteen toteutumista seurataan kouluruokatyöryhmän kokoontumisten ja sen ehdottamien toimenpiteiden avulla. Reseptiikkaa kehitetään yhteistyössä Voimian kanssa. Perusopetus pitää aloitetta tärkeänä ja valtakunnallisesti merkittävänä keskustelunavauksena.

Perusopetuksella ja toisen asteen koulutuksella on mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden asennoitumiseen ruokaan siltä osin, kun se tapahtuu koulupäivän aikana. Oppilaita kannustetaan miettimään tekemiään ruokavalintoja ja niiden vaikutuksia. Kouluruokailusta pyritään tekemään sosiaalinen tapahtuma, jolloin kaiken kouluruoan ja erityisesti kasvisruoan hyväksyttävyyttä nousee oppilaiden keskuudessa. Valmisteilla on myös muutos, jossa ehdotetaan kasvisruokien nimeämistä uudella tavalla mahdollisten ennakkoasenteiden vähentämiseksi. Lukioissa voidaan edelleen nostaa esiin eläinperäisten tuotteiden haitallisuutta ja järjestää esimerkiksi teemapäiviä, tietoisuuksia ja muita tapahtumia tietoisuuden lisäämiseksi. Lukiokoulutus voi nostaa eläinperäisten tuotteiden vähentämisen vielä voimakkaammin esiin mm.

Ilmastovahdissa, mikä takaa, että asiaa myös seurataan ja siitä raportoidaan. Eläinperäisten tuotteiden puolittaminen tulee tehdä samassa yhteydessä, kun kehitetään kouluruokailun houkuttelevuutta, maistuvuutta ja arvostusta oppilaiden keskuudessa, hävikkiä lisäämättä.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö selvitti eläinperäisten tuotteiden osuuden vähentämisen kustannusvaikutuksista verrokkikunnissa (Turku, Vantaa, Espoo, Mikkeli). Kaikissa verrokkikunnissa tavoitellaan punaisen lihan osuuden vähentämistä ruokalistoilta. Hyväksi tavaksi ovat osoittautuneet ns. hybridiruokat, joissa osa lihaproteiinista on korvattu kasviproteiineilla. Tällä tavalla on onnistuttu esimerkiksi Turussa vähentämään päästöjä ilman, että ruuan menekki on pienentynyt. Hybridiruokat ovat myös osoittautuneet kustannusvaikutuksiltaan vähäisiksi, riippuen siitä, mitä kotimaista kasviproteiinia on käytetty korvaamaan punaista lihaa. Kasviproteiinit ovat aiemmin olleet useimmiten kalliimpia kuin eläinperäiset proteiinit, mutta hintakehitys on viime vuosina muuttunut. Esimerkiksi naudanjauhelihan hinta on noussut samalla, kun osa kasviproteiineista on saatavilla aiempaa edullisemmin. Huomioitavaa kuitenkin on, että esimerkiksi reseptiikan tekeminen vaatii resursseja tuotekehityksessä ja lapsille maistuvimmat kasviproteiinilähteet ovat tyypillisesti kasviproteiineista hinnakkaimpia. Yksiselitteisesti ei verrokkikunnista saatujen tietojen perusteella voida olettaa, että kasviproteiinit automaattisesti joko nostaisivat tai laskisivat kustannuksia – jokainen tilanne vaatii oman laskelmansa. Esimerkiksi Ruoka-askel tutkimuksen interventiossa päiväkotien ruokalistojen muokkaaminen ravitsemussuositusten mukaiseksi (hieman vähemmän lihaa, enemmän palkokasveja ja kohtuullisesti maitoa) vähensi kustannuksia 3-6%.

On tärkeää pitää yllä ruokakasvatusta kaikilla kouluasteilla ja kodeissa, ohjaten lapsia uusien makujen omaksumiseen. Kotien kanssa tehtävä

yhteistyö ruokapuheen ja maistamiskulttuurin osalta on avainasemassa myös kasvisruokiin suhtautumisessa. Aloitteen pohjalta perusopetus rohkaisee aiheen käsittelyyn koulujen vanhempainilloissa lukuvuonna 2025-2026 esimerkiksi yhteisesti tuotettujen materiaalien avulla.

Tampereen kaupungin palveluissa ateriapalvelut toimittaa pääosin Pirkanmaan Voimia. Voimia tukee Tampereen kaupungin hiilineutraaliustavoitteita ja on sitoutunut vähentämään ilmastovaikutuksiaan. Voimia on toimittanut valtuustoaloitteeseen oman tarkemman vastauksensa (liite).

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu järjestää koulutusta elintarvike-, ravintola- ja cateringaloilla, joissa opiskellaan ruoanvalmistusta. Koulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia tutkinnon perusteita, jotka määräävät pitkälti sen, minkälaisia sisältöjä opetuksessa on. Opetushallituksen määräämät tutkinnon perusteet valmistellaan yhteistyössä alan työelämän kanssa, jolloin tutkinnon perusteet vastaavat mahdollisimman pitkälle työelämän osaamistarpeita.

Tredussa elintarvikealalla voi valmistua leipurikondiittoriksi, elintarvikkeiden valmistajaksi tai lihatuotteiden valmistajaksi. Leipurikondiittorikoulutuksessa käytetään paljon eläinperäisiä raaka-aineita kuten kananmunaa, maitoa, kermaa ja voita. Näiden käyttöä on vaikea vähentää, koska niiden käyttö tutkinnon perusteissa olevissa sisällöissä on hyvin oleellinen osa tuotteiden valmistusta ja suuri osa leipurikondiittorin ammatin hallintaa. Opetukseen on lisätty myös kasvisperäisten tuotteiden valmistusta siinä määrin kuin tutkinnon perusteet ja kasvisperäisten ruokien myynnin kysyntä on mahdollistanut. Elintarvikkeiden valmistajan koulutuksen prosessi- ja annosruokien valmistuksessa käytetään lihaa, kestävä kehitys otetaan huomioon valmistuksessa ja raaka-aineiden valinnassa. Valmistuksessa käytetään paljon paikallisia raaka-aineita. Lihatuotteiden valmistajien koulutuksessa sisällöt ja raaka-aineet ovat tutkinnon perusteen mukaisesti lihavoittoisia, koska koulutuksella vastataan alueellisen lihateollisuuden työvoima- ja osaamistarpeisiin. Lihatuotteiden valmistuksen opetussisällöissä huomioidaan kuitenkin myös vegaaniset tuotteet, jotka jäljittelevät lihatuotteita tai korvaavat niitä.

Ravintola- ja catering-alan koulutuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuosituksiset. Kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja käsitellään ja opetetaan koko tutkinnon ajan eri tutkinnon osissa. Opiskelijoiden tietoisuutta laajemmasta kasvisruokailun merkityksestä lisätään mm. opettajien osaamisen varmistamisella. Tämä vahvistaa osaltaan kasvisruokailun vakiintumista osaksi opiskelijoiden arkea.

Kaikkia hankintoja ohjaa hankinnan strategiset painopisteet, joiden avulla hankinnoissa toteutetaan kaupungin strategiaa. Painopisteiden mukaan tuotteet ja palvelut hankitaan ilmaston ja ympäristön kannalta vastuullisesti. Painopisteissä painotetaan myös kokonaistaloudellisuutta sekä paikallisen elinvoiman kehittymisen tukemista. Hankintojen kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta on tärkeää, että palvelu ja tuotteet vastaavat asiakkaiden tarpeita, eikä niistä aiheudu kustannuksia esimerkiksi hävikin muodossa.

Hankintapalveluiden kautta voidaan eläinperäisten tuotteiden osuuden lisäämisen kokonaisuuteen vaikuttaa koordinoimalla palvelusopimusneuvotteluita ja nostamalla keskusteluun ajankohtaisia asioita, joihin yksiköiden tulisi ottaa kantaa. Lisäksi Hankintapalvelut vastaa osaltaan sopimuksen toteutumisen valvonnasta.

Pirkanmaan Voimian toimintaa ohjataan palvelusopimuksilla, joissa palveluryhmät asettavat vastuullisuus- ja ympäristövaatimukset Voimian tuottamille ateriapalvelulle. Nämä vaatimukset ohjaavat Voimiaa kaupungin haluamaan suuntaan. On syytä huomioida, että mikäli Voimiaan kohdistuu lyhyellä aikavälillä kustannuksia nostavia vaatimuksia, tämä on huomioitava joko heille maksetussa hinnassa tai heille asetetuissa tulostavoitteissa.

Kaupungin tiloissa toimivia kahvila-/ravintolapalveluyrittäjiä pystytään halutessa kilpailutusten kautta ohjaamaan eläinperäisten tuotteiden vähentämiseen. Hankintapalvelut tukee hankintojen valmistelua yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Vuosina 2025 ja 2026 joitakin keskeisten kohteinen kahvila-ravintolasopimuksia (Esim. Metso, Laikku ja Kaupungintalo) on aika kilpailuttaa uudelleen.

Kaupungin hiilineutraaliustavoitteet ja niin päätettäessä myös eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämisen tavoite, voidaan huomioida palveluntuottajan valinnassa vähimmäisvaatimusten ja vertailuperusteiden avulla. Sopimusten kilpailutuksessa on periaatteessa mahdollista huomioida nämä näkökulmat. Näin ollenkin yrittäjällä täytyy olla myös liikkumavaraa huomioida kysynnän vaikutus valikoimaan, jotta toiminta on kannattavaa ja palvelee asiakkaiden tarpeita. Konkreettiset vähimmäisvaatimukset palvelukuvauksessa voivat liittyä esim. kasvisruoka- ja vegaanivaihtoehtojen saatavuuteen, esillepanoon linjastolla ja sijaintiin ensimmäisenä ruokalistalla, vastuullisuusmerkintöihin sekä kasvisruoan menekin seurantaan. Pisteytettävänä vertailuperusteena voi olla esim. Vastuullisuussuunnitelma, jossa palveluntuottajalta pyydetään vastuullisuussuunnitelmaan kuvaus toimenpiteistä, joilla se sitoutuu edistämään tilaajan määrittämiä vastuullisuustavoitteita. Tällä tavoin voidaan palveluntuottajilta parhaimmillaan saada myös uusia, innovatiivisia toimintatapoja kestävyysshaasteiden ratkaisemiseksi. Tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi kasvisruoan osuuden ja menekin lisäämiseen valikoimassa sekä kotimaisten kasviproteiinien käyttöön raaka-aineina.

Eläinperäisten tuotteiden kulutusta pienennettäessä siirtymässä on huomioitava toimittajamarkkinan kyvykkyys toimittaa haluttuja tuotteita. Tällä hetkellä kasviproteiinivalmisteiden saatavuus ja valikoiman riittävyys on haaste suuren mittaluokan valmistusprosesseihin. Tästä johtuen lyhyellä aikavälillä aloitteen vaikutukset voivat olla kustannuksia lisääviä. Suomessa ja maailmalla on meneillään useita tuotekehityshankkeita, joiden avulla voidaan saada kustannustehokkaita ratkaisuja kasviproteiinivalmisteiden tuotantoon ja siksi markkinoiden kehittymistä on seurattava aktiivisesti. Kasvisruoan reseptiikkaa on kehitettävä asiakkaiden makumieltymyksiä vastaavaksi. On tärkeää seurata hankkeita, joissa kehitetään ruokapalveluille soveltuvia maukkaita

kasviruokareseptejä sekä jakaa muiden ruokapalvelutoimijoiden kanssa parhaita kokemuksia kasvisruoan käytön edistämisestä.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tuottama politiikkasuosituspaperi suosittelee kunnille erityisesti julkisten ruokapalveluiden tulosohjaus- ja kannustinjärjestelmien kehittämistä kouluruoan laadun ja kasvisruoan menekin parantamiseksi. Lisäksi panostuksia tarvitaan yhä sekä ruokakasvatukseen että oppilaiden mukaan ottamiseen kouluruokailun kehittämisessä.

Eläinperäisten tuotteiden kuluttamisen puolittamisen kokonaisvaltainen tavoittelemineen kaikilla mahdollisilla tunnistetuilla keinoilla ei ole mahdollista ilman jonkinlaisia lisäresursseja – yksittäisiä toimenpiteitä ja kehittämistyötä tehdään talousarvion mahdollistamissa puitteissa. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa näitä kehityspanostuksia on järkevää tehdä myös ulkoisen rahoituksen turvin. Näin ollen kaupunki pyrkii jatkossa paremmin hyödyntämään ulkoista rahoitusta (muun muassa Eu-hankkeet) yhteistyössä Voimian kanssa tämän kehittämistyön edistämiseksi.

Hiilineutraaliustiekartan seuraavassa päivitysvaiheessa tulisi varmistaa sekä toiminnallisesti että taloudellisesti toteutettavissa oleva prosenttitavoite kasviperäisten proteiinien osuudeksi kouluruoassa. Vuoropuhelua asian valmistelussa tehdään tiiviisti Voimian kanssa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Voimian lausunto
- 3 Nuorisovaltuuston lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta, 23.10.2025, § 123

Valmistelijat / lisätiedot:
Karojärvi Hanna

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Brigita Krashiniqin, Inna Rokosan ja Mitja Tapion ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Brigita Krasniqi, Inna Rokosa ja Mitja Tapio ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Tampereen kaupunki asettaa tavoitteekseen

eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamisen omissa palveluissaan ja hankinnoissaan vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan.

Tampereen strategia 2030, Kestävä Tampere 2030 -linjaukset, 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -EU-missio sekä YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ohjaavat ja velvoittavat Tampereen kaupunkia tavoittelemaan ilmastoneutraaliutta. Lisäksi kaupunki on sitoutunut työhön luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Kaupunki on allekirjoittanut yhdessä Suomen 10 suurimman kaupungin kanssa julkilausuman, jossa sitoudutaan työhön luontokadon pysäyttämiseksi myös globaalilla tasolla.

Pormestari Nurmisen uudessa pormestariohjelmassa on kirjattuna, että kaupunki tulee vahvistamaan koulu- ja päiväkotiruoan laatua sekä panostamaan lähi- ja kasvisruokaan.

Tampereen kaupunki selvitti yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa Tampereen kaupunkiorganisaation vuoden 2021 hankintojensa hiili- ja luontojalanjäljen. Elintarvikehankinnat muodostivat suurimman (22%) osan kaupungin hankintojen luontojalanjäljestä ja toiseksi suurimman (14%) osan kaupungin hankintojen hiilijalanjäljestä. Elintarvikkeista punainen liha aiheutti suurimman luontojalanjäljen (34 %). Seuraavaksi suurimmat luontojalanjäljet aiheuttivat maitotuotteet (22 %) ja siipikarja (10 %). Punainen liha aiheutti myös suurimman osan elintarvikkeiden hiilijalanjäljestä (37 %). Vaikka elintarvikkeet aiheuttivat suurimman luontojalanjäljen, elintarvikehankintojen määrä euroissa oli vain noin 3 % kaikista hankinnoista. Etenkin lihatuotteiden aiheuttama maankäyttö nostaa elintarvikkeiden aiheuttamaa luontojalanjälkeä. Kaikki lihatuotteet aiheuttivat yhteensä yli 50 % elintarvikkeiden luontojalanjäljestä.

Iso osa tamperelaisten toiminnasta aiheutuvista päästöistä syntyy muualla. Sitowise Oy laski vuonna 2023 jo toista kertaa Tampereen kulutuspohjaiset päästöt. Selvityksestä kävi ilmi, että ruoka muodostaa päästöistä suurimman osan (23%). Kulutuspohjaisten päästöjen vähentäminen on tärkeä osa Tampereen ilmastotyötä.

Vuoden 2023 alusta lähes kaikissa Tampereen kouluissa ja varhaiskasvatusyksiköissä on ollut joka päivä vapaasti valittavissa kasvisruoka, joka on linjastossa ensimmäisenä, jotta maistamisen kynnyks on pienempi. Tavoitteena on tutustuttaa lapsia ja nuoria kasvispainotteiseen ruokaan ja uusiin makuihin. Varhaiskasvatus ja esiopetus on sitoutunut edistämään omassa toiminnassaan Tampereen kaupunkistrategian mukaisia hiilineutraalisuustavoitteita. Varhaiskasvatusyksiköissä ja kouluissa on lain mukaan järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen, tarpeellinen ja täysipainoinen ravinto. Tarjolla oleva ruoka perustuu pohjoismaisiin ravintosuosituksiin. Nyt tehty aloite on linjassa vuoden 2024 aikana päivittyvien uusien kansallisten ravitsemussuosittelujen kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa tunnistetaan pedagogisen ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen merkitys myönteisen ruokasuhteen ja terveellisten elintapojen luomisessa. Tampereella on jo pitkään toteutettu aistilähtöistä Saperu-ruokakasvatusta, jossa ruokaan

tutustutaan kaikilla aisteilla ja sisältöjen käsittely ulottuu ruokapöydästä ja -hetkestä laajemmin kaikkeen toimintaan. Monipuolinen ja moniaistinen ruokakasvatus auttaa myös ruokahävikin hallinnassa. Varhaiskasvatus ja esiopetus yhtyy Voimian näkemykseen siitä, että syömättä jäänyt ruoka on aina ekologisesti, ravitsemuksellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväntöntä.

Perusopetuksessa hiilineutraalien tekojen strategista painopistettä toteutetaan ekososiaalisen sivistyksen toimenpidekokonaisuudessa. Ruokakasvatus ja lasten ja nuorten ohjaaminen kestäviin ruokailutottumuksiin sekä käytännön opetustilanteena kouluruokailu ovat osa ekososiaalisen sivistyksen kokonaisuutta. Perusopetuksen toimenpiteenä tämän aloitteen osalta on kasvispohjaisen ruoan ja erityisesti kouluruoan arvostukseen ja asenteisiin vaikuttaminen. Kaiken kouluruoan, myös kasvisruokien houkuttelevuuden ja yleisesti oppilaiden ruokatietoisuuden lisääminen on yksi Tampereen perusopetuksen painopistealueista lukuvuonna 2024-2025, mihin on sovittu askelmerkit ja käytännön toteutus. Tavoitteen toteutumista seurataan kouluruokatyöryhmän kokoontumisten ja sen ehdottamien toimenpiteiden avulla. Reseptiikkaa kehitetään yhteistyössä Voimian kanssa. Perusopetus pitää aloitetta tärkeänä ja valtakunnallisesti merkittävänä keskustelunavauksena.

Perusopetuksella ja toisen asteen koulutuksella on mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden asennoitumiseen ruokaan siltä osin, kun se tapahtuu koulupäivän aikana. Oppilaita kannustetaan miettimään tekemiään ruokavalintoja ja niiden vaikutuksia. Kouluruokailusta pyritään tekemään sosiaalinen tapahtuma, jolloin kaiken kouluruoan ja erityisesti kasvisruoan hyväksyttävyyden nousee oppilaiden keskuudessa. Valmisteilla on myös muutos, jossa ehdotetaan kasvisruokien nimeämistä uudella tavalla mahdollisten ennakkoasenteiden vähentämiseksi. Lukioissa voidaan edelleen nostaa esiin eläinperäisten tuotteiden haitallisuutta ja järjestää esimerkiksi teemapäiviä, tietoiskuja ja muita tapahtumia tietoisuuden lisäämiseksi. Lukiokoulutus voi nostaa eläinperäisten tuotteiden vähentämisen vielä voimakkaammin esiin mm.

Ilmastovahdissa, mikä takaa, että asiaa myös seurataan ja siitä raportoidaan. Eläinperäisten tuotteiden puolittaminen tulee tehdä samassa yhteydessä, kun kehitetään kouluruokailun houkuttelevuutta, maistuvuutta ja arvostusta oppilaiden keskuudessa, hävikkiä lisäämättä.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö selvitti eläinperäisten tuotteiden osuuden vähentämisen kustannusvaikutuksista verrokkikunnissa (Turku, Vantaa, Espoo, Mikkeli). Kaikissa verrokkikunnissa tavoitellaan punaisen lihan osuuden vähentämistä ruokalistoilta. Hyväksi tavaksi ovat osoittautuneet ns. hybridiruoat, joissa osa lihaproteiinista on korvattu kasviproteiineilla. Tällä tavalla on onnistuttu esimerkiksi Turussa vähentämään päästöjä ilman, että ruuan menekki on pienentynyt. Hybridiruoat ovat myös osoittautuneet kustannusvaikutuksiltaan vähäisiksi, riippuen siitä, mitä kotimaista kasviproteiinia on käytetty korvaamaan punaista lihaa. Kasviproteiinit ovat aiemmin olleet useimmiten kalliimpia kuin eläinperäiset proteiinit, mutta hintakehitys on viime vuosina muuttunut. Esimerkiksi naudanjauhelihan hinta on noussut samalla, kun osa kasviproteiineista on saatavilla aiempaa

edullisemmin. Huomioitavaa kuitenkin on, että esimerkiksi reseptiikan tekeminen vaatii resursseja tuotekehityksessä ja lapsille maistuvimmat kasviproteiinilähteet ovat tyypillisesti kasviproteiineista hinnakkaimpia. Yksiselitteisesti ei verrokkikunnista saatujen tietojen perusteella voida olettaa, että kasviproteiinit automaattisesti joko nostaisivat tai laskisivat kustannuksia – jokainen tilanne vaatii oman laskelmansa. Esimerkiksi Ruoka-askel tutkimuksen interventiossa päiväkotien ruokalistojen muokkaaminen ravitsemussuositusten mukaiseksi (hieman vähemmän lihaa, enemmän palkokasveja ja kohtuullisesti maitoa) vähensi kustannuksia 3-6%.

On tärkeää pitää yllä ruokakasvatusta kaikilla kouluasteilla ja kodeissa, ohjaten lapsia uusien makujen omaksumiseen. Kotien kanssa tehtävä yhteistyö ruokapuheen ja maistamiskulttuurin osalta on avainasemassa myös kasvisruokiin suhtautumisessa. Aloitteen pohjalta perusopetus rohkaisee aiheen käsittelyyn koulujen vanhempainilloissa lukuvuonna 2025-2026 esimerkiksi yhteisesti tuotettujen materiaalien avulla.

Tampereen kaupungin palveluissa ateriapalvelut toimittaa pääosin Pirkanmaan Voimia. Voimia tukee Tampereen kaupungin hiilineutraaliustavoitteita ja on sitoutunut vähentämään ilmastovaikutuksiaan. Voimia on toimittanut valtuustoaloitteeseen oman tarkemman vastauksensa (liite).

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu järjestää koulutusta elintarvike-, ravintola- ja cateringaloilla, joissa opiskellaan ruoanvalmistusta. Koulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia tutkinnon perusteita, jotka määräävät pitkälti sen, minkälaisia sisältöjä opetuksessa on. Opetushallituksen määräämät tutkinnon perusteet valmistellaan yhteistyössä alan työelämän kanssa, jolloin tutkinnon perusteet vastaavat mahdollisimman pitkälle työelämän osaamistarpeita.

Tredussa elintarvikealalla voi valmistua leipurikondiittoriksi, elintarvikkeiden valmistajaksi tai lihatuotteiden valmistajaksi. Leipurikondiittorikoulutuksessa käytetään paljon eläinperäisiä raaka-aineita kuten kananmunaa, maitoa, kermaa ja voita. Näiden käyttöä on vaikea vähentää, koska niiden käyttö tutkinnon perusteissa olevissa sisällöissä on hyvin oleellinen osa tuotteiden valmistusta ja suuri osa leipurikondiittorin ammatin hallintaa. Opetukseen on lisätty myös kasvisperäisten tuotteiden valmistusta siinä määrin kuin tutkinnon perusteet ja kasvisperäisten ruokien myynnin kysyntä on mahdollistanut. Elintarvikkeiden valmistajan koulutuksen prosessi- ja annosruokien valmistuksessa käytetään lihaa, kestävä kehitys otetaan huomioon valmistuksessa ja raaka-aineiden valinnassa. Valmistuksessa käytetään paljon paikallisia raaka-aineita. Lihatuotteiden valmistajien koulutuksessa sisällöt ja raaka-aineet ovat tutkinnon perusteen mukaisesti lihavoittoisia, koska koulutuksella vastataan alueellisen lihateollisuuden työvoima- ja osaamistarpeisiin. Lihatuotteiden valmistuksen opetussisällöissä huomioidaan kuitenkin myös vegaaniset tuotteet, jotka jäljittelevät lihatuotteita tai korvaavat niitä.

Ravintola- ja catering-alan koulutuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset. Kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja käsitellään ja opetetaan koko tutkinnon ajan eri tutkinnon osissa. Opiskelijoiden

tietoisuutta laajemmasta kasvisruokailun merkityksestä lisätään mm. opettajien osaamisen varmistamisella. Tämä vahvistaa osaltaan kasvisruokailun vakiintumista osaksi opiskelijoiden arkea.

Kaikkia hankintoja ohjaa hankinnan strategiset painopisteet, joiden avulla hankinnoissa toteutetaan kaupungin strategiaa. Painopisteiden mukaan tuotteet ja palvelut hankitaan ilmaston ja ympäristön kannalta vastuullisesti. Painopisteissä painotetaan myös kokonaistaloudellisuutta sekä paikallisen elinvoiman kehittymisen tukemista. Hankintojen kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta on tärkeää, että palvelu ja tuotteet vastaavat asiakkaiden tarpeita, eikä niistä aiheudu kustannuksia esimerkiksi hävikin muodossa.

Hankintapalveluiden kautta voidaan eläinperäisten tuotteiden osuuden lisäämisen kokonaisuuteen vaikuttaa koordinoimalla palvelusopimusneuvotteluita ja nostamalla keskusteluun ajankohtaisia asioita, joihin yksiköiden tulisi ottaa kantaa. Lisäksi Hankintapalvelut vastaa osaltaan sopimuksen toteutumisen valvonnasta.

Pirkanmaan Voimian toimintaa ohjataan palvelusopimuksilla, joissa palveluryhmät asettavat vastuullisuus- ja ympäristövaatimukset Voimian tuottamille ateriapalvelulle. Nämä vaatimukset ohjaavat Voimiaa kaupungin haluamaan suuntaan. On syytä huomioda, että mikäli Voimiaan kohdistuu lyhyellä aikavälillä kustannuksia nostavia vaatimuksia, tämä on huomioitava joko heille maksetussa hinnassa tai heille asetetuissa tulostavoitteissa.

Kaupungin tiloissa toimivia kahvila-/ravintolapalveluyrittäjiä pystytään halutessa kilpailutusten kautta ohjaamaan eläinperäisten tuotteiden vähentämiseen. Hankintapalvelut tukee hankintojen valmistelua yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Vuosina 2025 ja 2026 joitakin keskeisten kohteinen kahvila-ravintolasopimuksia (Esim. Metso, Laikku ja Kaupungintalo) on aika kilpailuttaa uudelleen.

Kaupungin hiilineutraaliustavoitteet ja niin päätettäessä myös eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämisen tavoite, voidaan huomioda palveluntuottajan valinnassa vähimmäisvaatimusten ja vertailuperusteiden avulla. Sopimusten kilpailutuksessa on periaatteessa mahdollista huomioda nämä näkökulmat. Näin ollenkin yrittäjällä täytyy olla myös liikkumavaraa huomioda kysynnän vaikutus valikoimaan, jotta toiminta on kannattavaa ja palvelee asiakkaiden tarpeita. Konkreettiset vähimmäisvaatimukset palvelukuvauksessa voivat liittyä esim. kasvisruoka- ja vegaanivaihtoehtojen saatavuuteen, esillepanoon linjastolla ja sijaintiin ensimmäisenä ruokalistalla, vastuullisuusmerkintöihin sekä kasvisruoan menekin seurantaan. Pisteytettävänä vertailuperusteena voi olla esim.

Vastuullisuussuunnitelma, jossa palveluntuottajalta pyydetään vastuullisuussuunnitelmaan kuvaus toimenpiteistä, joilla se sitoutuu edistämään tilaajan määrittämiä vastuullisuustavoitteita. Tällä tavoin voidaan palveluntuottajilta parhaimmillaan saada myös uusia, innovatiivisia toimintatapoja kestävyysasteiden ratkaisemiseksi. Tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi kasvisruoan osuuden ja menekin lisäämiseen valikoimassa sekä kotimaisten kasviproteiinien käyttöön raaka-aineina.

Eläinperäisten tuotteiden kulutusta pienennettäessä siirtymässä on huomioitava toimittajamarkkinan kyvykkyys toimittaa haluttuja tuotteita. Tällä hetkellä kasviproteiinivalmisteiden saatavuus ja valikoiman riittävyys on haaste suuren mittaluokan valmistusprosesseihin. Tästä johtuen lyhyellä aikavälillä aloitteen vaikutukset voivat olla kustannuksia lisääviä. Suomessa ja maailmalla on meneillään useita tuotekehityshankkeita, joiden avulla voidaan saada kustannustehokkaita ratkaisuja kasviproteiinivalmisteiden tuotantoon ja siksi markkinoiden kehittymistä on seurattava aktiivisesti. Kasvisruoan reseptiikkaa on kehitettävä asiakkaiden makumieltymyksiä vastaavaksi. On tärkeää seurata hankkeita, joissa kehitetään ruokapalveluille soveltuvia maukkaita kasviruokareseptejä sekä jakaa muiden ruokapalvelutoimijoiden kanssa parhaita kokemuksia kasvisruoan käytön edistämisestä.

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) ja Luonnonvarakeskuksen (LUKE) tuottama politiikkasuosituspaperi suosittaa kunnille erityisesti julkisten ruokapalveluiden tulosohjaus- ja kannustinjärjestelmien kehittämistä kouluruoan laadun ja kasvisruoan menekin parantamiseksi. Lisäksi panostuksia tarvitaan yhä sekä ruokakasvatukseen että oppilaiden mukaan ottamiseen kouluruokailun kehittämisessä.

Eläinperäisten tuotteiden kuluttamisen puolittamisen kokonaisvaltainen tavoittelemisen kaikilla mahdollisilla tunnistetuilla keinoilla ei ole mahdollista ilman jonkinlaisia lisäresursseja – yksittäisiä toimenpiteitä ja kehittämistyötä tehdään talousarvion mahdollistamissa puitteissa. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa näitä kehityspanostuksia on järkevää tehdä myös ulkoisen rahoituksen turvin. Näin ollen kaupunki pyrkii jatkossa paremmin hyödyntämään ulkoista rahoitusta (muun muassa Eu-hankkeet) yhteistyössä Voimian kanssa tämän kehittämistyön edistämiseksi.

Hiilineutraaliustiekartan seuraavassa päivitysvaiheessa tulisi varmistaa sekä toiminnallisesti että taloudellisesti toteutettavissa oleva prosenttitavoite kasviperäisten proteiinien osuudeksi kouluruoassa. Vuoropuhelua asian valmistelussa tehdään tiiviisti Voimian kanssa.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto
- 3 Voimian lausunto

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 477

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri, Salmi Pekka

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Brigita Krashiniqi, Inna Rokosan ja Mitja Tapion ym. valtuustoaloite ja siihen annetut kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan, kasvatus- ja opetuslautakunnan sekä elinvoima- ja osaamislautakunnan lausunnot merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnoissa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Brigita Krasniqi, Hanna Karojärvi, Mikko Leikkanen, Petri Peltonen, Laura-Leena Leiwo, Tuula Hoivala, Enni Leppälä, Elina Pulliainen, Susanna Järvinen

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite
- 2 Nuorisovaltuuston lausunto
- 3 Voimian lausunto

Kaupunginvaltuusto, § 200, 15.12.2025
Yhdyskuntalautakunta, § 296, 04.11.2025
Kaupunginhallitus, § 478, 17.11.2025

§ 200

Valtuustoaloite tamperelaisten lasten kouluteiden turvallisuuden ongelmakohtien selvittämiseksi – Mirja Salmijärvi ja Hanna Sareila

TRE:5836/08.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 200

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Vastaava liikenneinsinööri Heljä Aarnikko, puh. 040 806 4917, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Mirja Salmijärven ja Hanna Sareilan valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Mirja Salmijärvi, Hanna Sareila, Kapa_kaupsu_lisu

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Yhdyskuntalautakunta, 04.11.2025, § 296

Valmistelijat / lisätiedot:
Vandell Ari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Mirja Salmijärven ja Hanna Sareilan valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuutetut Mirja Salmijärvi ja Hanna Sareila esittävät 16.12.2024 jättämässään valtuustoaloitteessa huolensa lasten oikeudesta turvalliseen koulumatkaan. Valtuustoaloitteessa esitetään toimenpiteeksi

karttapohjaisen kyselyn käynnistämistä koululaisten vanhemmille ja huoltajille koulumatkojen vaaranpaikkojen kartoittamiseksi koulutalokohtaisesti. Valtuustoaloitteen mukaan kyselytuloksilla saataisiin tarkkaa tietoa yksittäisistä ongelmakohdista ja tietoa kouluteiden turvallisuutta parantavien ratkaisujen kehittämiseksi.

Tampereen kaupunki on hyväksynyt kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelman (SUMP) toukokuussa 2021. Kestävän kaupunkiliikkumisen suunnitelman tavoitteena on vaikuttaa kulkutapavalintoihin, turvallisuuden tunteeseen, yhdenvertaisuuteen ja kestävyys. Suunnitelmassa on kuusi kaupungin tavoitteista nousevaa painopistealuetta, joista "Turvallinen kaupunki kaikille" on yksi. "Turvallinen kaupunki kaikille" korostaa jokaisen lapsen oikeutta turvalliseen ja itsenäiseen koulumatkaan kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä. Keskeisiä toimenpiteitä ovat ajonopeuksien rauhoittaminen asuinalueilla ja autoliikenteen rauhoittaminen koulujen läheisyydessä.

Kaupunki kartoittaa asukkaiden hyvinvointia kyselyllä kahden vuoden välein. Tammikuussa 2025 toteutettuun Tamperelaisten hyvinvointikyselyyn vastasi lähes 4 000 kaupunkilaista. Vuoden 2025 hyvinvointikyselyssä vastaaja pystyi merkitsemään kartalle oman asuinalueen tärkeitä ja viihtyisiä sekä turvattomia ja epävihtyisiä paikkoja. Paikkamerkintöjä vastaajat tekivät 15 600 kappaletta. Huolta herättävät paikkamerkinnät liittyvät useimmiten liikenteeseen, ja näitä oli vuoden 2025 kyselyssä lähes 3000 paikkamerkintää. Liikenteeseen liittyvien huolta herättävien paikkamerkintöjen määrä oli aiemmassa, vuoden 2023 hyvinvointikyselyssä noin 6800 kappaletta.

Hyvinvointikyselyssä kartoitetaan varsin kattavasti liikkumisen turvattomuuden tunteeseen liittyviä syitä koko kaupungin tasolla. Liikenteen huolta aiheuttavien paikkamerkintöjen syy -kategoriassa pystyi valitsemaan mm. autojen ylinopeus, huono näkyvyys, koululaisten saattoliikenne, jalankulkijoiden/pyöräilijöiden käyttäytyminen, jalkakäytävään/pyörätiehen/suojatiehen tai sen puutteeseen liittyvä syy tai talvihoidon laatuun liittyvä syy. Vastaajien yleisimmin valitsemia syitä turvattomuuden tunteeseen olivat läpiajoliikenne, autojen ajonopeudet ja autoilijoiden käyttäytyminen. Myös työmaiden aiheuttamat väliaikaiset liikennejärjestelyt sekä pyöräilijöiden/sähköpotkulautailijoiden käyttäytyminen nousivat valintasyinä.

Liikennejärjestelmän suunnitteluyksikkö hyödyntää hyvinvointikyselyn paikkatietoaineistoa mm. koulujen lähialueiden turvallisuuden parantamistarpeiden, liikenteen rauhoittamiskohteiden tarpeen ja kiireellisuuden sekä toteutettujen rauhoittamistoimenpiteiden vaikuttavuuden arvioinneissa. Hyvinvointikyselyn paikkatietovastausten perusteella saadaan jo nykyisin hyvin kattava tilannekuva turvattomiksi koetuista paikoista. Hyvinvointikyselyn tuloksia täydentävät lisäksi kaupungin vuosittain saamat sadat turvallisuuteen liittyvät kuntalaispalautteet ja asukasvuorovaikutuksessa saadut palautteet.

Hyvinvointikysely on säännöllisesti, kahden vuoden välein toistettava kysely, joka kokoaa monipuolisesti kokemustietoa asukkaiden hyvinvoinnista ja kyselyn tuloksia hyödynnetään useissa kaupungin eri

yksiköissä. Erillisellä koulukohtaisella turvallisuuskyselyllä ei saavutettaisi merkittävästi lisäarvoa hyvinvointikyselyyn nähden. Erillinen koulukohtainen turvallisuuskysely saattaisi jopa vaarantaa laajemmin palvelevan hyvinvointikyselyn vastaamisaktiivisuutta.

Tiedoksi

Valtuuston päätöksestä: Mirja Salmijärvi, Hanna Sareila, Kapa_kaupsu_lisu

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 478

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Mirja Salmijärven ja Hanna Sareilan valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei tässä vaiheessa anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Mirja Salmijärvi, Hanna Sareila, Kapa_kaupsu_lisu

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 201, 15.12.2025

Kaupunginhallitus, § 479, 17.11.2025

§ 201

Valtuustoaloite humanitaarisen avun tarjoamiseksi Gazan lapsille – Mahmoud Machaal ym.

TRE:4880/04.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 201

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo

Valmistelijan yhteystiedot

Kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki, puh. 040 639 7701 ja
kansainvälisten asioiden päällikkö Satu Vuorinen, puh. 040 538 8402,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Mahmoud Machaal ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto
merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin
toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Mahmoud Machaal, Teppo Rantanen, Anna-Kaisa Heinämäki, Satu
Vuorinen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 479

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Mahmoud Machaal ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto
merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin
toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuutettu Mahmoud Machaal ym. ovat tehneet aloitteen, että Tampereen kaupunki antaa humanitaarisena apuna 50 000 euroa Gazan lapsille.

Humanitaarisen avun antaminen on ensisijaisesti valtiovallan tehtävä, mutta kuntalain mukaan kunnat voivat tukea myös humanitaarisia toimia. Tampereen kaupunki on ollut mukana tukemassa ystävyyskaupunki Kiovaa monin eri tavoin heti Venäjän hyökkäyssodan alettua 2022. Suomalaisista kaupungeista Helsinki ja Turku ovat tehneet päätökset avun antamisesta Gazaan eri järjestöjen kautta. Kunnan humanitaarinen toiminta ei kuitenkaan saa sisältää ulkopoliittisia kannanottoja.

Koska humanitaarinen toiminta ei kuulu normaalisti kaupunkien toimintaan, Tampereen kaupungilla ei ole toimivia kanavia ja väyliä humanitaarisen avun perille saattamiseksi. Pääsääntöisesti esimerkiksi Ukrainaan toimitetut avustukset on lähetetty sisäministeriön hyödyntämän Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta, jolloin myös kaikki kuljetus- ja logistiikkakustannukset on katettu ministeriön ja kyseessä olevan mekanismin varoista. Humanitaarinen avustus kannattaa kohdentaa olemassa olevien, esimerkiksi kansainvälisten avustusjärjestöjen kautta, joilla on olemassa olevat välineet avun perille saattamiseksi.

Tehtyjen valtuustoaloitteiden johdosta asiaa on valmisteltu hallintosäännön mukaisen toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi niin, että Tampereen kaupunki antaisi humanitaarisena avustuksena Gazan lapsille 50 000 euroa kertasuorituksena. Avustus maksetaan pormestarin harkinnanvaraisesta määrärahasta, josta pormestari tekee viranhaltijapäätöksen.

Tiedoksi

Mahmoud Machaal, Teppo Rantanen, Anna-Kaisa Heinämäki, Satu Vuorinen

Kokouskäsittely

Asian esittelijä konsernijohtaja Juha Yli-Rajala lisäsi asian perusteluiden loppuun virkkeen: "Avustus maksetaan pormestarin harkinnanvaraisesta määrärahasta, josta pormestari tekee viranhaltijapäätöksen."

Puheenjohtaja totesi näin muutettujen perustelujen olevan asian käsittelyn pohjana.

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 202, 15.12.2025

Kaupunginhallitus, § 480, 17.11.2025

§ 202

Valtuustoaloite humanitaarisen yhteistyön käynnistämiseksi Gaza Cityn kanssa ja ystävyyskaupunkisuhteen selvittämiseksi – Atte Virolainen ym.

TRE:5346/04.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 202

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo

Valmistelijan yhteystiedot

Kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki, puh. 040 639 7701 ja kansainvälisten asioiden päällikkö Satu Vuorinen, puh. 040 538 8402, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Atte Virolainen ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Atte Virolainen, Teppo Rantanen, Anna-Kaisa Heinämäki, Satu Vuorinen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 17.11.2025, § 480

Valmistelijat / lisätiedot:
Rantanen Teppo

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Atte Virolainen ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Valtuutettu Atte Virolainen ym. ovat tehneet aloitteen, että Tampereen kaupunki aloittaa valmistelun humanitaarisen yhteistyön käynnistämiseksi Gaza Cityn kanssa ja ystävyyskaupunkisuhteen selvittämiseksi.

Humanitaarisen avun antaminen on ensisijaisesti valtiovallan tehtävä, mutta kuntalain mukaan kunnat voivat tukea myös humanitaarisia toimia. Tampereen kaupunki on esimerkiksi ollut mukana tukemassa ystävyyskaupunki Kiovaa monin eri tavoin heti Venäjän hyökkäyssodan alettua 2022. Suomalaisista kaupungeista Helsinki ja Turku ovat tehneet päätökset avun antamisesta Gazaan eri järjestöjen kautta. Kunnan humanitaarinen toiminta ei kuitenkaan saa sisältää ulkopoliittisia kannanottoja.

Koska humanitaarinen toiminta ei kuulu normaalisti kaupunkien toimintaan, Tampereen kaupungilla ei ole toimivia kanavia ja väyliä humanitaarisen avun perille saattamiseksi. Pääsääntöisesti esimerkiksi Ukrainaan toimitetut avustukset on lähetetty sisäministeriön hyödyntämän Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismin kautta, jolloin myös kaikki kuljetus- ja logistiikkakustannukset on katettu ministeriön ja ko. mekanismin varoista. Humanitaarinen avustus kannattaa kohdentaa olemassa olevien, esimerkiksi kansainvälisten avustujajärjestöjen kautta, joilla on olemassa olevat välineet avun perille saattamiseksi.

Tehtyjen valtuustoaloitteiden johdosta asiaa on valmisteltu hallintosäännön mukaisen toimivaltaisen viranomaisen päätettäväksi niin, että Tampereen kaupunki antaisi humanitaarisena avustuksena Gazan lapsille 50 000 euroa kertasuorituksena. Avustus maksetaan pormestarin harkinnanvaraisesta määrärahasta, josta pormestari tekee viranhaltijapäätöksen.

Tampereen kaupunki noudattaa kansainvälisessä toiminnassaan ulkoministeriön ja valtionhallinnon ohjeistuksia sekä suosituksia. Gazan ja Palestiinan tukeminen ovat tärkeitä tavoitteita, jotka on huomioitu useiden kansainvälisten organisaatioiden toiminnassa. Näiden organisaatioiden kautta avautuu tulevaisuudessa jälleenrakennuksen käynnistyessä uusia yhteistyömahdollisuuksia eri toimijoille. Myös Suomella on oma Palestiinan kehitysyhteistyön maaohjelma vuosille 2025–2028.

Mikäli ystävyysuhteen solmimista Palestiinan itsehallintoalueella sijaitsevan kaupungin kanssa harkittaisiin, olisi todennäköisesti otettava huomioon vastaavan suhteen muodostaminen myös israelilaisen kaupungin kanssa. Tampereen kaupunki ei ole viime vuosina solminut uusia ystävyyskaupunkisuuhteita, sillä nykyisin kaupungeilla on käytettävissään monipuolisia kansainvälisen yhteistyön muotoja. Tampereen kaupungin kansainvälinen toiminta ja kumppanuusverkosto ovat huomattavasti laajemmat kuin ystävyyskaupunkiverkoston puitteissa toteutettava yhteistyö.

Kaupungille esitetään toisinaan ehdotuksia uusista ystävyyskaupunkisuuhteista; viimeaikaisia esimerkkejä ovat Thaimaan Chiang Mai, Filippiinien Cebu ja Brasilian Curitiba. Koska yhteistyön

aloittamiseen on monia muita kevyempiä tapoja, on kaupungin linjana ollut hyödyntää muita yhteistyön tekemisen tapoja. Uuden ystävyyskaupunkisuhteen solmiminen loisi tilanteen, joka mahdollistaisi muiden ystävyyskaupunkisuhteita ehdottaneiden tahojen uudelleen aktivoitumisen tai kokonaan uusia ystävyyskaupunkiehdotuksia.

Tampereen kaupunki pitää kuitenkin tärkeänä, että Palestiinan tilannetta seurataan ja selvitetään mahdollisuuksia osallistua EU:n, kansainvälisten kaupunkiverkostojen tai muiden kansainvälisten tahojen Palestiinaa koskeviin projekteihin. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole tarvetta solmia ystävyyskaupunkisopimusta palestiinalaisen kaupungin kanssa.

Tiedoksi

Atte Virolainen, Teppo Rantanen, Anna-Kaisa Heinämäki, Satu Vuorinen

Kokouskäsittely

Asian esittelijä konsernijohtaja Juha Yli-Rajala lisäsi asian perusteluiden neljännen kappaleen loppuun virkkeen: "Avustus maksetaan pormestarin harkinnanvaraisesta määrärahasta, josta pormestari tekee viranhaltijapäätöksen."

Puheenjohtaja totesi näin muutettujen perustelujen olevan asian käsittelyn pohjana.

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 203, 15.12.2025
Asunto- ja kiinteistölautakunta, § 221, 13.11.2025
Kaupunginhallitus, § 498, 24.11.2025

§ 203

Valtuustoaloite historiallisen kärysaunan ottamiseksi takaisin käyttöön Tampereella - Julia Sangervo ym.

TRE:4562/12.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 203

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi Pekka

Valmistelijan yhteystiedot

Kiinteistöjohtaja Virpi Ekholm, puh. 0400 205 044, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiainjohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Julia Sangervon ym. valtuustoaloite ja asunto- ja kiinteistölautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Asia todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Julia Sangervo, Virpi Ekholm

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asunto- ja kiinteistölautakunta, 13.11.2025, § 221

Valmistelijat / lisätiedot:
Ekholm Virpi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Salmi Pekka, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Julia Sangervon ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Asia todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Julia Sangervo ym. valtuutetut esittävät 1.9.2025 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupunki selvittää kiinteistön uuden omistajan kanssa mahdollisuudet ottaa osoitteessa Pyhjärvenkatu

15 sijaitseva nk. kärysaunan rakennus osaksi kaupungin yleisten saunojen tarjontaa sekä kehittää sen ympärille saunakulttuuri- ja matkailukohde, joka vahvistaa Tampereen asemaa maailman saunapääkaupunkina.

Alueelle on laadittu asemakaava 8883, joka on tullut voimaan vuonna 2024. Kulkutautisairaalan korttelin kaavamerkintä ALY osoittaa alueen asuin-, liike- ja kulttuuritoimintojen korttelialueeksi, jolle saadaan sijoittaa kulttuuriympäristöön soveltuvaa häiriötöntä kulttuuri- ja liiketoimintaa palvelevaa yksityistä ja julkista tilaa sekä ympäristöön soveltuvaa muuta työpaikkatoimintaa. Kärysauna-rakennus on asemakaavassa merkitty rakennustaiteellisesti arvokkaaksi ja kaupunkikuvan kannalta tärkeäksi rakennukseksi. Rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti arvokas ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy.

Kaupunki on järjestänyt korttelin tarjouskilpailun 25.10 – 30.11.2024. Tarjouskilpailun perusteella kaupunki on myymässä seuraavaa kokonaisuutta: tontti 49 Kulkutautisairaala, tontti 50 Kärysauna sekä tontti 52 uutta rakennusoikeutta 4300 k-m². Tontilla 52 myydään myös purettava pesula/lämpökeskusrakennus. Kiinteistökauppa tonteista 49 ja 50 on allekirjoitettu ehdollisena 6.10.2025. Samana päivänä allekirjoitettiin myös esisopimus tontista 52. Päätös kiinteistökaupasta ja esisopimuksesta on tarkoitus esittää hyväksyttäväksi kaupunginvaltuustossa 15.12.2025. Ostajalle on kerrottu tehdystä valtuustoaloitteesta ja annettavasta vastauksesta siihen.

Tonttien ja rakennusten ostajan edellytetään kunnostavan asemakaavalla suojellut kulkutautisairaalan ja kärysaunan rakennukset. Erityistä veloitetta kärysaunan yleisestä käytöstä ei ole rakennusten ja rakennusoikeuden myynnin yhteydessä asetettu ehdoksi, mutta myöskään tällaista ei ole estetty. On rakennuksen tulevan ostajan harkinnassa, millaiseen käyttöön rakennus perusparannetaan.

Kaupungilla ei ole suunnitelmissa ehdottaa kunnostettavan kärysaunarakennuksen vuokraamista palveluverkkoonsa yleiseksi saunaksi.

Kaupunginvaltuuston 22.9.2025 hyväksymässä Eteläpuiston asemakaavassa 8581 on osoitettu tontti 330 k-m² saunakahvilalle puiston etelärannan tuntumaan. Tontti tullaan laittamaan aikanaan julkiseen hakuun ja valmistuttuaan tulee vastaamaan kasvavaan yleisten saunojen kysyntään.

Tiedoksi
kh

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Valmistelijat / lisätiedot:
Salmi Pekka

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Julia Sangervon ym. valtuustoaloite ja asunto- ja kiinteistölautakunnan lausunto merkitään tiedoksi. Asia todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Julia Sangervo, Virpi Ekholm

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 204, 15.12.2025
Kaupunginhallitus, § 499, 24.11.2025

§ 204

Valtuustoaloite monikriisinhallinnan vahvistamiseksi Tampereella – Mirja Salmijärvi ja Milka Hanhela ym.

TRE:1170/09.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 204

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija

Valmistelijan yhteystiedot

Riskienhallinta- ja turvallisuusjohtaja Jouni Perttula, puh. 040 196 6512, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Mirja Salmijärven ja Milka Hanhelan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Mirja Salmijärvi, Milka Hanhela, Reija Linnamaa, Jouni Perttula

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 24.11.2025, § 499

Valmistelijat / lisätiedot:
Linnamaa Reija

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Mirja Salmijärven ja Milka Hanhelan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Mirja Salmijärvi, Milka Hanhela ja 11 muuta valtuutettua esittävät 17.2.2025 jättämässään valtuustoaloitteessa monikriisinhallinnan vahvistamista Tampereella.

Ilmastoriskien hallinta on keskeinen osa Tampereen kaupungin strategista johtamista, riskienhallintaa ja varautumista. Uuden strategian yksi muutosalue on otsikoitu "Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus". Ilmastonmuutoksen ja luontokadon aikakaudella kaupungin kehittäminen edellyttää ekologisten tavoitteiden vaikuttavaa toteuttamista kaikessa toiminnassa. Keskeisiä vaikutuskeinoja ovat Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseksi. Kaupungin strategiassa Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus -muutosalueen vaikutuskeinoiksi on nimetty myös:

- Vakiinnutetaan kiertotalouden toimintamallit osaksi kaupunkikonsernin toimintaa
- Luodaan ja seurataan mittareita, jotka konkretisoivat ekologisesti kestävä kasvun tavoitteita
- Huomioidaan luonnon hyvinvointivaikutukset kaupunkisuunnittelussa
- Osallistetaan yhteisöt kestävä arjen tekijöiksi
- Varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin

Pormestariohjelmassa "Meidän Tampere – Tulevaisuus tehdään yhdessä" ilmastoriskien hallinta ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen ovat myös osa kaupungin strategista suuntaa. Ohjelmassa korostetaan hiilineutraaliustavoitetta vuoteen 2030 mennessä, luonnon monimuotoisuuden edistämistä sekä strategista johtamista, jossa ilmastotoimet viedään osaksi vuosittaista toiminnan ja talouden suunnittelua. Strategian ja pormestariohjelman tavoitteilla pyritään siihen, että ilmasto- ja ympäristöriskit otetaan entistä paremmin huomioon kaikessa kaupungin toiminnassa ja kehittämisessä. Käytännössä tämä tapahtuu muun muassa strategian toteutussuunnitelmien ja vuosisuunnitelmien toimenpiteiden kautta.

Roolit ja vastuut ilmastoon liittyvien riskien hallinnassa:

Kestävä kaupunki -palveluryhmä

Kaupunkiympäristön palvelualueeseen kuuluvan kestävä kaupunki -palveluryhmän alla olevan ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikön tehtävänä on kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan linjausten valmistelu, johtaminen, koordinointi ja toimeenpanon seuranta. Yksikkö tuottaa toimintaa tukevaa tietoa sekä tarjoaa avuksi työkaluja. Yksikkö ohjaa, sitouttaa ja tukee omalla asiantuntijatyöllään kaupunkiorganisaation yksiköitä ja kaupunkikonsernin tytäryhtiöitä toimimaan kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan ja kestävä kehityksen sitoumusten mukaisesti. Yksikön tehtävänä on kaupungin hiilineutraaliustavoitteen seuranta ja edistäminen sekä eri tahoilla tehtävän ilmastotyön koordinointi. Yksikkö edistää yhteistyössä sidosryhmiensä kanssa alueen asukkaiden, yritysten ja muiden toimijoiden ympäristöä säästäviä elämäntapoja ja vastuullista toimintaa.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikkö vastaa myös Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päivityksestä. Tiekartta hyväksyttiin ensimmäisen kerran vuonna 2020 ja sen viimeisin päivitys loppuvuodesta 2024 (kaupunginhallitus 4.11.2024 § 429). Tiekartan säännöllinen päivitys on välttämätöntä, jotta voidaan arvioida tavoitteen saavuttamista, tarkastella toimenpiteiden riittävyyttä ja toimintaympäristön mahdollisten muutosten vaikutuksia tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Kaupungin ilmatoriskien arviointi perustuu IPCC:n malliin, jossa erityisesti haavoittuvat väestöryhmät on tunnistettu. Vuonna 2023 tehty haavoittuvuusanalyysi syvensi tätä arviota. Ilmatoriskien sopeutumistoimiin kuuluvat muun muassa hulevesien hallinta, viherrakentaminen ja kriittisen infrastruktuurin suojaaminen.

Ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyviä kustannuksia on tähän asti käsitelty pääasiassa kaupungin tilinpäätöksessä esitettävissä ympäristöerien ja ilmastobudjetin toteuman raportoinneissa. Näissä korostuvat erityisesti luonnonmukaisiin hulevesiratkaisuihin liittyvät investoinnit ja ylläpitokustannukset, kun taas monet muut sopeutumisen ja varautumisen kustannukset jäävät pitkälti näkymättömiin.

Vuoden 2025 taloussuunnitteluun sisältyneessä ilmastobudjetissa on kuitenkin panostettu siihen, että myös sopeutumiseen liittyvät kustannukset tunnistetaan ja eritellään entistä paremmin jo budjetointivaiheessa. Tavoitteena on ollut arvioida näihin toimenpiteisiin liittyviä rahoitustarpeita ja mahdollisia rahoitusvajeita. Tästä huolimatta suuri osa sopeutumisen rahoitustarpeista on edelleen hahmottumatta, mikä vaikeuttaa kokonaiskuvan muodostamista ja pitkäjänteistä suunnittelua. Ilmastobudjetin vaikuttavuutta kehitetään jatkuvasti.

Riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen

Konsernihallinnon strateginen ohjaus- ja konsernipalvelut -ryhmään kuuluva riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen tiimin (RITUVA) tehtävä on koordinoida riskienhallinnan, turvallisuuden ja varautumisen kokonaisuuksia. Ilmatoriskien hallinta on integroitu osaksi kaupungin riskienhallinnan ja varautumisen prosessia. Tavoite on, että kaupungin jokaisessa yksikössä käsitellään myös ilmatoriskejä.

Kuntalakiin perustuvaa kaupungin riskienhallinnan toimivaltaa on eritelty hallintosäännössä. Riskienhallinnan vastuut on dokumentoitu myös valtuuston hyväksymiin Tampereen kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin (konsernimääräys, kaupunginvaltuusto 29.8.2022 § 110). Niiden mukaisesti konsernijohtaja, palvelualueiden johtajat ja muut johtavat viranhaltijat vastaavat hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumisesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta tehtäväalueillaan. Lisäksi he vastaavat siihen liittyvästä raportoinnista toimielimille.

Konsernihallinnon riskienhallintatoiminnon tehtävänä on vastata riskienhallinnan koordinoinnista, ohjauksesta ja kehittämisestä. Granite ERM -järjestelmässä on tällä hetkellä raportoitu noin 450 riskiä, joista osa liittyy joko suoraan tai välillisesti ilmastoon. Kuitenkin lähtökohtaisesti vastuu tunnistaa, hallita ja raportoida ilmastoon liittyviä riskejä on jokaisella riskienhallintaa toteuttavalla vastuuyksiköllä. Yleisesti

riskienhallinnassa riskit ovat niiden yksiköiden vastuuhenkilöiden vastuulla, jotka omistavat tietyn tehtävän organisaatiossa. Riskienhallintatoiminto vastaa prosessin kehittämisestä ja koordinoinnista, ohjeistamisesta, tietojärjestelmän kehittämisestä, riskiraportoinnin tuesta sekä ylimmän johdon riskiraportoinnista.

Ilmastoriskit osana kaupungin riskienhallintajärjestelmää

Tampereen kaupungin riskienhallinnan järjestelmässä kaupungin eri palvelualueet ja niiden alaiset palveluryhmät tunnistavat ja arvioivat kaupungin toimintaan kohdistuvia strategisia, operatiivisia, taloudellisia ja vahinkoriskejä. Palveluryhmät myös suunnittelevat ja toteuttavat asianmukaisia ja riittäviä hallintatoimenpiteitä merkittävimmiksi arvioiduille riskeille. Kaupungin riskienhallintatoiminto koordinoi ja ohjaa riskienhallintatyötä kaupunkitasoisesti. Yhtenä monista arvioiduista riskialueista ovat myös ilmastoon ja ympäristöön kohdistuvat riskit. Konkreettisia riskiesimerkkejä kaupunkiorganisaatiossa tunnistetuista ilmastomuutoksen johdosta lisääntyvistä riskeistä ovat esimerkiksi merkittävät tulvavahingot tai myrskyn aiheuttamat vahinkoriskit. Hyvin laadituilla riskikartoituksilla, varautumissuunnittelulla ja yhteistyöllä voimakkaiden sääilmiöiden haittavaikutuksia pystytään minimoimaan. Yksi konkreettinen kaupungin vastuulla oleva alue on maankäytön suunnittelu ilmastoriskit huomioiden. Kaupungilla tulee olla kyky toimia muutoksia ennakoiden ja joustavasti ilmastomuutoksen aiheuttamissa häiriötilanteissa.

Pirkanmaan alueellinen riskiarvio

Sisäministeriön ohjauksessa, aluehallintovirastojen ja pelastuslaitosten johdolla Suomessa on laadittu alueelliset riskiarviot. Taustalla on Euroopan unionin pelastuspalvelumekanismi ja alueellisten riskiarviot toimivat osaltaan pohjana myös kaupunkien riskienhallinnalle ja varautumiselle. Pirkanmaan alueellinen riskiarvio 2023 tunnistaa keskeiset ilmastoriskit, kuten talvimyrskyt, sähkökatkot, pandemiat ja ilmastopakolaisuuden. Nämä teemat on otettu huomioon kaupungin valmiussuunnittelussa. Riskienhallinta, turvallisuus ja varautuminen -tiimi koordinoi koko konsernin varautumistyötä.

Ilmastoriskit Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia (YTS) on valtioneuvoston periaatepäätös, joka toimii kokonaisturvallisuuden ylimpänä ohjausasiakirjana Suomessa. Strategiassa ilmastoriskit on sisällytetty osaksi laajempaa häiriötilanteiden ja kriisien kirjoa, joita tarkastellaan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Yhteenvedona voidaan todeta, että ilmastoriskit on integroitu yhteiskunnan turvallisuusstrategiaan osana kokonaisturvallisuuden toimintamallia. Tämä lähestymistapa tukee myös kuntien, kuten Tampereen kaupungin, varautumista ja strategista suunnittelua, sillä sekä YTS että alueellinen riskiarvio toimivat kaupungin varautumistyön perustana.

Kaupungin sisäiset johtamisrakenteet ja työryhmät

Tampereella toimii useita koordinaatioryhmiä, kuten esimerkiksi riskienhallinnan johtoryhmä ja varautumisen koordinaatioryhmä. Luonnon monimuotoisuus- eli LUMO-työryhmä kokoaa yhteen pääosin kestävä kaupunki -palveluryhmästä muun muassa kaavoituksen, viheralueiden ja hulevesien asiantuntijoita kehittämään ja edistämään luonnon monimuotoisuutta ja tukee siten myös ilmastomuutokseen sopeutumista. Kaupunkiympäristön palvelualueen asiantuntijoista koostuva sinirakennetiimi käsittelee kaupunkivihreän, huleveden ja maankäytön yhteensovittamiseen liittyviä ajankohtaisia aiheita.

Normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtosääntöä (hallintosäännön liite 4) ovelletaan normaaliolojen häiriötilanteissa ja valmiuslaissa määritellyissä poikkeusoloissa sekä niihin valmistautumisessa. Kaupungilla on myös valmiussuunnitelmat ja niihin liittyvät toimintakortit, joita päivitetään ja harjoitellaan säännöllisesti.

Ilmastomuutokseen sopeutuminen on integroitu osaksi kaupungin muita prosesseja: riskienhallintaa, Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan päivitystä, vuosisuunnittelua sekä ympäristöerien raportointia. Sopeutuminen näkyy Tampereella jo useissa eri ohjelmissa, kuten hulevesiohjelmassa, luonnon monimuotoisuusohjelmassa, metsien hoidon toimintamallissa ja kantakaupungin vaiheyleiskaavassa. Sopeutumista edistämään on kehitetty ja otettu käyttöön työkaluja ja menetelmiä, kuten viherkerroin, kaupunkipuulinjaus, kasvikkatolinjaus ja luontopohjaisten järjestelmien suunnitteluohjeet.

Johtopäätös ja kehittämissuosituks

Tampereen kaupunki on edelläkävijä ilmatoriskien integroimisessa riskienhallintaan ja varautumiseen. Kokonaisuuden johtamisesta vastaa ympäristöjohtaja.

Kehittämistä voidaan edelleen vahvistaa seuraavilla toimenpiteillä:

- Hyödynnetään valtuustoaloitteessakin mainittuja LONGRISK-hankkeen tuottamia ja tutkimukseen perustuvia työkaluja, kuten ilmastokestävän kaavoituksen checklistiä ja hiililaskureita.
- Vahvistetaan poikkihallinnollista yhteistyötä ilmasto- ja ympäristöriskien hallinnassa ja varautumisessa.
- Lisätään ilmatoriskien huomioimista valmiussuunnittelussa ja harjoituksissa.
- Kehitetään tiedonvaihtoa ja tilannekuvan muodostamista eri toimijoiden välillä.
- Kehitetään ilmatoriskien rahoitustarpeiden tunnistamista ja huomiointia budjetoinnissa ja investointisuunnitelmissa.
- Lisätään tietoisuutta ilmatoriskeistä koulutuksen keinoin kaikilla toimialoilla.
- Järjestetään vuosittain ylimmän johdon seminaari ilmasto- ja monikriiseihin varautumisen teemoista vuodesta 2026 alkaen.

Tiedoksi

Mirja Salmijärvi, Milka Hanhela, Reija Linnamaa, Jouni Perttula

1 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 205, 15.12.2025

Yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto, § 97, 11.11.2025

Kaupunginhallitus, § 500, 24.11.2025

§ 205

Valtuustoaloite Ahvenisjärven ja Suolijärven Sonninotsanlahden luonnonmukaiseksi eheyttämiseksi – Mahmoud Machaal ym.

TRE:5837/10.00.01/2024

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 205

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Valmistelijan yhteystiedot

Ympäristötarkastaja Sanna Markkanen, puh. 050 524 2536, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintoimittaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Mahmoud Machaal ym. allekirjoittama valtuustoaloite ja siihen annettu liitteenä oleva lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Tiedoksi

Mahmoud Machaal, Sari Sassi, Sanna Markkanen, Pekka Heinonen, Anne Tuominen, Kati Skippari

Liitteet

1 Valtuustoaloite
2 Lausunto valtuustoaloitteeseen Ahvenisjärven ja Sonninotsanlahden kunnostaminen

Yhdyskuntalautakunnan ympäristö- ja rakennusjaosto, 11.11.2025, § 97

Valmistelijat / lisätiedot:
Sassi Sari

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Sassi Sari, Ympäristöpäällikkö

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Mahmoud Machaal ym. allekirjoittama valtuustoaloite ja siihen annettu liitteenä oleva lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Perustelut

Mahmoud Machaal ym. esittävät 16.12.2024 jättämässään valtuustoaloitteessa toimenpiteitä Ahvenisjärven ja Suolijärven Sonninotsanlahden kunnostamiseksi. Molempien järvien osalta on aloitteessa esitetty useita kunnostamistapoja.

Valtuustoaloitteeseen on laadittu lausunto yhteistyönä Tampereen kaupungin ympäristönsuojelu- ja viheralueet ja hulevedet -yksiköiden sekä kiinteistötoimen kanssa.

Tiedoksi

Mahmoud Machaal, Sari Sassi, Sanna Markkanen, Pekka Heinonen, Anne Tuominen, Kati Skippari

Kokouskäsittely

Kati Skippari poistui kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon jälkeen.

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite Ahvenisjärven ja Sonninotsanlahden kunnostaminen
- 2 Lausunto valtuustoaloitteeseen Ahvenisjärven ja Sonninotsanlahden kunnostaminen

Kaupunginhallitus, 24.11.2025, § 500

Valmistelijat / lisätiedot:
Nurminen Mikko

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Mahmoud Machaalin ym. allekirjoittama valtuustoaloite ja siihen annettu liitteenä oleva lausunto merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Tiedoksi

Mahmoud Machaal, Sari Sassi, Sanna Markkanen, Pekka Heinonen, Anne Tuominen, Kati Skippari

Liitteet

- 1 Lausunto valtuustoaloitteeseen Ahvenisjärven ja Sonninotsanlahden kunnostaminen
- 2 Valtuustoaloite

Kaupunginvaltuusto, § 206, 15.12.2025

Kaupunginhallitus, § 501, 24.11.2025

§ 206

Valtuustoaloite Tampereen kaupungin toiminnan ihmisoikeusvaikutusten järjestelmällisen arvioinnin kehittämiseksi – Merve Caglayan ym.

TRE:3106/00.00.01/2025

Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025, § 206

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri

Valmistelijan yhteystiedot

Suunnittelupäällikkö Jaakko Laurila, puh. 044 430 9014, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Lakiasiaintohtaja Laura Klami, puh. 040 543 2285, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätösehdotus

Merve Caglayan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tiedoksi

Merve Caglayan, Jaakko Laurila

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Kaupunginhallitus, 24.11.2025, § 501

Valmistelijat / lisätiedot:
Savisaari Lauri

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Yli-Rajala Juha, Konsernijohtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Merve Caglayan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Merve Caglayan ja muut valtuutetut esittävät aloitteessaan, että Tampereen kaupunki kehittää järjestelmällistä ja läpinäkyvää tapaa arvioida päätösten ihmisoikeusvaikutuksia. Aloitteen mukaan ihmisoikeudet eivät ole vain kansainvälistä politiikkaa, vaan ne ovat osa

arjen päätöksentekoa – kuten sitä, kenen ääni kuuluu päätösten valmistelussa, kuka pääsee palvelujen piiriin ja miten kaupunki käyttää resurssejaan.

Aloite on tärkeä ja ajankohtainen. Päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) kehittäminen on yksi keskeinen tavoite alkavalla valtuustokaudella, ja se on linjassa sekä kaupungin strategisten tavoitteiden että pormestariohjelman kanssa. Tampereen kaupunki on sitoutunut yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja ihmisoikeuksien edistämiseen kaikessa toiminnassaan.

Tampereella perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arviointi on jo osittain sisällytetty ihmisvaikutusten ennakoarviointiin. Ennakoarvioinnissa tarkastellaan päätösten vaikutuksia eri väestöryhmien hyvinvointiin, osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen, ja ihmisoikeusnäkökulmaa voidaan tuoda osaksi tätä kokonaisuutta entistä systemaattisemmin. Erillisen ihmisoikeusarviointiprosessin perustaminen ei olisi tarkoituksenmukaista eikä resurssien puitteissa mahdollista, mutta sen vahvistaminen osana nykyistä ennakoarviointia tukee oikeudenmukaisempaa päätöksentekoa ja ihmisoikeusperustaista hallintakulttuuria.

Vaikutusten ennakoarvioinnin kehittäminen on tarkoitus sisällyttää Kaikkien Tampere -kehitysohjelman toimeenpanoon, mikäli kaupunginhallitus hyväksyy sen osaksi ohjelmasuunnitelmaa. Tarkoituksena on kehittää mm. digitaalista työkalua ja prosessia, jotka tukevat ja helpottavat valmistelijoita ja päätöksentekijöitä arviointien tekemisessä. Samalla päivitetään ohjeistusta ja tarjotaan koulutusta prosessista.

Lisäksi kaupunki tulee hyvinvointisuunnitelmassaan joulukuussa 2025 julkaisemaan positiivisen erityiskohtelun toimintamallin ja työkalun. Tämän mallin avulla voidaan aktiivisesti edistää tosiasiallista yhdenvertaisuutta ja tunnistaa tilanteet, joissa eri ryhmien erilaista kohtelua tarvitaan syrjinnän ehkäisemiseksi ja yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi.

Ihmisoikeusperustaisuus huomioidaan myös hankinnoissa. Tampereen kaupunki on vuodesta 2025 alkaen edellyttänyt toimittajiltaan sitoutumista sosiaalisen vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteisiin (Code of Conduct) kaikissa vähintään 60 000 euron arvoisissa palvelu-, urakka- ja tavarahankinnoissa. Hankintasopimuksilla veloitetaan, että tuotteiden ja palveluiden tuotannossa tulee kunnioittaa ihmisoikeuksia ja noudattaa tuottamisvaltiossa voimassa olevaa kansallista lainsäädäntöä. Toimittaja on velvollinen kunnioittamaan ihmisoikeuksia sekä omissa toiminnoissaan että toimitusketjussaan.

Tiedoksi

Merve Caglayan, Jaakko Laurila

§ 207

Kokousraportit

TRE:174/00.02.01/2025

Päätösehdotus

Kokousraportit otetaan pöytäkirjaan liitteeksi.

§ 208

Kokouksessa jätetyt valtuustoaloitteet

TRE:175/00.01.03/2025

Perustelut

Kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä, valtuutetulla ja valtuutetun sijaan saapuneella varavaltuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloitteen jättämisestä tulee ilmoittaa sähköisesti sihteeristölle sähköpostiosoitteella valtuuston. sihteeristo@tampere.fi ennen kokouksen alkamista.